

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

Μεταπτυχιακή Διατριβή με θέμα

ΠΟΛΙΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ ΚΥΚΛΟΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΕΣ
ΕΠΙΔΟΣΕΙΣ: Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΓΑΛΛΙΑΣ, ΙΣΠΑΝΙΑΣ
ΚΑΙ ΙΡΛΑΝΔΙΑΣ

Της Φοιτήτριας
Γιαννικοπούλου Αγγελικής

Επιβλέπων: Καθηγητής Χρήστος Κόλλιας

ΒΟΛΟΣ 2012

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΔΗΛΩΣΗ

Βεβαιώνω ότι είμαι συγγραφέας αυτής της διπλωματικής εργασίας και ότι κάθε βοήθεια την οποία είχα για την προετοιμασία της, είναι πλήρως αναγνωρισμένη και αναφέρεται στη διπλωματική εργασία. Επίσης, έχω αναφέρει τις όποιες πηγές από τις οποίες έκανα χρήση δεδομένων, ιδεών ή λέξεων, είτε αυτές αναφέρονται ακριβώς είτε παραφρασμένες. Επίσης, βεβαιώνω ότι αυτή η πτυχιακή εργασία προετοιμάστηκε από εμένα προσωπικά για τις απαιτήσεις του προγράμματος μεταπτυχιακών σπουδών στην Εφαρμοσμένη Οικονομική του Τμήματος Οικονομικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας. Βόλος, Ιούνιος 2012.

Γιαννικοπούλου Αγγελική

Αφιερώνεται...

...στην οικογένεια μου

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Φτάνοντας στο τέλος αυτής της προσπάθειας, θα ήθελα να ευχαριστήσω τον Επιβλέποντα Καθηγητή μου κ. Χρήστο Κόλλια για όλες τις πολύτιμες συμβουλές κατά τη διάρκεια εκπόνησης της διπλωματικής μου καθώς και για τις γνώσεις που μου προσέφερε τόσο σε προπτυχιακό όσο και σε μεταπτυχιακό επίπεδο. Τέλος, οφείλω ένα ξεχωριστό ευχαριστώ στον συμφοιτητή μου, Βασίλη για την πολύτιμη βοήθεια του.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Αγγελική Γιαννικοπούλου: Πολιτικός Οικονομικός κύκλος και δημοσιονομικές επιδόσεις : Η περίπτωση της Γαλλίας, Ισπανίας και Ιρλανδίας

Η παρούσα εργασία αποτελεί μια εμπειρική διερεύνηση της επίδρασης της πολιτικής ιδεολογίας της κυβέρνησης και του έτους διεξαγωγής των εκλογών στα δημοσιονομικά μεγέθη των χωρών της Γαλλίας, Ισπανίας και Ιρλανδίας και πιο συγκεκριμένα στο δημόσιο χρέος και στο δημοσιονομικό πλεονασμά/έλλειμμα τους. Βασίστηκε σε ετήσια στοιχεία που πάρθηκαν από το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (International Monetary Fund) και αφορούν την χρονική περίοδο από το 1980 έως και το 2010. Για την πραγματοποίησή της έρευνας έγινε χρήση ποσοτικών και ποιοτικών δεδομένων (ψευδομεταβλητών). Στα πλαίσια αυτής της προσπάθειας χρησιμοποιήθηκε η προηγμένη τεχνική συνολοκλήρωσης ARDL (Augmented Autoregressive Distributed Lag Model) του Pesaran et al. (1997) τα εμπειρικά ευρήματα της οποίας έδειξαν ότι το έτος διεξαγωγής των εκλογών και η πολιτική ιδεολογία της κυβέρνησης αυξάνουν το δημόσιο χρέος και το δημοσιονομικό έλλειμμα/πλεόνασμα των χωρών της Γαλλίας και Ιρλανδίας κάτι που δεν συμβαίνει για την περίπτωση της Ισπανίας.

Λέξεις κλειδιά: Πολιτικός Οικονομικός κύκλος, Πολιτικοί κύκλοι στους Προϋπολογισμούς, Πολιτική ιδεολογία, Δημόσιο χρέος, Δημοσιονομικό έλλειμμα/πλεόνασμα..

ABSTRACT

Aggeliki Giannikopoulou: Political Business cycle and financial performance: The case of France, Ireland and Spain

The present study is an empirical investigation of the influence of political ideology of the government and the election year in financial terms of the countries of France, Spain and Ireland and more specifically on public debt and budget deficit / surplus. Based on annual data taken from the IMF (International Monetary Fund) and concern the period from 1980 to 2010. For the realization of the research was done using both quantitative and qualitative data (dummies). As part of this effort, using the advanced cointegration technique ARDL (Augmented Autoregressive Distributed Lag Model) of Pesaran et al. (1997) empirical findings which showed that the year of election and the political ideology of the government increases the public debt and fiscal deficit / surplus countries of France and Ireland which do not occur in the case of Spain.

Key Words: *Political Business Cycle, Political Budget Cycles, Political Ideology, Public debt, Fiscal deficit /surplus.*

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Αφιέρωση	iii
Περίληψη	v
Abstract	vi
Περιεχόμενα	vii
Κατάλογος Πινάκων	x
Κατάλογος Γραφημάτων	xii

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.1	Τι αποκαλούμε "Πολιτικό Οικονομικό κύκλο".....	14
1.2	Τι εννοούμε με τον όρο "Πολιτικοί Κύκλοι στους Προϋπολογισμούς"	16
1.3	Σκοπός της εργασίας	18
1.4	Κίνητρο και δομή της εργασίας.....	18

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΤΗΣ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΣ

2.1	Οι Φάσεις του Πολιτικό-Οικονομικού κύκλου	21
2.1.1	<i>Πρώτη φάση : Nordhaus εναντίον Hibbs</i>	21
2.1.2	<i>Δεύτερη φάση : Rogoff εναντίον Alesina</i>	26
2.1.3	<i>Τρίτη φάση : Gernot Sieg</i>	30
2.2	Παράγοντες που επηρεάζουν την επιλογή της οικονομικής πολιτικής των κατεστημένων φορέων.....	30
2.3	Πολιτικός Οικονομικός κύκλος και Πολυκομματικές δημοκρατίες.....	31

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΠΟΛΙΤΙΚΟΙ ΚΥΚΛΟΙ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΕΣ

ΕΠΙΔΟΣΕΙΣ: ΜΙΑ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ ΕΜΠΕΙΡΙΚΩΝ ΕΥΡΗΜΑΤΩΝ

3.1	Οι πολιτικοί κύκλοι στους προϋπολογισμούς ως διεθνής εμπειρία.....	34
3.2	Η περίπτωση της Ευρωπαϊκής Ένωσης.....	36

3.3	Οι εξηγήσεις της ύπαρξης δημοσιονομικών ελλειμμάτων και δημόσιου χρέους.....	38
-----	--	----

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: ΕΜΠΕΙΡΙΚΟ ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ

4.1	Μεθοδολογία.....	42
4.2	Σύντομη περιγραφή των ποσοτικών μεταβλητών που παίρνουν μέρος στο εμπειρικό μοντέλο	44
4.3	Σύντομη περιγραφή των ποιοτικών μεταβλητών (ψευδομεταβλητών) που παίρνουν μέρος στο εμπειρικό μοντέλο.....	47
4.4	Διαγραμματική παρουσίαση των εξαρτημένων μεταβλητών	48
4.5	Αποτελέσματα εκτιμήσεων του οικονομετρικού πακέτου E-views.....	50
4.5.1	<i>Η περίπτωση της Γαλλίας.....</i>	50
4.5.2	<i>Η περίπτωση της Ισπανίας.....</i>	52
4.5.3	<i>Η περίπτωση της Ιρλανδίας</i>	53

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΗΣ ΕΜΠΕΙΡΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑ

5.1	Ανάλυση χρονολογικών σειρών και έλεγχοι στασιμότητας.....	55
5.2	Τι αντιπροσωπεύει η συνολοκλήρωση.....	56
5.3	Η μέθοδος συνολοκλήρωσης ARDL (Augmented Autoregressive Distributed Lag Model).....	56

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6: ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΜΠΕΙΡΙΚΗΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ

6.1	Έλεγχος στασιμότητας	58
6.2	Εμπειρικά αποτελέσματα από την εφαρμογή της μεθόδου ARDL.....	59
6.2.1	<i>Διερεύνηση της επίδρασης του πολιτικού χρώματος και του έτους εκλογών στο δημόσιο χρέος και έλλειμμα της Γαλλίας.....</i>	59
6.2.2	<i>Διερεύνηση της επίδρασης του πολιτικού χρώματος και του έτους εκλογών στο δημόσιο χρέος και έλλειμμα της Ισπανίας.....</i>	65
6.2.3	<i>Διερεύνηση της επίδρασης του πολιτικού χρώματος και του έτους εκλογών</i>	

	<i>στο δημόσιο χρέος και έλλειμμα της Ιρλανδίας</i>	70
6.3	Σύνοψη εμπειρικών ευρημάτων	75
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7: ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΗ		
ΕΡΕΥΝΑ		
7.1	Συμπεράσματα.....	76
7.2	Πιθανές λύσεις για την αποφυγή των πολιτικών κύκλων.....	79
7.3	Προτάσεις για μελλοντική έρευνα.....	82
VI.	ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	83
VII.	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	86

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ

Πίνακας 1.	Απεικόνιση του έτους εκλογών και της πολιτικής τοποθέτησης της εκάστοτε κυβέρνησης για τις χώρες της Ιρλανδίας, Γαλλίας, Ισπανίας για την χρονική περίοδο 1980-2010.....	46
Πίνακας 2.	Εκτίμηση παλινδρόμησης με εξαρτημένη το δημόσιο χρέος και έλλειμμα/πλεόνασμα της Γαλλίας	50
Πίνακας 3.	Εκτίμηση παλινδρόμησης με εξαρτημένη το δημόσιο χρέος και έλλειμμα/πλεόνασμα της Ισπανίας	52
Πίνακας 4.	Εκτίμηση παλινδρόμησης με εξαρτημένη το δημόσιο χρέος και έλλειμμα/πλεόνασμα της Ιρλανδίας	53
Πίνακας 5.	Έλεγχοι στασιμότητας ADF στα επίπεδα και στις πρώτες διαφορές των μεταβλητών για την περίπτωση της Γαλλίας	58
Πίνακας 6.	Έλεγχοι στασιμότητας ADF στα επίπεδα και στις πρώτες διαφορές των μεταβλητών για την περίπτωση της Ισπανίας.....	58
Πίνακας 7.	Έλεγχοι στασιμότητας ADF στα επίπεδα και στις πρώτες διαφορές των μεταβλητών για την περίπτωση της Ιρλανδίας.....	59
Πίνακας 8.	Αποτελέσματα εκτίμησης του ARDL (2,0,0,2,0) υποδείγματος με εξαρτημένη το χρέος.....	60
Πίνακας 9.	Αποτελέσματα εκτίμησης συνοκλήρωσης των καταλοίπων.....	60
Πίνακας 10.	Αποτελέσματα εκτίμησης των μακροχρόνιων συντελεστών με την μέθοδο ARDL.....	61
Πίνακας 11.	Αποτελέσματα εκτίμησης του αντίστοιχου υποδείγματος διόρθωσης σφάλματος με εξαρτημένη το χρέος.....	62
Πίνακας 12.	Αποτελέσματα εκτίμησης του ARDL (1,1,0,0) υποδείγματος με εξαρτημένη το έλλειμμα.....	63
Πίνακας 13.	Αποτελέσματα εκτίμησης συνοκλήρωσης των καταλοίπων.....	63
Πίνακας 14.	Αποτελέσματα εκτίμησης των μακροχρόνιων συντελεστών με την μέθοδο ARDL	64
Πίνακας 15.	Αποτελέσματα εκτίμησης του αντίστοιχου υποδείγματος διόρθωσης σφάλματος με εξαρτημένη το έλλειμμα.....	64

Πίνακας 16.	Αποτελέσματα εκτίμησης του ARDL (1,0,0,0,1) υποδείγματος με εξαρτημένη το χρέος.....	65
Πίνακας 17.	Αποτελέσματα εκτίμησης συνοκλήρωσης των καταλοίπων	66
Πίνακας 18.	Αποτελέσματα εκτίμησης των μακροχρόνιων συντελεστών με την μέθοδο ARDL	66
Πίνακας 19.	Αποτελέσματα εκτίμησης του αντίστοιχου υποδείγματος διόρθωσης σφάλματος με εξαρτημένη το χρέος.....	67
Πίνακας 20.	Αποτελέσματα εκτίμησης του ARDL (1,1,0,0) υποδείγματος με εξαρτημένη το έλλειμμα.....	68
Πίνακας 21.	Αποτελέσματα εκτίμησης συνοκλήρωσης των καταλοίπων.....	68
Πίνακας 22.	Αποτελέσματα εκτίμησης των μακροχρόνιων συντελεστών με την μέθοδο ARDL.....	69
Πίνακας 23.	Αποτελέσματα εκτίμησης του αντίστοιχου υποδείγματος διόρθωσης σφάλματος με εξαρτημένη το έλλειμμα.....	69
Πίνακας 24.	Αποτελέσματα εκτίμησης του ARDL (2,2,0,0,2) υποδείγματος με εξαρτημένη το χρέος	70
Πίνακας 25.	Αποτελέσματα εκτίμησης συνοκλήρωσης των καταλοίπων.....	71
Πίνακας 26.	Αποτελέσματα εκτίμησης των μακροχρόνιων συντελεστών με την μέθοδο ARDL.....	71
Πίνακας 27.	Αποτελέσματα εκτίμησης του αντίστοιχου υποδείγματος διόρθωσης σφάλματος με εξαρτημένη το χρέος.....	72
Πίνακας 28.	Αποτελέσματα εκτίμησης του ARDL (1,0,0,1) υποδείγματος με εξαρτημένη το έλλειμμα.....	73
Πίνακας 29.	Αποτελέσματα εκτίμησης συνοκλήρωσης των καταλοίπων.....	73
Πίνακας 30.	Αποτελέσματα εκτίμησης των μακροχρόνιων συντελεστών με την μέθοδο ARDL.....	74
Πίνακας 31.	Αποτελέσματα εκτίμησης του αντίστοιχου υποδείγματος διόρθωσης σφάλματος με εξαρτημένη το έλλειμμα.....	74

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΓΡΑΦΗΜΑΤΩΝ

- Γράφημα 1.** Διαχρονική εξέλιξη του εξέλιξη του δημόσιου χρέους για τις χώρες της Γαλλίας, Ισπανίας και Ιρλανδίας από το 1980-2010 (εκφρασμένο σε ποσοστά του Α.Ε.Π) 48
- Γράφημα 2.** Διαχρονική εξέλιξη του εξέλιξη του δημόσιου ελλείμματος ή πλεονάσματος για τις χώρες της Γαλλίας, Ισπανίας και Ιρλανδίας από το 1980-2010 (εκφρασμένο σε ποσοστά του Α.Ε.Π) 48

*"τα κόμματα διαμορφώνουν πολιτικές προκειμένου
να κερδίσουν τις εκλογές,
αντί να κερδίζουν τις εκλογές,
με σκοπό να διαμορφώσουν πολιτικές".*

Anthony Downs, 1957

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.1 Τι αποκαλούμε "Πολιτικό Οικονομικό Κύκλο"

Τις τελευταίες δεκαετίες μια πλούσια και σύνθετη εικόνα έχει διαμορφωθεί για το πώς οι εκλογές και η πολιτική απόχρωση του κυβερνώντος κόμματος επηρεάζουν την οικονομία μιας χώρας. Ορισμένοι οικονομολόγοι και πολιτικοί επιστήμονες φοβούνται ότι οι πολιτικοί χρησιμοποιούν τη μακροοικονομική πολιτική για να βελτιώσουν τις πιθανότητες της επανεκλογής τους. Ήδη από το 1957, ο πολιτικός επιστήμων Anthony Downs ισχυρίστηκε ότι ο βασικότερος σκοπός των πολιτικών είναι η επανεκλογή τους. Για αυτό τον λόγο, παρατηρούνται κυβερνητικές νομισματικές και δημοσιονομικές παρεμβάσεις στην οικονομία, οι οποίες προκαλούν ανισορροπίες και οικονομικούς κλυδωνισμούς. Οι παρεμβάσεις αυτές εντοπίζονται κυρίως γύρω από το έτος διεξαγωγής των εκλογών. Το πιο συνηθισμένο γεγονός είναι οι κυβερνήσεις να ακολουθούν μια επεκτατική πολιτική πριν τις εκλογές και μια περιοριστική πολιτική αμέσως μετά από αυτές.

Πολλές κυβερνήσεις, ιδίως κυβερνήσεις καπιταλιστικών δημοκρατικών χωρών, ενδιαφέρονται μόνο να κερδίζουν τις εκλογές και επομένως υιοθετούν οικονομικές πολιτικές με κριτήριο την επιμήκυνση της παραμονής τους στην εξουσία και όχι οικονομικές πολιτικές που σκοπό έχουν την αύξηση της κοινωνικής ευημερίας. Τέτοιες κυβερνήσεις για εκλογικούς λόγους μπορεί να προκαλέσουν μια ύφεση αμέσως μόλις ανέβουν στην εξουσία προκειμένου να τιθασεύσουν τον πληθωρισμό και μετά καθώς θα πλησιάζουν οι επόμενες εκλογές να ενθαρρύνουν την οικονομική δραστηριότητα προκειμένου να μειώσουν την ανεργία. Η πολιτική αυτή, εγγυάται ότι πληθωρισμός και ανεργία θα βρίσκονται σε χαμηλά επίπεδα κατά τις ημέρες διεξαγωγής των εκλογών. Η διαχείριση της οικονομίας κατά τέτοιον τρόπο αποκαλείται *Πολιτικός Οικονομικός Κύκλος* (Political Business Cycle) και αποτελεί αντικείμενο εκτεταμένων τόσο θεωρητικών όσο και εμπειρικών μελετών στα πλαίσια της Πολιτικής και Οικονομικής Επιστήμης (Nordhaus, 1975).

Οι πολιτικοί οικονομικοί κύκλοι εμφανίζονται κυρίως στις δημοκρατικές κοινωνίες, οι περισσότερες των οποίων είναι δικομματικές με την εναλλαγή δυο κυριάρχων κομμάτων στην κυβερνητική εξουσία. Συχνά σε αυτό το πλαίσιο, οι ψηφοφόροι έχουν να επιλέξουν κυρίως ανάμεσα σε δύο πολιτικά κόμματα : το κόμμα που βρίσκεται στην εξουσία και το κόμμα που βρίσκεται στην αντιπολίτευση. Η βιβλιογραφία για τους Πολιτικούς Οικονομικούς Κύκλους (PBC) αναφέρει την ύπαρξη τεσσάρων βασικών μοντέλων:

- (α) Τα παραδοσιακά ευκαιριακά μοντέλα
- (β) Τα ορθολογικά ευκαιριακά μοντέλα
- (γ) Τα κομματικά μοντέλα
- (δ) Τα ορθολογικά κομματικά μοντέλα

Η κύρια διαφορά μεταξύ των ευκαιριακών και κομματικών μοντέλων αφορά την διαφορετική ερμηνεία της συμπεριφορά των πολιτικών. Οι υποστηρικτές των ευκαιριακών μοντέλων επικεντρώνονται κυρίως σε εκείνες τις οικονομικό-πολιτικές επιλογές που μπορούν να αυξήσουν τον δείκτη της δημοτικότητά τους με έναν και μοναδικό σκοπό να επανεκλεγούν. Αντίθετα, οι υποστηρικτές των κομματικών μοντέλων επικεντρώνονται στην εκλογική νίκη με μοναδικό σκοπό να επιβάλλουν στην πορεία τις διαφορετικές ιδεολογικές προτιμήσεις τους (Alesina *et al*, 1997). Τα πολιτικά κόμματα αντιπροσωπεύουν διαφορετικά πολιτικά ιδεώδη και ως εκ τούτου εφαρμόζουν πολιτικές επιλογές που ικανοποιούν τα συμφέροντα των ψηφοφόρων τους. Έτσι, στα πλαίσια αυτού του τύπου μοντέλου, τα αριστερά κόμματα θα ανησυχούν περισσότερο για το πρόβλημα της ανεργίας και της αύξησης της κοινωνικής ευημερίας ως κοινωνικά επιθυμητές πολιτικές για τους ψηφοφόρους τους ενώ αντίθετα τα δεξιά κόμματα θα εστιάζουν την προσοχή τους στην διατήρηση του πληθωρισμού σε χαμηλά επίπεδα για όσο χρονικό διάστημα παραμένουν στην εξουσία.

1.2 Τι εννοούμε με τον όρο "Πολιτικοί Κύκλοι στους Προϋπολογισμούς"

Ο όρος “*Πολιτικοί Κύκλοι στους Προϋπολογισμούς*” χρησιμοποιείται για να περιγράψει μια κυκλική διακύμανση στις δημοσιονομικές πολιτικές που προκαλείται από τον χρόνο διεξαγωγής των εκλογών. Η άμεση αιτία των Πολιτικών Κύκλων στους Προϋπολογισμούς (Political Budget Cycles ή αλλιώς PBCs) οφείλεται στην καιροσκοπική συμπεριφορά της κυβέρνησης. Οι κυβερνήσεις, ανεξάρτητα από την ιδεολογική τοποθέτηση τους, προσπαθούν να χρησιμοποιήσουν επεκτατικές δημοσιονομικές πολιτικές (π.χ αύξηση των κρατικών δαπανών σε πολλούς τομείς όπως της υγείας, των μεταφορών, της παιδείας κ.τ.λ, μείωση των δημόσιων εσόδων, αύξηση των ελλειμμάτων, φορολογικές ελαφρύνσεις, πτώση των επιτοκίων, αυξήσεις κοινωνικών επιδομάτων κ.α) πριν από τις εκλογές με σκοπό να ικανοποιήσουν τους ψηφοφόρους, να μεγιστοποιήσουν την δημοτικότητα τους και έτσι να αυξήσουν τις πιθανότητες της επανεκλογής τους. Είναι εμπειρικά διαπιστωμένο, ότι οι πολιτικοί επιδιώκουν την προεκλογική δημοσιονομική χειραγώγηση για να αυξήσουν την πιθανότητα της εκ νέου εκλογής τους.

Ένα πρώτο και απλό επιχείρημα υπέρ αυτής της άποψης είναι ότι στους ψηφοφόρους αρέσει η χαμηλή φορολογία και οι υψηλές κρατικές δαπάνες ως επιθυμητές δημοσιονομικές πολιτικές και δεν έχουν πρόβλημα να ψηφίσουν τους πολιτικούς που τους τις παρέχουν. Από τη άλλη πλευρά βέβαια, αυτό το απλό επιχείρημα είναι συνάμα και αντιφατικό αφού υπάρχουν και οι ορθολογικοί και καλά πληροφορημένοι ψηφοφόροι, οι οποίοι έχουν επίγνωση των περιορισμών που αφορούν τον προϋπολογισμό της κυβέρνησης και οι οποίοι γνωρίζουν ότι η μη ομαλή πορεία των φόρων και των κρατικών δαπανών οδηγεί στην δημιουργία μεγάλων δημοσιονομικών ελλειμμάτων κατά το έτος εκλογής των κυβερνόντων κομμάτων και που κατά πάσα πιθανότητα είναι καταστροφικά για την οικονομία μιας χώρας. Αυτοί οι ψηφοφόροι αντιπαθούν τα ελλείμματα γενικά, και ειδικά εκείνα που οφείλονται σε εκλογικούς σκοπούς και ως εκ τούτου θα τιμωρήσουν στις

κάλπες τους κατεστημένους αυτούς φορείς αντί να τους ανταμείψουν. Γενικότερα, η συγκεκριμένη συμπεριφορά των ψηφοφόρων εμφανίζεται ιδίως στις ανεπτυγμένες χώρες που έχουν καθιερωμένες δημοκρατίες.

Ένα δεύτερο επιχείρημα υπέρ της παραπάνω άποψης είναι το γεγονός ότι οι ψηφοφόροι ανταποκρίνονται στις καλές οικονομικές επιδόσεις με το να ψηφίζουν την εκάστοτε κυβέρνηση. Έτσι, η εκάστοτε κυβέρνηση θα επιδιώκει κάθε φορά να χρησιμοποιεί επεκτατική δημοσιονομική πολιτική και θα προσπαθεί να χειραγωγεί τα μακροοικονομικά αποτελέσματα με σκοπό την παροχή υψηλότερης ανάπτυξης. Ως εκ τούτου, η επεκτατική δημοσιονομική πολιτική θα βοηθήσει τις προοπτικές επανεκλογής της. Ωστόσο, δεν είναι απόλυτα σίγουρο ότι η προεκλογική δημοσιονομική χειραγώγηση θα είναι αποτελεσματική. Οι κυβερνήσεις μπορεί να έχουν πολύ περιορισμένη δυνατότητα να χειριστούν με επιτυχία την οικονομία, τόσο λόγω της έλλειψης τεχνικής ικανότητας να επιτύχουν καλές οικονομικές συνθήκες ακριβώς πριν από τις εκλογές, όσο και λόγω της ύπαρξης ορθολογικών και καλά πληροφορημένων ψηφοφόρων που δεν θα στηρίξουν αυτήν την πολιτική.

Πρέπει επίσης να τονιστεί, ότι οι Πολιτικοί Κύκλοι στους Προϋπολογισμούς φαίνεται να είναι ένα φαινόμενο που κάνει τη εμφάνιση του στις πρόσφατα εκδημοκρατισμένες χώρες, δηλαδή σε χώρες που κάνουν μια μετάβαση από ένα μη δημοκρατικό εκλογικό σύστημα σε ένα δημοκρατικό, και βρίσκονται να είναι στατιστικά σημαντικοί μόνο κυρίως κατά τις πρώτες εκλογές (Brender & Drazen, 2005a).

Τέλος, είναι σημαντικό να αναφέρουμε ότι οι πολιτικοί κύκλοι στους προϋπολογισμούς (Political Budget Cycles ή PBCs) διακρίνονται και αυτοί με την σειρά τους σε δύο βασικούς τύπους μοντέλων: τους ευκαιριακούς και τους κομματικούς. Το πρώτο μοντέλο αφορά την δημιουργία ελλειμμάτων στον προϋπολογισμό, που είναι εξαιρετικά μεγαλύτερα σε μέγεθος από τα συνηθισμένα ελλείμματα και τα οποία οφείλονται στην προσπάθεια των πολιτικών κόμματος να αυξήσουν τις πιθανότητες τους για επανεκλογή στις επερχόμενες εκλογές και το δεύτερο μοντέλο αφορά την δημιουργία εξίσου μεγάλων ελλειμμάτων στον προϋπολογισμό, με μόνη διάφορα ότι αυτά τα ελλείμματα οφείλονται στην αλλαγή των προτιμήσεων των πολιτικών κομμάτων που βρίσκονται στην εξουσία σχετικά με τον προϋπολογισμό και όχι σε προεκλογικές σκοπιμότητες.

1.2 Σκοπός της παρούσας εργασίας

Ο σκοπός της παρούσας εργασίας είναι διπλός: αφενός να παρουσιάσει μια σύντομη ανασκόπηση της υπάρχουσας θεωρητικής και εμπειρικής βιβλιογραφίας γύρω από τους Πολιτικούς Οικονομικούς κύκλους (Political Business Cycles) και τους Πολιτικούς Κύκλους στους Προϋπολογισμούς (Political Budget Cycles) και αφετέρου να εξετάσει και να διερευνήσει αν η ιδεολογία της κυβέρνησης (δηλαδή το πολιτικό της χρώμα) και το έτος διεξαγωγής των εκλογών επηρεάζουν τις δημοσιονομικές επιδόσεις των χωρών της Ισπανίας, Ιρλανδίας και Γαλλίας και συγκεκριμένα το δημόσιο χρέος και δημοσιονομικό έλλειμμα/πλεόνασμα τους για το χρονικό διάστημα από το 1980 έως και το 2010.

Η προσπάθεια αυτή εγείρει διάφορα ερευνητικά ερωτήματα όπως:

- Επηρεάζει την οικονομία το πολιτικό κόμμα που βρίσκεται στην εξουσία;
- Επηρεάζει η πολιτική ιδεολογία μιας κυβέρνησης τα δημοσιονομικά μεγέθη μιας χώρας και συγκεκριμένα στο δημόσιο χρέος και δημοσιονομικό έλλειμμα /πλεόνασμα της;
- Ο χρόνος διεξαγωγής των εκλογών επηρεάζει κατά κάποιο τρόπο τις δημοσιονομικές επιδόσεις μιας χώρας;
- Τέλος, η πολιτική ιδεολογία ως παράγοντας λαμβάνεται υπόψη στις εξηγήσεις για την ύπαρξη δημοσιονομικού ελλείμματος και δημόσιου χρέους σε πολλές χώρες;

1.3 Κίνητρο και δομή της εργασίας

Όταν έκαναν την εμφάνιση τους οι πολιτικοί κύκλοι στις δημοκρατικές δικομματικές καπιταλιστικές χώρες οι οικονομολόγοι και οι πολιτικοί επιστήμονες έδωσαν έμφαση στην μελέτη της σχέσης μεταξύ των κύκλων αυτών και της νομισματικής πολιτικής (Πολιτικός Οικονομικός κύκλος). Ωστόσο, τις τελευταίες δεκαετίες η τάση αυτή των μελετητών φαίνεται να έχει στραφεί προς τη μελέτη των σχέσεων της δημοσιονομικής πολιτικής και των πολιτικών κύκλων (Πολιτικοί Κύκλοι στους Προϋπολογισμούς).

Η μεταστροφή αυτή των μελετητών οφείλεται σε τρεις βασικούς λόγους :

Πρώτον, στο γεγονός ότι πολλές από τις θεωρητικές και εμπειρικές έρευνες που πραγματοποιήθηκαν έδειξαν ότι η δημοσιονομική πολιτική ως οικονομική πολιτική τείνει πράγματι να χειραγωγείται συστηματικά από τους πολιτικούς σε σχέση με την νομισματική η οποία βρίσκεται συχνά στα χέρια των Κεντρικών Τραπεζών.

Δεύτερον, στην έλλειψη πειστικών αποδεικτικών στοιχείων για την ύπαρξη Πολιτικών κύκλων στους Προϋπολογισμούς σε πολλές ευρωπαϊκές χώρες.

Τρίτον, στην ευρέως διαδεδομένη άποψη ότι, η χειραγώγηση των ψηφοφόρων με οποιονδήποτε τρόπο (νομισματικό ή δημοσιονομικό) από τους πολιτικούς την χρονιά των εκλογών είναι ένα κοινό φαινόμενο για τις περισσότερες χώρες.

Τέταρτον, στο γεγονός ότι στην βιβλιογραφία του Πολιτικού Οικονομικού κύκλου η ανάπτυξη των επίσημων μοντέλων προηγείται όσον αφορά τις εμπειρικές δοκιμές σε αντίθεση με την μεγάλη εμπειρική έρευνα για τους Πολιτικούς Κύκλους στους Προϋπολογισμούς που βασίστηκε αρχικά σε ασαφή μοντέλα και πολύ αργότερα σε πολύπλοκα επίσημα μοντέλα, που αναπτύχθηκαν με σκοπό να δείξουν πώς η ύπαρξη των κύκλων αυτών θα μπορούσε να είναι συνεπής και με τους ορθολογικούς ψηφοφόρους.

Με δεδομένα, λοιπόν όλα τα παραπάνω η εργασία αυτή επικεντρώνεται κυρίως στις δημοσιονομικές επιδόσεις των χωρών της Γαλλίας, Ισπανίας και Ιρλανδίας και προσπαθεί να εκτιμήσει κατά πόσον το πολιτικό χρώμα της εκάστοτε κυβέρνησης και το έτος διεξαγωγής των εκλογών τις επηρεάζουν.

Για να προσπαθήσουμε λοιπόν, να απαντήσουμε στο παραπάνω ερώτημα της έρευνας, η εργασία είναι οργανωμένη σε επτά κεφάλαια.

Το πρώτο κεφάλαιο αποτελεί την εισαγωγή όπου και γίνεται μια σύντομη παρουσίαση των εννοιών που θα μας απασχολήσουν στο υπόλοιπο της εργασίας.

Το δεύτερο και τρίτο κεφάλαιο αποτελεί την θεωρητική και εμπειρική βιβλιογραφική επισκόπηση τόσο για τους Πολιτικούς Οικονομικούς κύκλους όσο και για τους Πολιτικούς κύκλους στους Προϋπολογισμούς. Πιο συγκεκριμένα στο δεύτερο κεφάλαιο παρουσιάζονται οι φάσεις του Πολιτικού οικονομικού κύκλου και στο τρίτο κεφάλαιο οι εμπειρικές μελέτες που επιβεβαιώνουν την ύπαρξη Πολιτικών κύκλων στους Προϋπολογισμούς.

Στο τέταρτο κεφάλαιο προσδιορίζεται η μορφή του υποδείγματος που πρόκειται να χρησιμοποιηθεί και παρουσιάζονται τα δεδομένα που θα χρησιμοποιήσουμε στην

οικονομετρική μας ανάλυση. Επίσης, στο κεφάλαιο αυτό παρουσιάζονται τα αποτελέσματα των αρχικών οικονομομετρικών εκτιμήσεων.

Στο πέμπτο κεφάλαιο γίνεται η περιγραφή των μεθοδολογιών που υιοθετούνται στα πλαίσια της οικονομομετρικής διερεύνησης της παρούσας εργασίας. Στα πλαίσια, επίσης, αυτού του κεφαλαίου παρουσιάζεται η μέθοδος συνολοκλήρωσης ARDL ή αλλιώς το διευρυμένο αυτοπαλίνδρομο υπόδειγμα κατανεμόμενων χρονικών υστερήσεων.

Στο έκτο κεφάλαιο αρχικά εφαρμόζεται ένας από τους κλασικούς έλεγχους ανίχνευσης μοναδιαίας ρίζας, ο έλεγχος ADF προκειμένου να διαπιστωθεί κατά πόσον οι εξεταζόμενες σειρές είναι στάσιμες ή μη και στην συνέχεια παρουσιάζονται τα εμπειρικά αποτελέσματα της μεθόδου ανολοκλήρωτης ARDL. Επίσης, στο κεφάλαιο αυτό παρουσιάζεται μια σύνοψη των εμπειρικών ευρημάτων.

Στο έβδομο και τελευταίο κεφάλαιο συνοψίζονται τα κύρια σημεία της έρευνας, διατυπώνονται τα βασικά συμπεράσματα στα οποία κατέληξε η παρούσα διπλωματική, παρουσιάζονται οι πιθανές λύσεις για την αποφυγή των πολιτικών κύκλων και παραθέτονται οι μελλοντικές προεκτάσεις για έρευνα. Τέλος, ακολουθεί το παράρτημα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 : ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΤΗΣ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΣ

2.1 Οι Φάσεις του Πολιτικό-Οικονομικού κύκλου

Η υπάρχουσα θεωρητική βιβλιογραφία γύρω από τους Πολιτικό - Οικονομικούς κύκλους (PBC) με βάση την νομισματική πολιτική είναι τεράστια και αναπτύσσεται στις παρακάτω διακριτές φάσεις:

2.1.1 Πρώτη φάση: Nordhaus εναντίον Hibbs

Κατά το δεύτερο μισό της δεκαετίας του ' 70, αναπτύχθηκε η πρώτη φάση του Πολιτικού Οικονομικού κύκλου που χαρακτηρίστηκε από την δημιουργία δύο διαφορετικών σχολών σκέψης, όπου η πρώτη είχε ως ηγέτη τον William Nordhaus του Πανεπιστημίου του Yale και η δεύτερη τον David Hibbs. Η φάση αυτή χρησιμοποιεί τα παραδοσιακά μακροοικονομικά μοντέλα και επιτρέπει στις εδραιωμένες κυβερνήσεις, μέσω της αξιοποίησης της εκμεταλλεύσιμης καμπύλης Phillips, να μπορούν να επηρεάζουν συστηματικά και σταθερά τα μακροοικονομικά αποτελέσματα. Το πρώτο μοντέλο του Πολιτικού Οικονομικού κύκλου που παρουσιάζεται σ' αυτήν την φάση από τον Nordhaus¹ (1975), Lindbeck (1975–1976) και MacRae (1977) αφορά το μοντέλο του **Παραδοσιακού Ευκαιριακού Πολιτικό – Οικονομικού Κύκλου** (Traditional Opportunistic Political Business Cycle Model). Βασική υπόθεση του μοντέλου αυτού είναι η εξέταση της συμπεριφοράς των πολιτικών κομμάτων, στις περιόδους των εκλογικών αναμετρήσεων, των οποίων ο μόνος και πραγματικός στόχος είναι να επιλέξουν νομισματικές και δημοσιονομικές πολιτικές που θα μεγιστοποιούν τις πιθανότητές τους για επανεκλογή.

¹ Το υπόδειγμα του Nordhaus είναι πιο αναλυτικό υπόδειγμα σε σχέση με τα άλλα υποδείγματα του Πολιτικού και Οικονομικού κύκλου.

Σύμφωνα με το μοντέλο αυτό, οι καιροσκόποι² πολιτικοί προσπαθούν να εκμεταλλευτούν την καμπύλη Phillips και να ξεγελάσουν τους αφελείς ψηφοφόρους που έχουν κοντόφθαλμη μνήμη, δεν έχουν γνώση των κινήτρων των πολιτικών και επίσης δεν αντιλαμβάνονται το πως η οικονομία «δουλεύει».

Συγκεκριμένα, οι πολιτικοί αυτοί, δεν λαμβάνουν υπόψη τους την ύπαρξη της δυναμικής ανταγωνιστικής σχέσης μεταξύ του πληθωρισμού και της ανεργίας και δεν ενδιαφέρονται για τις επιδράσεις των πολιτικών τους αποφάσεων στην οικονομία μιας χώρας όταν τα πολιτικά τους οφέλη μπαίνουν σε πρώτο πλάνο. Προσπαθούν μόνο να κερδίσουν την άμεση εκλογική αναμέτρηση ασκώντας μικροκομματική φιλολαϊκή πολιτική. Προεκλογικά οι κυβερνήσεις προσπαθούν να αυξήσουν τη δημοτικότητα τους τονώνοντας τεχνητά την οικονομική δραστηριότητα της χώρας, γεγονός που οδηγεί στην αύξηση της απασχόλησης και στην απρόβλεπτη αύξηση του πληθωρισμού και μετεκλογικά προσπαθούν να πάρουν αντιπληθωριστικά μέτρα προκειμένου να μειώσουν τον πληθωρισμό που οι ίδιοι δημιούργησαν αυξάνοντας όμως έτσι την ανεργία και οδηγώντας την οικονομία σε βαθιά ύφεση. Στα πλαίσια του μοντέλου αυτού οι νομισματικές και δημοσιονομικές πολιτικές που συχνά υιοθετούνται από τους πολιτικούς αυτούς καταλήγουν να είναι επεκτατικές πριν τις εκλογές και περιοριστικές μετά από αυτές.

Η παραπάνω διαδικασία είναι μια στρατηγική που ακολουθούν οι πολιτικοί και που εγγυάται ότι την ημέρα των εκλογών η οικονομία θα βρίσκεται σε άνθηση με αποτέλεσμα οι ψηφοφόροι να έχουν την εντύπωση ότι η οικονομία τα πηγαίνει καλά και επομένως να ανταμείψουν την κυβέρνηση με την θετική τους ψήφο. Οι Ito (1990) & Terrones (1989) επιβεβαιώνουν την παραπάνω θεωρία καθώς μέσα από μελέτες τους έδειξαν ότι στις περισσότερες εκβιομηχανισμένες δημοκρατίες οι εκάστοτε κυβερνήσεις προκαλούν πρόωρες εκλογές όταν η οικονομία βρίσκεται σε άνθηση, δηλαδή όταν χαρακτηρίζεται από υψηλό ρυθμό ανάπτυξης και χαμηλό πληθωρισμό και ανεργία. Με αυτό τον τρόπο οι εκάστοτε κυβερνήσεις πετυχαίνουν να επηρεάσουν τους εκλογείς ευμενώς υπέρ τους.

Σύμφωνα με την άποψη που υιοθετούν πολλοί από τους θεωρητικούς μελετητές του Πολιτικού Οικονομικού κύκλου και πιο συγκεκριμένα ο Downs (1957), ο Nordhaus (1975)

² Ως καιροσκοπική ορίζεται η συμπεριφορά που υιοθετούν οι πολιτικοί προκειμένου να κερδίσουν τις εκλογές και η οποία σε σύγκρουση με την ευημερία της κοινωνίας.

και ο Kramer (1971), η τοποθέτηση του ψηφοφόρου μεταξύ δύο πολιτικών κομμάτων εξαρτάται αποκλειστικά από δύο σημαντικούς παράγοντες : από τις τρέχουσες κυβερνητικές πολιτικές που υιοθετεί η εκάστοτε κυβέρνηση και από τις πρόσφατες εξελίξεις στην κατάσταση της οικονομίας μιας χώρας. Οι ψηφοφόροι αξιολογούν τις ικανότητες και τις προτιμήσεις των κυβερνήσεων συγκρίνοντας την τρέχουσα κατάσταση της οικονομίας με την κατάσταση της στο πρόσφατο παρελθόν. Όταν, τη χρονιά των εκλογών, αυξάνεται η ανεργία και ο πληθωρισμός ή μειώνεται ο ρυθμός αύξησης του πραγματικού διαθέσιμου ιδιωτικού εισοδήματος, οι ψηφοφόροι θεωρούν την κυβέρνηση υπεύθυνη και αυξάνεται ο αριθμός των ψήφων υπέρ του αντιπολιτευόμενου κόμματος. Όταν, αντίθετα, στην περίοδο αμέσως πριν από τις εκλογές έχει αυξηθεί ο ρυθμός μεταβολής του πραγματικού διαθέσιμου ιδιωτικού εισοδήματος ή έχει μειωθεί η ανεργία ή ο πληθωρισμός, οι ψηφοφόροι θεωρούν ότι η βελτίωση αυτή είναι αποτέλεσμα καλής κυβερνητικής πολιτικής και περισσότεροι από αυτούς τοποθετούνται ευνοϊκά απέναντι στο κόμμα που κυβερνάει.

Οι ψήφοι που λαμβάνει η κυβέρνηση είναι άξουσα συνάρτηση σε σχέση με τον ρυθμό αύξησης του πραγματικού διαθέσιμου ιδιωτικού εισοδήματος και φθίνουσα συνάρτηση σε σχέση με το ποσοστό της ανεργίας. Γίνεται λοιπόν σαφές, ότι οι οικονομικές επιδόσεις που προηγούνται των εκλογών επηρεάζουν περισσότερο τις αποφάσεις των ψηφοφόρων από ότι οι οικονομικές επιδόσεις του μακρινού παρελθόντος (1 έως 2 χρόνια). Με άλλα λόγια, το εκλογικό σώμα δίνει μεγαλύτερη βαρύτητα στην κατάσταση της οικονομίας την χρονιά που κάνει την επιλογή του και λιγότερη στην οικονομική κατάσταση των παρελθόντων χρόνων. Οι ψηφοφόροι στο σύνολο τους δεν μαθαίνουν από τα λάθη του παρελθόντος, ξεχνούν τις προηγούμενες μετεκλογικές υφέσεις με αποτέλεσμα να εξαπατούνται συστηματικά από τους καιροσκόπους πολιτικούς.

Όσον αφορά τώρα τον δεύτερο και σημαντικότερο παράγοντα υπάρχουν δύο σημαντικές κατηγορίες εμπειρικών δεδομένων που δείχνουν την κατάσταση της οικονομίας μιας χώρας. Αυτές είναι οι:

- (α) Μελέτες που συσχετίζουν τα αποτελέσματα των εκλογών με τις πρόσφατες οικονομικές εξελίξεις στην περίοδο πριν από τις εκλογές.
- (β) Αναλύσεις της επίδρασης που ασκούν οι δείκτες της τρέχουσας οικονομικής δραστηριότητας στις δημοσκοπήσεις που γίνονται στη διάρκεια ολόκληρης της περιόδου

μεταξύ δύο εκλογών. Για τις δημοσκοπήσεις, θεωρείται ότι ισχύει το ίδιο που ισχύει για τις εκλογές. Τα άτομα που ρωτιούνται τοποθετούνται θετικά ή αρνητικά απέναντι στη κυβέρνηση ανάλογα με το κατά πόσο είναι ικανοποιημένοι από τις πρόσφατες οικονομικές εξελίξεις.

Τέλος, μια σημαντική υπόθεση που αφορά το μοντέλο του Nordhaus (1975), είναι ότι οι πολιτικοί δεν διαφέρουν μεταξύ τους. Θεωρούνται ως άτομα χωρίς συγκεκριμένες πολιτικές προτιμήσεις που διψούν μόνο για δύναμη, γόητρο και υλικά οφέλη. Όλα τα παραπάνω όμως δεν μπορούν να τα αποκτήσουν εάν το κόμμα στο οποίο ανήκουν δεν παραλάβει την εξουσία από το προηγούμενο. Γι'αυτό τον λόγο στρέφονται προς αναζήτηση οικονομικών πολιτικών που μεγιστοποιούν τις πιθανότητές τους για εκλογική νίκη και που συχνά είναι επιβλαβείς για το σύνολο των ψηφοφόρων. Είναι ιδιαίτερα πρόθυμοι να δημιουργήσουν σημαντικές αλλαγές στην εικόνα που έχει στο μυαλό του το εκλογικό σώμα για την κατάσταση της οικονομία πριν από τις εκλογές με σκοπό να ενισχυθεί η αίσθηση της οικονομικής ευημερίας και αδιαφορούν για τις πραγματικές οικονομικές ανάγκες των ψηφοφόρων. Από την άλλη πλευρά, οι ψηφοφόροι αναζητούν οικονομικές πολιτικές που οδηγούν στην ανάπτυξη της χώρας τους, στην μείωση της ανεργίας και του πληθωρισμού, στην αύξηση του πραγματικού διαθέσιμου ιδιωτικού εισοδήματος τους και γενικότερα στην αύξηση της οικονομικής ευημερίας τους.

Το δεύτερο τώρα μοντέλο του Πολιτικού Οικονομικού Κύκλου που παρουσιάζεται σ'αυτήν την φάση από τον Hibbs (1977), αφορά το μοντέλο του **Παραδοσιακού Κομματικού Πολιτικό - Οικονομικού Κύκλου** (Traditional Partisan Political Business Cycle Model). Όσον αφορά το μοντέλο αυτό, ο Hibbs (1977), όπως και ο Nordhaus, βασίζει την ανάλυση του στην εκμεταλλεύσιμη καμπύλη Philips και υποστηρίζει ότι τα πολιτικά κόμματα διαφέρουν μεταξύ τους ως προς τους συνδυασμούς της ανεργίας, του πληθωρισμού και της μεγέθυνσης που επιλέγουν όταν βρίσκονται στην εξουσία γεγονός που οφείλεται από την μια πλευρά στους διαφορετικούς ιδεολογικούς προσανατολισμούς τους και από την άλλη πλευρά στο ότι η σταθερότητα των τιμών και η πλήρης απασχόληση είναι δυο μακροοικονομικά αποτελέσματα τα οποία δεν μπορούν να επιτευχθούν την ίδια χρονική στιγμή.

Συγκεκριμένα, ο Hibbs (1977) παρατηρεί ότι σε πολλές Ευρωπαϊκές χώρες τα αριστερά ή σοσιαλιστικά κόμματα επειδή θεωρούν ότι οι ψηφοφόροι τους πλήττονται περισσότερο

από το φαινόμενο της ανεργίας σε σχέση με το φαινόμενο του πληθωρισμού επικεντρώνονται στην μείωση της ανεργίας και είναι πρόθυμοι να αντιμετωπίσουν το κόστος του πληθωρισμού ενώ τα δεξιά ή φιλελεύθερα κόμματα εστιάζουν την περισσότερη προσοχή τους προς την αντίθετη κατεύθυνση. Έτσι, από τα παραπάνω προκύπτει, ότι ο πληθωρισμός και η ανάπτυξη ως μεγέθη θα είναι μονίμως υψηλότερα σε σχέση με την ανεργία στα αριστερά κόμματα από ότι στα δεξιά (Alesina, *et al*, 1997). Καθίσταται λοιπόν, σαφές ότι η διαφορετική ιδεολογική ταυτότητα καθώς και οι κομματικές προκαταλήψεις και πεποιθήσεις που χαρακτηρίζουν τους πολιτικούς έχουν άμεσο αντίκτυπο στις πολιτικές που ακολουθούν και με βάση αυτές κυβερνάται κάθε φορά μια χώρα.

Επιπλέον, ο Hibbs (1977) βασίζει την ανάλυση του στις προσαρμοζόμενες πληθωριστικές προσδοκίες εκτός από την εκμεταλλεύσιμη καμπύλη Philips και παραθέτει ορισμένες υποθέσεις έτσι ώστε να θεωρείται έγκυρο το μοντέλο που παρουσιάζει. Η πρώτη υπόθεση του αφορά την εκλογική αναμέτρηση και τον χρόνο των εκλογών. Σύμφωνα με την ανάλυση του, σε κάθε εκλογική μάχη πρέπει να υπάρχουν δύο μόνο κόμματα που διεκδικούν την εξουσία, το κόμμα που κυβερνά και το κόμμα που βρίσκεται στην αντιπολίτευση ενώ σημαντική προϋπόθεση είναι τα δυο αυτά πολιτικά κόμματα να ενεργούν διαφορετικά όταν βρίσκονται στη εξουσία λόγω των διαφορετικών ιδεολογικών πεποιθήσεων τους και ο χρόνος των εκλογών να είναι εξωγενώς προσδιορισμένος. Η δεύτερη υπόθεση του αφορά τους πολιτικούς και διάφορα τα πολιτικά κόμματα. Στα πλαίσια της ανάλυσης του για την υπόθεση αυτή, ο Hibbs ισχυρίζεται ότι οι πολιτικοί δεν είναι όλοι ίδιοι μεταξύ τους (υπόθεση που δεν υποστηρίζεται στην ανάλυση του Nordhaus) δεδομένου ότι τα πολιτικά κόμματα αντιπροσωπεύουν διαφορετικές κοινωνικές ομάδες ψηφοφόρων με διαφορετικά οικονομικά συμφέροντα. Ο ίδιος, υποστηρίζει ό,τι τα δεξιά κόμματα απευθύνονται κυρίως στις ανώτερες τάξεις, στους επιχειρηματίες, στους ιδιοκτήτες κεφαλαίου και γενικότερα σε άτομα με οικονομική επιφάνεια ενώ τα αριστερά κόμματα στις μεσαίες και χαμηλές τάξεις, στα εργατικά σωματεία και στους χαμηλούς μισθωτούς. Οι ψηφοφόροι που προέρχονται από τις ανώτερες εισοδηματικές τάξεις δείχνουν να προτιμούν χαμηλότερα επίπεδα πληθωρισμού παρά ανεργίας ενώ οι ψηφοφόροι που προέρχονται από τις χαμηλές και μεσαίες τάξεις δείχνουν να ενδιαφέρονται για τα αντίθετα αποτελέσματα.

Για να επιβεβαιώσει αυτή τη θεωρία ο Hibbs (1977), έκανε έρευνα σε 12 χώρες της Ευρώπης και της Βόρειας Αμερικής και παρατήρησε ότι οι χώρες που είχαν ποσοστό ανεργίας χαμηλότερο από το μέσο όρο ήταν χώρες με μεγάλα σοσιαλιστικά κόμματα ενώ αντίθετα χώρες που είχαν ποσοστό ανεργίας υψηλότερο από το μέσο όρο ήταν χώρες με φιλελεύθερα ή κεντρώα κόμματα. Για τις Ηνωμένες Πολιτείες, ο Hibbs παρατήρησε ότι υπάρχει ένας ευδιάκριτος διαχωρισμός μεταξύ των πολιτικών κόμματος με βάση τις μακροοικονομικές επιδιώξεις τους και τις προτιμήσεις των ψηφοφόρων τους. Από την μια πλευρά υπάρχει το Δημοκρατικό κόμμα που απευθύνεται κατά κύριο λόγο στις χαμηλές εισοδηματικές τάξεις των ψηφοφόρων και ως εκ τούτου οι πολιτικές που ακολουθεί είναι επεκτατικές με σκοπό να επιφέρουν χαμηλή ανεργία και υψηλή οικονομική ανάπτυξη παρά το μεγάλο ρίσκο του υψηλότερου πληθωρισμού που φυσιολογικά προκύπτει από αυτές και από την άλλη πλευρά υπάρχει το Ρεπουμπλικανικό κόμμα που απευθύνεται στις υψηλές εισοδηματικές τάξεις ψηφοφόρων με αποτέλεσμα να ακολουθεί περιοριστικές πολιτικές αμέσως μετά την εκλογή του με σκοπό την μείωση του πληθωρισμού.

2.1.2 Δεύτερη φάση: Rogoff εναντίον Alesina

Στο δεύτερο μισό της δεκαετίας του '80, δημιουργήθηκε η δεύτερη φάση του Πολιτικού και Οικονομικού κύκλου η οποία βλέπει την ενσωμάτωση της «υπόθεση των ορθολογικών προσδοκιών» να αποτελεί τον ακρογωνιαίο λίθο για τα μοντέλα της. Τα μοντέλα που αναπτύχθηκαν σ' αυτήν την φάση δεν είναι εντελώς πρωτοπόρα αλλά αποτελούν μια εξέλιξη των μοντέλων της προηγούμενης φάσης και διαφέρουν από εκείνα για τους δύο παρακάτω σημαντικούς λόγους :

Πρώτον, η ύπαρξης της υπόθεσης «των ορθολογικών προσδοκιών» οδηγεί τους ψηφοφόρους στο να μην εξαπατώνται συστηματικά από τους καιροσκόπους πολιτικούς και να επηρεάζονται λιγότερο από την νομισματική πολιτική τους κατά την διάρκεια των εκλογικών περιόδων (Alesina & Roubini, 1992).

Δεύτερον, η ύπαρξης της υπόθεσης «των ορθολογικών προσδοκιών» προστατεύει συστηματικά την οικονομία από την κυβερνητική χειραγώγηση που γίνεται πλέον αντιληπτή από τους ψηφοφόρους οι οποίοι και δεν θα την επανεκλέξουν.

Το πρώτο μοντέλο που αναπτύχθηκε, λοιπόν, σ' αυτήν την φάση αφορά το μοντέλο του **Ορθολογικού Ευκαιριακού Πολιτικό - Οικονομικού κύκλου** (Rational Opportunistic Political Business Cycle Model), το οποίο πρωτοπαρουσιάστηκε από τους Rogoff³ & Sibert (1988) και Rogoff (1990) και στην πορεία συνεχίστηκε από τους Persson & Tabellini (1990). Το συγκεκριμένο μοντέλο διαφέρει από το μοντέλο που παρουσιάστηκε από τον Nordhaus (1975) σε δυο βασικά σημεία.

Το πρώτο βασικό σημείο αφορά την ενσωμάτωση της υπόθεσης «των ορθολογικών προσδοκιών» στην διαμόρφωση της συμπεριφοράς των ψηφοφόρων. Οι ψηφοφόροι πλέον είναι ορθολογικοί και όχι αφελείς. Αυτό σημαίνει ότι μεγιστοποιούν την αναμενόμενη χρησιμότητα τους και διαμορφώνουν τις προσδοκίες τους βέλτιστα με βάση τις πληροφορίες που διαθέτουν. Εκτός όμως από ορθολογικοί είναι και ελλιπώς πληροφορημένοι για την "*ικανότητα*" του κόμματος που βρίσκεται στην εξουσία. Ως "*ικανότητα*" θεωρείται από τους συγγραφείς η δυνατότητα του κυβερνώντος κόμματος να διατηρεί ένα χαμηλό επίπεδο ανεργίας και ένα υψηλό επίπεδο αύξησης του ΑΕΠ χωρίς ταυτόχρονα να υπάρχει υψηλό επίπεδο πληθωρισμού (Alesina & Roubini, 1992)⁴. Η υψηλή οικονομική δραστηριότητα κατά το χρονικό διάστημα πριν από τις εκλογές σημαίνει μεγάλη ικανότητα των κατεστημένων φορέων η οποία και αναμένεται από την πλευρά των ψηφοφόρων να συνεχιστεί και μετά τις εκλογές για να ψηφίσουν σε μεγαλύτερο βαθμό τον κατεστημένο φορέα. Αυτή η "*ικανότητα*" όμως αποτελεί καθαρά ιδιωτική πληροφόρηση για τις κυβερνήσεις και δεν μπορεί να παρατηρηθεί άμεσα από τους ψηφοφόρους αλλά

³ Ο Rogoff (1988) στην σύγχρονη αμερικανική ιστορία ονομάζεται " όλων των εποχών ήρωας των πολιτικών κύκλων".

⁴ Σε πολλές μελέτες η «ικανότητα» αναφέρεται και ως η αρμοδιότητα που έχουν οι κατεστημένοι φορείς.

γίνεται γνωστή με καθυστέρηση μιας περιόδου στα οικονομικά αποτελέσματα.⁵ Επομένως, αυτή η ασυμμετρία στην πληροφόρηση που δημιουργείται μεταξύ των ψηφοφόρων και των πολιτικών οδηγεί τους πολιτικούς να «προσποιούνται» ότι είναι ικανοί πριν από μια εκλογική μάχη και ως εκ τούτου να ενεργούν καιροσκοπικά προκαλώντας την εμφάνιση πολιτικών και οικονομικών κύκλων. Η ύπαρξη της ορθολογικότητας των ψηφοφόρων έρχεται και περιορίζει την καιροσκοπική συμπεριφορά των πολιτικών με αποτέλεσμα οι πολιτικοί οικονομικοί κύκλοι που εμφανίζονται στα ορθολογικά μοντέλα να είναι μικρότεροι σε μέγεθος και διάρκεια καθώς και λιγότερο τακτικοί σε σχέση με τα παραδοσιακά μοντέλα.

Το δεύτερο βασικό σημείο αφορά το γεγονός ότι οι ψηφοφόροι επιλέγουν τους υποψήφιους πολιτικούς που μεγιστοποιούν την αναμενόμενη χρησιμότητα τους. Αυτό σημαίνει ότι οι ψηφοφόροι δεν είναι οπισθοδρομικοί, δηλαδή, δεν βασίζονται στις προσδοκίες για τις οικονομικές δραστηριότητες του παρελθόντος.

Πέραν, όμως από τις δυο παραπάνω σημαντικές διαφορές μεταξύ του μοντέλου του Rogoff (1990), Persson & Tabellini (1990) και του Nordhaus (1975) υπάρχουν και αρκετά κοινά σημεία. Οι πολιτικοί και εδώ θεωρούνται ως άτομα χωρίς συγκεκριμένους πολιτικούς στόχους που το μόνο που επιδιώκουν είναι η προσωπική τους επανεκλογή. Ο χρόνος των εκλογών εξακολουθεί να είναι εξωγενώς προσδιορισμένος και να υπάρχουν δυο πολιτικά κόμματα σε κάθε εκλογική αναμέτρηση : αυτό που βρίσκεται στην εξουσία και αυτό που επιθυμεί να την αποκτήσει.

Το δεύτερο μοντέλο που αναπτύχθηκε στην διάρκεια αυτής της φάσης αφορά το μοντέλο του *Ορθολογικού Κομματικού Πολιτικό - Οικονομικού κύκλου* (Rational Partisan Political Business Cycle Model), το οποίο και παρουσιάστηκε από τον Alesina. Ο Alesina (1987) εισάγει την υπόθεση « των ορθολογικών προσδοκιών » στο αρχικό κομματικό μοντέλο του Hibbs (1977), με αποτέλεσμα οι διακυμάνσεις στον πληθωρισμό και την ανεργία που δημιουργούνται να οφείλονται στον συνδυασμό των ιδεολογικών διαφορών των πολιτικών κόμματος και στην πολιτική αβεβαιότητα για τα αποτελέσματα των

⁵ Επίσης Persson & Tabellini (1990) & Lohmann (1998) παρουσιάζουν παρόμοια μοντέλα που δεν τηρήθηκε η «ικανότητα» των κατεστημένων φορέων για τη χάραξη πολιτικής στο πλαίσιο των κύκλων της οικονομικής δραστηριότητας.

εκλογών. Η εισαγωγή της υπόθεσης «των ορθολογικών προσδοκιών» των ατόμων αποτελεί μια βασική διαφορά του μοντέλου αυτού από το μοντέλο του Hibbs (1977) γιατί αφενός οδηγεί τους ψηφοφόρους στο να μην εξαπατώνται συστηματικά και αφετέρου κάνει την πραγματική οικονομική δραστηριότητα λιγότερο προβλέψιμη και κατευθυνόμενη από την νομισματική πολιτική. Τα μη αναμενόμενα πληθωριστικά σοκ είναι τα μόνα που μπορούν να μεταβάλουν τις πραγματικές οικονομικές μεταβλητές. Αλλά δεδομένου ότι τα εκλογικά αποτελέσματα δεν μπορούν να προβλεφθούν τελείως, εφόσον οι προτιμήσεις των ψηφοφόρων είναι άγνωστες, κάθε εκλογικό αποτέλεσμα μπορεί να προκαλέσει πολιτικό σοκ με προσωρινά πραγματικά αποτελέσματα. Οι διαφορές που προκύπτουν στα πραγματικά οικονομικά αποτελέσματα από τα πληθωριστικά σοκ είναι προσωρινές και όχι μόνιμες εξαιτίας των προσαρμοζόμενων ορθολογικών προσδοκιών. Επιπλέον, η αβεβαιότητα για κάθε εκλογικό αποτέλεσμα μετά από κάθε εκλογική αναμέτρηση επηρεάζει τα μακροοικονομικά αποτελέσματα λόγω του μη αναμενόμενου πληθωρισμού. Σύμφωνα με αυτό το ορθολογικό κομματικό μοντέλο, η αβεβαιότητα σε σχέση με τις μετεκλογικές πολιτικές δημιουργεί την πιθανότητα ο πληθωρισμός και το προϊόν να μεταβάλλονται με βάση τις ημερομηνίες διεξαγωγής των εκλογών.

Από όλες τις παραπάνω λεπτομέρειες που αναφέρθηκαν, θα μπορούσαμε να πούμε ότι τα παραπάνω μοντέλα του Πολιτικού Οικονομικού κύκλου που αναλύθηκαν μέχρι τώρα εστιάζουν την προσοχή τους στη νομισματική πολιτική και βασίζονται, άλλα σε μεγαλύτερο και άλλα σε μικρότερο βαθμό, στις τέσσερις παρακάτω σημαντικές υποθέσεις:

1^η ΥΠΟΘΕΣΗ: Τα πολιτικά κόμματα είτε αυτά βρίσκονται στην εξουσία είτε όχι, επιθυμούν να κερδίσουν τις επερχόμενες εκλογές. Για να επιτύχουν αυτό τον σκοπό τους προσπαθούν να μεγιστοποιήσουν το πλήθος των ψήφων που θα λάβουν από τους ψηφοφόρους τους στις κάλπες μέσω των καλών οικονομικών επιδόσεων τους.

2^η ΥΠΟΘΕΣΗ: Ανάμεσα στα ενδεχόμενα αποτελέσματα της οικονομικής πολιτικής επί των βασικών μακροοικονομικών μεγεθών (ανεργία, ανάπτυξη, πληθωρισμός) κάθε ψηφοφόρος έχει συγκεκριμένες προτιμήσεις που αντανακλώνται κάθε φορά στην εκλογική του συμπεριφορά.

3^η ΥΠΟΘΕΣΗ: Οι ψηφοφόροι καταλαμβάνουν συγκεκριμένες θέσεις στην κλίμακα του πολιτικού φάσματος με βάση την οικονομική και κοινωνική τους θέση (χαμηλή εισοδηματική τάξη, μεσαία εισοδηματική τάξη, υψηλή εισοδηματική τάξη) που αντανακλώνται στην ιδεολογία των πολιτικών κομμάτων. Η πολιτική τοποθέτηση των ψηφοφόρων στις εκλογικές αναμετρήσεις εξαρτάται σε κάποιο βαθμό από τα εκτιμώμενα αποτελέσματα της οικονομικής πολιτικής.

4^η ΥΠΟΘΕΣΗ: Οι κυβερνήσεις διαθέτουν ως κάποιο βαθμό τη δυνατότητα να χειρίζονται τα δημοσιονομικά μέσα οικονομικής πολιτικής (κυρίως τις δημόσιες δαπάνες, τα φορολογικά έσοδα και το πρωτογενές έλλειμμα) ώστε να επιτυγχάνουν τα επιθυμητά οικονομικά αποτελέσματα που μεγιστοποιούν τις προοπτικές τους για εκλογική νίκη.

2.1.3 Τρίτη φάση : Gernot Sieg

Το 2006 μπορεί να χαρακτηριστεί από πολλούς οικονομολόγους ως η χρονιά της δημιουργίας της τρίτης φάσης του Πολιτικό - Οικονομικού κύκλου. Ο Gernot Sieg (2006), πρότεινε ένα νέο μοντέλο που προκύπτει από τον συνδυασμό του ευκαιριακού και κομματικού μοντέλου και το οποίο έχει μεγάλη απήχηση από εμπειρικής πλευράς.

Σύμφωνα με αυτό το νέο «**Ευκαιριακό – Κομματικό**» Πολιτικό - Οικονομικό μοντέλο οι εκάστοτε κυβερνήσεις στις προεκλογικές περιόδους προσφεύγουν σε ευκαιριακές πολιτικές ενώ στις μετεκλογικές περιόδους προσφεύγουν στις κομματικές.

2.2 Παράγοντες που επηρεάζουν την επιλογή της οικονομικής πολιτικής των κομμάτων που βρίσκονται στην εξουσία

Η άσκηση της οικονομικής πολιτικής μπορεί να αποδειχθεί ένα ιδιαίτερος εύχρηστο και αποτελεσματικό μέσο πολιτικής για την εκάστοτε κυβέρνηση, καθώς το τελικό αποτέλεσμα μιας εκλογικής αναμέτρησης επηρεάζεται άμεσα από τις ευρύτερες οικονομικές συνθήκες.

Το γεγονός αυτό συνιστά κίνητρο και πειρασμό συνάμα για τις κυβερνήσεις οι οποίες επηρεάζονται από τρεις σημαντικές κατηγορίες παραγόντων στην προσπάθεια τους να διαμορφώσουν τις οικονομικές πολιτικές που θα χαράξουν.

Την πρώτη και σημαντικότερη κατηγορία παραγόντων αποτελούν οι *παράγοντες δημοτικότητας* σύμφωνα με τους οποίους τα πολιτικά κόμματα έχοντας πλήρη πληροφόρηση για τις προτιμήσεις των ψηφοφόρων τους επεμβαίνουν στην οικονομική κατάσταση μιας χώρας μέσω της άσκησης επεκτατικής νομισματικής και δημοσιονομικής πολιτικής, ελπίζοντας να τονωθεί η οικονομία της λίγο πριν από τις εκλογές και ως εκ τούτου να βελτιώσουν σημαντικά τις πιθανότητες για επανεκλογής του κόμματός τους.

Τη δεύτερη κατηγορία παραγόντων αποτελούν οι *ιδεολογικοί παράγοντες* σύμφωνα με τους οποίους τα πολιτικά κόμματα έχοντας αρχικά εξασφαλίσει την επανεκλογή τους προσπαθούν μετέπειτα να προωθήσουν και τους ιδεολογικούς στόχους τους. Πιο συγκεκριμένα τα συντηρητικά κόμματα στοχεύουν στην μείωση των δημοσίων δαπανών ενώ τα σοσιαλιστικά στοχεύουν στην αντίθετη κατεύθυνση.

Τέλος, την τρίτη κατηγορία παραγόντων αποτελούν οι *τεχνοκρατικοί παράγοντες* σύμφωνα με την οποία τα πολιτικά κόμματα εκτός από επίγνωση των προτιμήσεων των ψηφοφόρων έχουν και επίγνωση των διαρθρωτικών σχέσεων που υπάρχουν μεταξύ των μακροοικονομικών μεταβλητών και ιδιαίτερα της ανταγωνιστικής σχέσης που υπάρχει μεταξύ της ανεργίας και του πληθωρισμού.

2.3 Πολιτικός Οικονομικός κύκλος και πολυκομματικές δημοκρατίες

Ο πολιτικό - οικονομικός κύκλος όπως αναφέραμε παραπάνω εμφανίζεται στις δημοκρατικές χώρες που αποτελούνται κατά βάση από δυο μόνο κόμματα. Ωστόσο στις περισσότερες κοινοβουλευτικές δημοκρατίες υπάρχουν περισσότερα από δύο κόμματα. Το ερώτημα που τίθεται εδώ είναι κατά πόσο η θεωρία του πολιτικό-οικονομικού κύκλου μπορεί να εφαρμοστεί σ' αυτήν την περίπτωση. Για τα δημοκρατικά πολιτεύματα με δυο μόνο κόμματα η θεωρία του Downs υποστηρίζει ότι η θετική ή η αρνητική ψήφος στο κυβερνών κόμμα αποτελεί μια ένδειξη για την άποψη που έχουν οι ψηφοφόροι τόσο για

την οικονομική όσο και για την πολιτική κατάσταση που επικρατεί σε μια χώρα. Για τα δημοκρατικά όμως πολιτεύματα με περισσότερα από δυο κόμματα τα πράγματα περιπλέκονται και η θεωρία του Downs διακρίνεται σε δυο περιπτώσεις :

(1) Εκλέγεται ένα μόνο κόμμα στην κυβέρνηση.

Σε αυτή την περίπτωση ο ψηφοφόρος κάνει πρώτα μια εκτίμηση των προτιμήσεων των άλλων ψηφοφόρων και στην συνέχεια α) αν το κόμμα που προτιμάει έχει πιθανότητες να κερδίσει τότε ψηφίζει αυτό το κόμμα β) αν το κόμμα που προτιμάει δεν έχει πιθανότητες να κερδίσει τις εκλογές τότε ψηφίζει ένα άλλο κόμμα που έχει μεγαλύτερες πιθανότητες νίκης με σκοπό να εμποδίσει την νίκη του κόμματος που βρίσκεται στην χαμηλότερη θέση των κόμμάτων της αρεσκείας του και γ) αν ο ψηφοφόρος είναι ένας ψηφοφόρος που βλέπει τα πράγματα μακροχρόνια τότε μπορεί να επέμβει και να ψηφίσει το κόμμα που προτιμάει ακόμα και αν αυτό δεν έχει καμία πιθανότητα εκλογικής νίκης μόνο και μόνο για να καλυτερέψει τις πιθανότητες του σε μελλοντικές εκλογές.

(2) Εκλέγεται ένας συνασπισμός πολιτικών κομμάτων στην κυβέρνηση.

Σ' αυτήν την περίπτωση, η επιλογή κάθε ψηφοφόρου δεν υποστηρίζει την πολιτική ενός μόνο κόμματος αλλά ολόκληρου του συνασπισμού στον οποίο μπαίνει το κόμμα. Γίνεται, λοιπόν, σαφές ότι η ψήφος υπέρ ή κατά ενός κόμματος εξαρτάται κατά ένα μεγάλο μέρος από τις συμμαχίες που συνάπτει το κόμμα αυτό με άλλα κόμματα. Επιπλέον, τα κόμματα που μετέχουν στους συνασπισμούς πιέζονται από τρεις δυνάμεις:

Πρώτον, από την ανάγκη να κάνουν τις πολιτικές τους κατευθύνσεις κατά μίαν έννοια, όμοιες με σκοπό να διευκολυνθεί η αποδοτική δραστηριότητα της κυβέρνησης

Δεύτερον, την ανάγκη να προωθήσουν τις διαφορετικές πολιτικές γραμμές ώστε να μην χάσουν τους ψηφοφόρους που τους υποστηρίζουν αλλά να τους διατηρήσουν και να τους αυξήσουν και

τρίτον, την ανάγκη να μπορέσουν να ισχυροποιήσουν την θέση τους και την δύναμη τους στον συνασπισμό στον οποίο μετέχουν.

Όσον αφορά τα παραπάνω, είναι πολύ πιθανό ότι η οικονομική πολιτική είναι εκείνη που μπορεί να κάνει την ανάγκη για όμοιες πολιτικές κατευθύνσεις αποδεκτή από όλα τα

κόμματα του συνασπισμού με συνέπεια να έχουμε καλύτερες οικονομικές επιδόσεις από την κυβέρνηση. Αυτό εξηγείται από το παρακάτω δυο υποθέσεις:

Έστω στην πρώτη υπόθεση ότι η κυβέρνηση αποτελείται από δυο πολιτικά κόμματα. Τα δυο αυτά πολιτικά κόμματα θέλουν και να διατηρήσουν τον συνασπισμό τους και να ωφεληθούν από την καλύτερευση των οικονομικών συνθηκών πριν από την διεξαγωγή εκλογών οπότε θα ακολουθήσουν όμοιες πολιτικές κατευθύνσεις.

Έστω στην δεύτερη υπόθεση ότι η κυβέρνηση αποτελείται από δυο πολιτικά κόμματα αλλά το ένα κόμμα θέλει εκτός συνασπισμού το άλλο κόμμα. Τότε, το σίγουρο είναι ότι το κόμμα αυτό, παρόλο που θέλει το άλλο κόμμα εκτός, δεν θα ρίξει την οικονομία σε ύφεση πριν τις εκλογές αφού μια τέτοια πολιτική θα έστρεφε όλους τους ψηφοφόρους εναντίον ολόκληρου του συνασπισμού εφόσον κανένας δεν θα έπαιρνε την ευθύνη για το αποτέλεσμα. Αφού οι κακές οικονομικές επιδόσεις στρέφουν τους ψηφοφόρους εναντίον των κατεστημένων φορέων είναι λογικό τα κόμματα που βρίσκονται στην εξουσία να προσφεύγουν σε πολιτικές που ευνοούν τις οικονομικές συνθήκες πριν την διενέργεια των εκλογών. Έτσι και στις δυο παραπάνω υποθέσεις η θεωρία του Downs για τον πολιτικό-οικονομικό κύκλο εξακολουθεί να ισχύει.

Έχοντας αναφέρει όλα τα παραπάνω, μπορούμε να τώρα να δώσουμε απάντηση στο ερώτημα που μας απασχόλησε στην αρχή η οποία είναι ότι σε μια πολυκομματική καπιταλιστική δημοκρατία η θεωρία του πολιτικό-οικονομικού κύκλου μπορεί να εφαρμοστεί χωρίς πολλές δυσκολίες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 : ΠΟΛΙΤΙΚΟΙ ΚΥΚΛΟΙ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΠΙΔΟΣΕΙΣ: ΜΙΑ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ ΕΜΠΕΙΡΙΚΩΝ ΕΥΡΗΜΑΤΩΝ

3.1 Οι Πολιτικοί κύκλοι στους Προϋπολογισμούς ως διεθνής εμπειρία

Οι πρώτες εμπειρικές μελέτες που έγιναν γύρω από τους πολιτικούς κύκλους στους προϋπολογισμούς (Political Budget Cycles) ξεκίνησαν με το έργο του Tufte το 1978 και αφορούσαν τις Ηνωμένες Πολιτείες. Την τελευταία δεκαετία όμως, πολλοί είναι οι συγγραφείς που έχουν δημοσιεύσει εμπειρικές μελέτες και άρθρα με θέματα που σχετίζονται με τους πολιτικούς κύκλους στους προϋπολογισμούς τόσο σε επίπεδο μιας χώρας όσο και σε επίπεδο περισσότερων χωρών. Ωστόσο, οι διαφορετικές οικονομετρικές τεχνικές που εφαρμόζουν στις μελέτες τους, η χρησιμοποίηση στοιχείων από διαφορετικούς τύπους χωρών καθώς και η ύπαρξη διαφορών στα εκτιμώμενα μεγέθη και στη σύνθεση των εκλογικών αποτελεσμάτων καθιστά δύσκολο να συμπεράνει κανείς κατά πόσον οι πολιτικοί κύκλοι στους προϋπολογισμούς αποτελούν ένα παγκόσμιο φαινόμενο. Λαμβάνοντας υπόψη τα παραπάνω ζητήματα, η πρόσφατη εμπειρική βιβλιογραφία των πολιτικών κύκλων στους προϋπολογισμούς έχει στρέψει την προσοχή της στην απάντηση της ερώτησης αυτής.

Παρόλο, που είναι κοινή άποψη ότι οι πολιτικοί κύκλοι στους προϋπολογισμούς είναι περισσότερο ένα φαινόμενο που κάνει την εμφάνιση του στις λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες από ότι στις ανεπτυγμένες, πρόσφατες μελέτες υποστηρίζουν ότι οι πολιτικοί κύκλοι στους προϋπολογισμούς είναι ένα φαινόμενο που συναντάται και στις δύο ομάδες χωρών. Οι συγγραφείς Shi & Svensson (2002), αποδεικνύουν μέσα από εμπειρικές μελέτες τους ότι οι κύκλοι αυτοί αποτελούν ένα καθολικό φαινόμενο αφού εμφανίζονται τόσο στις ανεπτυγμένες όσο και στις αναπτυσσόμενες χώρες του κόσμου. Βρήκαν ότι σε μια μεγάλη ομάδα δημοκρατικών και μη δημοκρατικών χωρών κατά την περίοδο 1975 με 1995 το δημόσιο έλλειμμα αυξανόταν σημαντικά στο έτος των εκλογών και στις αναπτυσσόμενες αλλά και στις ανεπτυγμένες χώρες. Πιο συγκεκριμένα όμως σε αυτές τις εμπειρικές μελέτες, αποδεικνύουν ότι οι πολιτικοί κύκλοι στους προϋπολογισμούς είναι *εντονότεροι*

στις αναπτυσσόμενες χώρες (κυρίως στις χώρες της Λατινικής και Κεντρικής Αμερικής καθώς και στις νότιοευρωπαϊκές χώρες) από ότι στις ανεπτυγμένες⁶ γεγονός που οφείλεται κατά την άποψη τους στην αδυναμία των θεσμών των χωρών αυτών να περιορίσουν την ικανότητα των φορέων χάραξης της πολιτικής να χρησιμοποιούν τους δημοσίους πόρους με σκοπό το ιδιωτικό όφελος. Όσο μεγαλύτερα είναι τα κέρδη, η δύναμη, το γόητρο και τα υλικά οφέλη που αποκτούν οι κατεστημένοι φορείς τόσο ισχυρότερα γίνονται τα κίνητρα των φορέων αυτών να ενισχύσουν τις προοπτικές τους για επανεκλογή επηρεάζοντας τις αντιλήψεις των ψηφοφόρων μέσω της χρησιμοποίησης επεκτατικών δημοσιονομικών πολιτικών όπως είναι η αύξηση των κρατικών δαπανών. Η αύξηση των δημοσίων δαπανών πριν από τις εκλογές είναι το προτιμώμενο μέσο για τους φορείς αυτούς επειδή έχουν συνήθως άμεσο αντίκτυπο στην ευημερία των ψηφοφόρων και ως συνέπεια ενισχύουν της δημοτικότητάς τους. Έτσι η θεσμική αδυναμία των αναπτυσσομένων χωρών να αποτρέψουν την κερδοσκοπία των πολιτικών τείνει μεγεθύνει όλο και περισσότερο την διαφορά των πολιτικών κύκλων μεταξύ των χωρών αυτών και οδηγεί αναπόφευκτα σε μεγαλύτερα ελλείμματα στις εκλογικές περιόδους.

Οι Persson & Tabellini (2003) ένα χρόνο αργότερα, περιόρισαν το δείγμα τους σε μια ομάδα 60 δημοκρατικών χωρών για την χρονική περίοδο 1960 μέχρι 1998 και διαπίστωσαν ότι τα έσοδα της κυβέρνησης εκφρασμένα ως ποσοστά του Α.Ε.Π μειώνονταν πριν από τις εκλογές κάτι που δεν συνέβαινε με τα έξοδα της. Επιπλέον, υποστήριξαν ότι το εκλογικό σύστημα (το αναλογικό σε σχέση με πλειοψηφικό) καθώς και το σύστημα διακυβέρνησης μιας χώρας (το προεδρικό σε σχέση με το κοινοβουλευτικό) αποτελούν καθοριστικούς παράγοντες για την ύπαρξη Πολιτικών Κύκλων στους Προϋπολογισμούς μεταξύ των χωρών. Το μοντέλο του Persson (2001) προβλέπει ότι προοδευτικά συστήματα έχουν λιγότερο ισχυρούς κυβερνήτες και εμφανίζουν λιγότερο ισχυρούς οικονομικούς κύκλους. Αυτό υπονοεί ότι κάθε εμφανής πολιτική αλλαγή θα είναι ευκολότερο να εκτελεστεί σε μια προεδρευόμενη δημοκρατία παρά σε κοινοβουλευτική. Άρα, η διακριτική ευχέρεια ενθαρρύνεται στις προεδρευόμενες δημοκρατίες.

Οι Brender & Drazen (2004) βρήκαν πολιτικούς κύκλους στους προϋπολογισμούς σε δείγμα πολλών χωρών κατά την χρονική περίοδο 1960 μέχρι και 2001 και υποστήριξαν ότι

⁶ Δείχνουν ότι η επίδραση είναι πολύ ισχυρότερη στις αναπτυσσόμενες χώρες, σύμφωνα με τις προηγούμενες μελέτες.

οφειλόταν στις «νέες δημοκρατίες», στις οποίες η δημοσιονομική χειραγώγηση έχει σημαντικά αποτελέσματα μιας και οι ψηφοφόροι δεν έχουν μεγάλη εμπειρία από εκλογές και δεν διαθέτουν την απαραίτητη πληροφόρηση για να μπορέσουν να αντιμετωπίσουν τον δημοσιονομικό χειρισμό, όπως συμβαίνει στις εδραιωμένες δημοκρατίες. Οι «νέες δημοκρατίες» είναι χώρες με ψηφοφόρους που διαθέτουν μικρή εκλογική εμπειρία και μικρή έκθεση σε προεκλογικούς δημοσιονομικούς χειρισμούς αλλά όχι χώρες με αφελής ψηφοφόρους. Στις χώρες αυτές, οι ψηφοφόροι δεν μπορούν να διακρίνουν την συμπεριφορά των πολιτικών να αυξάνουν και να μειώνουν τις δημόσιες δαπάνες ενώ πιστεύουν ότι οι καλές οικονομικές επιδόσεις έχουν να κάνουν με τις υψηλές ικανότητες και τις σωστές πολιτικές αποφάσεις των κατεστημένων φορέων. Έτσι, ο δημοσιονομικός χειρισμός επιβραβεύεται παρά τιμωρείται σ' αυτές τις χώρες και η ύπαρξη πολιτικών κύκλων στους προϋπολογισμούς είναι πιθανή.

3.2 Η περίπτωση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Η παρουσία Πολιτικών κύκλων στους Προϋπολογισμούς στην Ευρωπαϊκή Ένωση (Ε.Ε) αποτελεί ένα ενδιαφέρον θέμα για μελέτη και έχει λάβει σημαντικής προσοχής τα τελευταία δέκα χρόνια. Το ενδιαφέρον αυτό οφείλεται, στην δημοσιονομική πολιτική των κρατών-μελών της, η οποία αφενός περιορίζεται λόγω της υιοθέτησης του Σύμφωνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης (Σ.Σ.Α) και των κριτηρίων του Μάαστριχτ και από την άλλη πλευρά παραμένει το μόνο όργανο, τουλάχιστον για τις χώρες της Ευρωζώνης, που μπορεί να επηρεάσει τις αντιλήψεις των ψηφοφόρων πριν από τις εκλογές.

Το Σ.Σ.Α υιοθετήθηκε στις 7 Ιουνίου 1997 στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Άμστερνταμ. Στόχος του Σ.Σ.Α είναι η διασφάλιση της δεσμευσης της δημοσιονομικής πειθαρχίας των κρατών μελών, για να αποφευχθεί το ενδεχόμενο εμφάνισης υπερβολικών ελλειμμάτων ή υπερβολικού χρέους. Πιο συγκεκριμένα τα κράτη-μέλη δεσμεύονται να τηρούν τον στόχο της δημοσιονομικής πειθαρχίας και να παρουσιάζουν ένα πρόγραμμα σταθερότητας στο τέλος κάθε χρόνου. Τα προγράμματα σταθερότητας αποτελούν μεσοπρόθεσμες δημοσιονομικές εκθέσεις και περιέχουν μια προβολή των μακροοικονομικών της χώρας,

καθώς και όλα τα σχεδιασμένα δημοσιονομικά μέτρα για τα τρία επόμενα έτη. Επιπλέον, το Σ.Σ.Α θέτει αυστηρούς δημοσιονομικούς περιορισμούς και ενεργοποιεί τη διαδικασία του υπερβολικού ελλείμματος με την επιβολή κυρώσεων στην περίπτωση μη τήρησης των συγκεκριμένων κανόνων. Όσον αφορά την Συνθήκη του Μάαστριχτ, αυτή επιβάλλει κάποιες προϋποθέσεις που αφορούν στον προϋπολογισμό και τους οποίους οι χώρες πρέπει να πληρούν για να εισέλθουν στην ΟΝΕ. Μερικές από αυτές είναι ότι το δημοσιονομικό έλλειμμα του κράτους-μέλους δεν θα πρέπει να ξεπερνά το 3% του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος (ΑΕΠ) του και το δημόσιο χρέος του πρέπει να είναι μικρότερο από το 60% του ΑΕΠ.

Η υιοθέτηση του Σ.Σ.Α και η εφαρμογή των κριτηρίων του Μάαστριχτ από τις χώρες της Ευρωζώνης έχει ως αποτέλεσμα περιορισμό της τάσης της κυβέρνησης να ασκεί επεκτατικές δημοσιονομικές πολιτικές και κατ' επέκταση να δημιουργεί ελλείμματα για την ικανοποίηση των προτιμήσεων των σημερινών της ψηφοφόρων, επιβαρύνοντας όμως τις μελλοντικές γενιές που θα κληθούν εν τέλει να πληρώσουν το υψηλό δημόσιο χρέος της τρέχουσας γενιάς. Χρόνια ελλείμματα φορτώνουν την κυβέρνηση με λόγο χρέους προς ΑΕΠ πάνω από την τιμή αναφοράς (60%), με αποτέλεσμα να δημιουργείται μακροπρόθεσμα δημοσιονομική αστάθεια

Η ύπαρξη των πολιτικών κύκλων στους προϋπολογισμούς στις χώρες της ευρωζώνης φαίνεται να αμφισβητείται από πολλούς. Τα εμπειρικά αποτελέσματα από μελέτες που αφορούν το κατά πόσο το ΣΣΑ περιορίζει την δημοσιονομική πολιτική των χωρών που το εφαρμόζουν είναι αντιφατικά. Οι Buti & van den Noord (2003), von Hagen (2003) και Mink & de Haan (2005), οι οποίοι επικεντρώνονται στην δημοσιονομική συμπεριφορά για τα πρόσφατα έτη από το 1998 έως το 2004, διαπιστώνουν ότι η πειθαρχία στις απαιτήσεις του Σ.Σ.Α είναι ανεπαρκής για να περιοριστεί η δημοσιονομική χειραγώγηση των πολιτικών από πριν από τις εκλογές και να μην εμφανιστούν Πολιτικοί κύκλοι στους Προϋπολογισμούς. Αντίθετα, αυτό το γεγονός δεν επιβεβαιώνεται από τους Warin & Donahue (2006) που υποστηρίζουν ότι η εφαρμογή της Συνθήκης του Μάαστριχτ και του Σ.Σ.Α εμποδίζει την εμφάνιση πολιτικών κύκλων στους προϋπολογισμούς σε πολλές ευρωπαϊκές χώρες κατά την χρονική διάρκεια 1993 με 2005.

Πρέπει, επίσης, να τονιστεί ότι τα αποτελέσματα των παραπάνω μελετών δεν είναι αντιπροσωπεύουν την διευρυμένη Ευρωπαϊκή Ένωση των 27 κρατών-μελών και τις

τρέχουσες εξελίξεις στο ευρωπαϊκό πολιτικό και οικονομικό περιβάλλον. Συγκεκριμένα, καμία από τις παραπάνω μελέτες στο σύνολο των δεδομένων της δεν περιέχει τα 12 πιο «νέα» κράτη-μέλη. Επιπλέον, οι μελέτες που αναφέρονται παραπάνω μεταχειρίζονται το χρονοδιάγραμμα των εκλογών ως εξωγενείς μεταβλητές (δηλαδή οι εκλογές συμβαίνουν σε τακτά χρονικά διαστήματα), χρησιμοποιούν ένα μονομεταβλητό μοντέλο και επικεντρώνονται στην ανίχνευση των εκλογικών αποτελεσμάτων στα συνολικά ελλείμματα του προϋπολογισμού.

3.3 Οι εξηγήσεις της ύπαρξης δημοσιονομικών ελλειμμάτων και δημόσιου χρέους

Πολυάριθμες μελέτες που αφορούν τους πολιτικούς κύκλους στους προϋπολογισμούς δεν παρέχουν μια άμεση απάντηση στο ερώτημα αν η δημιουργία μεγάλων ελλειμμάτων κατά το έτος διεξαγωγής των εκλογών αποτελεί χρήσιμο δημοσιονομικό εργαλείο για την επανεκλογή των κυβερνήσεων σε διάφορες χώρες στις οποίες έχουν βρεθεί μεγάλα ελλείμματα. Οι Alesina et al (1997) παρατηρούν τα τελευταία χρόνια την ύπαρξη μεγάλων και επίμονων δημοσιονομικών ελλειμμάτων σε πολλές βιομηχανικές και μη βιομηχανικές χώρες καθώς την ύπαρξη μεγάλου δημόσιου χρέους σε πολλές από αυτές.

Μια πρώτη εξήγηση για την δημιουργία των δημοσιονομικών ελλειμμάτων και ως εκ τούτου την αύξηση του δημόσιου χρέους, μπορεί να θεωρηθούν οι ιδεολογικές προτιμήσεις των πολιτικών κομμάτων που αποτελούν την εκάστοτε κεντρική κυβέρνηση. Τα πολιτικά κόμματα της αριστεράς, φαίνονται να είναι πιο έτοιμα στο να δεχτούν την ύπαρξη μεγάλων δημοσιονομικών ελλειμμάτων αφού έχουν την τάση να συμμετέχουν σε κεϋνσιανές πολιτικές σταθεροποίησης με στόχο την εξομάλυνση του οικονομικού κύκλου και τη μείωση της ανεργίας. Η σταθερότητα των τιμών ή οι ισοσκελισμένοι προϋπολογισμοί δεν είναι τόσο σημαντικές πολιτικές για τα κόμματα αυτά. Αντίθετα, τα πολιτικά κόμματα της δεξιάς φαίνεται να ανησυχούν περισσότερο για την ικανοποίηση οικονομικών στόχων όπως είναι τα μικρά ελλείμματα ή την σταθεροποίηση των τιμών από ότι για οικονομικούς

στόχους που αφορούν την μείωση της ανεργίας ή την σταθεροποίηση του οικονομικού κύκλου (Haber & Neck, 2006).

Μια δεύτερη εξήγηση της ετήσιας αύξησης του δημόσιου χρέους αφορά τις διάφορες δομές διακυβέρνησης (Persson & Tabellini, 2002). Οι κυβερνήσεις συνασπισμού (αλλιώς αναφέρονται και ως κυβερνήσεις συμμαχίας) έχουν διαφορετικές προτιμήσεις όσον αφορά τις δημόσιες δαπάνες σε σχέση με τις μονοκομματικές κυβερνήσεις. Οι δημόσιες δαπάνες αναμένεται να είναι υψηλότερες όσο περισσότερα κόμματα αποτελούν την κυβέρνηση μιας χώρας. Σύμφωνα με Roubini & Sachs (1989), τα κόμματα που απαρτίζουν μια κυβέρνηση συνασπισμού συμμετέχουν σε ένα «πόλεμο φθοράς». Αυτό σημαίνει ότι κάθε κόμμα προσπαθεί από την μια πλευρά να ευχαριστήσει τους ψηφοφόρους του εκπληρώνοντας τις επιθυμίες τους και από την άλλη προσπαθεί να αποφύγει τις συγκρούσεις με τους εταίρους του. Για να εξισορροπήσει το κάθε κόμμα τις παραπάνω δυο προσπάθειες του επεκτείνει τις κυβερνητικές δαπάνες του. Το αποτέλεσμα είναι η αύξηση του δημόσιου χρέους. Γίνεται λοιπόν σαφές, ότι όσο μεγαλύτερος είναι ο αριθμός των εταίρων που συμμετέχουν σε μια κυβέρνηση τόσο μεγαλύτερη είναι η πιθανότητα αύξησης του δημόσιου χρέους. Παρόλα αυτά το συμπέρασμα αυτό παραμένει καθαρά υποθετικό.

Η δημοσιονομική ψευδαίσθηση αποτελεί μια τρίτη εξήγηση για τις κυβερνήσεις με ελλείμματα στους προϋπολογισμούς. Την χρόνια των εκλογών συχνά αναμένονται από τις κυβερνήσεις ιδιαίτερα λαϊκίστικες επεκτατικές πολιτικές. Τέτοιες πολιτικές είναι οι αυξήσεις στις μεταβιβαστικές πληρωμές του δημοσίου προς τα νοικοκυριά, οι μειώσεις στους φόρους, οι αναβολές στις αυξήσεις των φόρων και οι αυξήσεις στις δημόσιες δαπάνες που δημιουργούν ένα αίσθημα κοινωνικής πρόνοιας και προσφέρουν μια εικόνα κοινωνικής ευημερίας. Ωστόσο, η αύξηση των δημόσιων δαπανών συνήθως δεν είναι ωφέλιμη για την οικονομία αλλά δημιουργεί ελλείμματα. Οι ψηφοφόροι υπερεκτιμούν συστηματικά τα οφέλη από αυτές τις πολιτικές, ενώ υποτιμούν την αντίστοιχη μελλοντική φορολογική επιβάρυνση. Οι πολιτικοί προκαλούν αυτές τις φορολογικές ψευδαισθήσεις προκειμένου να επανεκλεγούν από τους ψηφοφόρους και είναι διατεθειμένοι να αυξήσουν τα ελλείμματα κατά τη διάρκεια της ύφεσης, αλλά δεν είναι διατεθειμένοι να αυξήσουν την πρωτογενές πλεόνασμα επαρκώς, όταν η ύφεση έχει τελειώσει. Η θεωρία της

δημοσιονομικής ψευδαίσθηση σχετίζεται με την βιβλιογραφία των πολιτικών οικονομικών κύκλων με την έννοια ότι υπάρχει κίνητρο για τους πολιτικούς να υπόσχονται ή να πραγματοποιούν αυξήσεις των μεταβιβάσεων ή μείωση των φόρων πριν από τις εκλογές. Οι επώδυνες πολιτικές εξυγίανσης του προϋπολογισμού είναι πιο πιθανό να γίνονται αμέσως μετά τις εκλογές από ό, τι κατά την περίοδο λίγο πριν τις επόμενες εκλογές. Επίσης, ένα σημαντικό πρόβλημα με τη δημοσιονομική ψευδαίσθηση και τις πολιτικές θεωρίες του Οικονομικού και Πολιτικού κύκλου είναι ότι μπορεί να εξηγήσει τις βραχυπρόθεσμες διακυμάνσεις της παραγωγής και του δημόσιου χρέους, αλλά δεν είναι σε θέση να εξηγήσει τα διαφορετικά πρότυπα ανάπτυξης μεταξύ των χωρών και την μακροπρόθεσμη αύξηση του δημόσιου χρέους σε πολλές ευρωπαϊκές χώρες (Alesina & Perotti, 1995).

Τέλος, οι κανόνες και οι ρυθμίσεις με βάση τις οποίες καταρτίζεται, εγκρίνεται και επιβάλλεται ο προϋπολογισμός διαφέρουν μεταξύ των χωρών και αποτελούν μια τέταρτη πιθανή εξήγηση γιατί πολλές από τις χώρες έχουν υψηλό έλλειμμα ενώ άλλες όχι. Πιο συγκεκριμένα οι διαφορές μεταξύ των χωρών αναφέρονται στους επίσημους νόμους που καθορίζουν τους αριθμητικούς στόχους στα ελλείμματα, στις διαδικασίες ψηφοφορίας στην προετοιμασία και στην επιβολή του προϋπολογισμού καθώς και στην διαφάνεια του. Σε ότι αφορά τους αριθμητικούς στόχους στα ελλείμματα οι Alesina et al (1997) ισχυρίζονται ότι οι περιορισμοί επηρεάζουν την δημοσιονομική κατάσταση των διαφόρων χωρών και αποτρέπουν στις κυβερνήσεις να δημιουργούν υψηλά ελλείμματα. Για τις διαδικασίες ψηφοφορίας στην προετοιμασία και στην επιβολή του προϋπολογισμού υποστηρίζουν ότι όταν πρώτα ψηφίζεται το μέγεθος του προϋπολογισμού δηλαδή το έλλειμμα, οι συνολικές δαπάνες και η φορολογία και μετά η σύνθεση του ευνοείται η δημοσιονομική πειθαρχία. Τέλος, η διαφάνεια των διαδικασιών που αφορούν τον προϋπολογισμό είναι σημαντικό στοιχείο ώστε να μην έχουμε την δημιουργία υψηλών ελλειμμάτων. Οι Alt & Lassen (2006) επισημαίνουν ότι όσο μεγαλύτερη είναι η διαφάνεια της διαδικασίας του προϋπολογισμού, τόσο μικρότερη είναι η πιθανότητα οι πολιτικοί να συμπεριφέρονται καιροσκοπικά. Όσο λιγότερο διαφανείς είναι οι διαδικασίες τόσο ευκολότερα οι πολιτικοί συμμετέχουν σε προεκλογικές δημοσιονομικές χειραγωγήσεις που στόχο έχουν την εξυπηρέτηση των συμφερόντων τους. Η διαφάνεια των διαδικασιών

ευνοεί την δημοσιονομική πειθαρχία και αυτή η θέση επιβεβαιώνεται από το γεγονός ότι χώρες με μη διαφανείς διαδικασίες έχουν μεγάλα και επίμονα ελλείμματα.

Με μια τελείως διαφορετική άποψη επεξηγούν την ύπαρξη των πολιτικών κύκλων στους προϋπολογισμούς οι Alesina & Tabellini (1990). Υποστηρίζουν ότι οι διαφορές στους πολιτικούς θεσμούς μπορούν να εξηγήσουν τη διακύμανση στις πολιτικές χρέους των χωρών. Πιο συγκεκριμένα, ισχυρίζονται ότι οι διαφωνίες μεταξύ των κομμάτων όσον αφορά τις δημόσιες δαπάνες καθώς και η αβεβαιότητα σχετικά με το πιο κόμμα θα αναλάβει την εξουσία στο μέλλον, είναι δυο παράγοντες που καθιστούν το χρέος, ως ένα μέσο που μπορεί να επηρεάσει τις αποφάσεις των μελλοντικών κυβερνήσεων από τις τωρινές κυβερνήσεις. Συνεπώς, το δημόσιο χρέος μεγεθύνεται ανεξάρτητα από το κυβερνών κόμμα. Σε αυτήν την κατεύθυνση, οδηγούνται και τα συμπεράσματα των Persson & Svensson (1989) οι οποίοι υποστηρίζουν με την σειρά τους ότι το χρέος δίνει την δυνατότητα στην υπάρχουσα κυβέρνηση να ελέγξει την μελλοντική. Κατά την άποψη τους, αυτό συμβαίνει γιατί το χρέος μιας χώρας σχετίζεται άμεσα με τις κρατικές δαπάνες και τους φόρους της. Εάν μια σοσιαλιστική κυβέρνηση πρόκειται να πάρει τα σκήπτρα της εξουσίας από μια συντηρητική τότε η τελευταία έχει κίνητρο πριν αποσυρθεί να δημιουργήσει μεγάλο χρέος και έτσι να οδηγήσει την μετέπειτα κυβέρνηση στο να ακολουθήσει περιοριστική δημοσιονομική πολιτική, αυξάνοντας τους φόρους και μειώνοντας τις κρατικές δαπάνες με απώτερο σκοπό τη μείωση του χρέους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 : ΕΜΠΕΙΡΙΚΟ ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ

4.1 Μεθοδολογία

Για να εκτιμήσουμε την επίδραση του πολιτικού χρώματος της κυβέρνησης καθώς και του χρόνου διεξαγωγής των εκλογών στις δημοσιονομικές επιδόσεις των χωρών της Γαλλίας, Ισπανίας και Ιρλανδία και συγκεκριμένα στο δημόσιο χρέος και δημοσιονομικό έλλειμμα/πλεονασμά τους για την χρονική περίοδο 1980 έως και 2010 χρησιμοποιούμε τα παρακάτω εμπειρικά υποδείγματα τα οποία βασίζονται στο έργο του Shi & Svensson (2002, 2006) και Persson & Tabellini (2002) και τα οποία παίρνουν την ακόλουθη μορφή :

$$\text{Debt}_t = \alpha_0 + \alpha_1 \text{GDPgrowth} + \alpha_2 \text{Election} + \alpha_3 \text{Ideology} + \alpha_4 \text{Deficit} + \alpha_5 \text{Debt}(-1) + u_t$$

και

$$\text{Deficit}_t = \alpha_0 + \alpha_1 \text{GDPgrowth} + \alpha_2 \text{Election} + \alpha_3 \text{Ideology} + \alpha_4 \text{Deficit}(-1) + u_t$$

όπου

debt χρησιμοποιούμε τα ετήσια στοιχεία του δημόσιου χρέους και όπου deficit τα ετήσια στοιχεία του δημοσιονομικού ελλείμματος/πλεονάσματος της γενικής κυβέρνησης εκφρασμένα ως ποσοστά του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος (Α.Ε.Π), τα οποία και αποτελούν τις εξαρτημένες μεταβλητές στο οικονομετρικό μοντέλο μας.

Η ανεξάρτητη μεταβλητή GDP_{growth} δηλώνει τον ετήσιο ρυθμό αύξησης του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος σε μια χώρα και είναι απαραίτητη μεταβλητή για το υπόδειγμα μας. Ένας υψηλός ρυθμός αύξησης του ΑΕΠ μπορεί να οδηγήσει σε ένα χαμηλότερο δημοσιονομικό έλλειμμα και ενδέχεται να διευκολύνει την εξυγίανση των δημοσιονομικών επιδόσεων. Επιπλέον, συμπεριλήφθη στο υπόδειγμα μας με σκοπό να μετριάσει το γεγονός της προκαθορισιμότητας των εκλογών.

Όσον αφορά τις ανεξάρτητες μεταβλητές του μοντέλου μας *Election* και *Ideology* περιγράφουν το έτος διεξαγωγής των εκλογών και το πολιτικό χρώμα των κυβερνήσεων αντίστοιχα για κάθε χώρα που εξετάζουμε (Γαλλία, Ισπανία, Ιρλανδία). Οι μεταβλητές αυτές χρησιμοποιούνται στο οικονομετρικό μοντέλο μας γιατί έχουν αποδειχθεί ότι συσχετίζονται με τα αποτελέσματα της δημοσιονομικής πολιτικής μέσα από την πραγματοποίηση προηγούμενων μελετών, όπως των Persson & Tabellini (1999), Hibbs (1977) και Alesina (1987). Στην συνέχεια θα αναλύσουμε τις μεταβλητές αυτές και θα περιγράψουμε με λεπτομέρεια την κωδικοποίησή τους.

Η ανεξάρτητες μεταβλητές $debt(-1)$ και $deficit(-1)$ περιγράφουν τις καθυστερημένες εξαρτημένες μεταβλητές και χρησιμοποιούνται για την αντιμετώπιση της ανθεκτικότητας στα δεδομένα. Επίσης, χρησιμοποιούνται και για το λόγο ότι το χρέος και το έλλειμμα της προηγούμενης περιόδου επηρεάζουν το χρέος και το έλλειμμα της επόμενης. Τέλος, όπου u_t συμβολίζεται ο όρος του σφάλματος.

Ένα σημαντικό οικονομετρικό πρόβλημα που ανακύπτει εδώ είναι η προκατάληψη στις εκτιμήσεις από την προκαθορισιμότητα των εκλογών. Οι Brender & Drazen (2005), υποστηρίζουν ότι όταν η ημερομηνία των εκλογών είναι γνωστή εκ των προτέρων, οι κυβερνήσεις έχουν επαρκή χρόνο και πολύ μεγαλύτερη ευκαιρία για να χειραγωγήσουν τη δημοσιονομική πολιτική και τελικά να επανεκλεχτούν, από ό,τι όταν υπάρχουν «πρόωρες» εκλογές. Επίσης, οι Persson & Tabellini (2002) ισχυρίζονται, ότι οι κυβερνήσεις επιλέγουν στρατηγικά τον χρόνο των εκλογών και προκηρύσσουν πρόωρες εκλογές, όταν η οικονομία τα πηγαίνει καλά και όταν αποτελέσματα της δημοσιονομικής πολιτικής τους είναι εξίσου καλά. Το γεγονός αυτό της προκαθορισιμότητας μετριάζεται, με τη συμπερίληψη του ετήσιου ρυθμού αύξησης του Α.Ε.Π στο εμπειρικό μοντέλο μας αλλά δεν παύει να υπάρχει ως γεγονός.

Επίσης, ένα δεύτερο οικονομετρικό πρόβλημα που ανακύπτει και πάλι εδώ είναι, ότι αντιμετωπίζουμε την μεταβλητή Election (τα έτη διεξαγωγής των εκλογών) ως μια εξωγενή μεταβλητή (δηλαδή, οι εκλογές συμβαίνουν σε τακτά χρονικά διαστήματα), κάτι που ακολουθεί και η υπάρχουσα βιβλιογραφία του πολιτικού οικονομικού κύκλου, αν και αυτό δεν μπορεί να συμβεί στην πραγματικότητα. Για παράδειγμα, τόσο το χρονοδιάγραμμα των εκλογών όσο και η δημοσιονομική πολιτική θα μπορούσε να επηρεαστεί από ένα κοινό σύνολο απαρατήρητων μεταβλητών, όπως είναι οι οικονομικές κρίσεις και οι κοινωνικές αναταραχές, οι οποίες και δεν περιλαμβάνονται στο οικονομετρικό υπόδειγμα μας.

Τέλος, όσον αφορά τα στατιστικά δεδομένα που θα χρησιμοποιηθούν στο παραπάνω εμπειρικό υπόδειγμα αφορούν την χρονική περίοδο 1980 έως και 2010, συλλέχθηκαν από την τράπεζα δεδομένων του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου (IMF)⁷ και παρουσιάζονται αναλυτικά στους πίνακες του Παραρτήματος.

4.2 Σύντομη περιγραφή των ποιοτικών μεταβλητών (ψευδομεταβλητών) που παίρνουν μέρος στο εμπειρικό μοντέλο

Ένα από τα σημαντικότερα σημεία για την διεξαγωγή της ερευνάς μας, είναι η δημιουργία της ψευδομεταβλητής **Election**, η οποία είναι μια διχοτομική⁸ πολιτική μεταβλητή που θα λαμβάνει την τιμή **1** κατά το έτος διεξαγωγής των εκλογών και **0** όταν συμβαίνει το αντίθετο. Ανάλογα με το πολιτικό σύστημα των χωρών του δείγματος που εξετάζουμε έχουμε την διεξαγωγή βουλευτικών ή προεδρικών εκλογών. Για τις χώρες με

⁷ Από το International Monetary Fund, World Economic Outlook Database, September 2011 & April 2010.

⁸ Οι μεταβλητές που παίρνουν τιμή 0 ή 1 ονομάζονται διχοτομικές μεταβλητές. Συνήθως μια διχοτομική μεταβλητή παίρνει την τιμή 1 όταν το συγκεκριμένο χαρακτηριστικό παρατηρείται και 0 σε οποιαδήποτε άλλη περίπτωση. Όταν οι μεταβλητές αυτές περιλαμβάνονται μεταξύ των ερμηνευτικών μεταβλητών ενός υποδείγματος, τότε ονομάζονται ψευδομεταβλητές (dummies).

κοινοβουλευτικά πολιτικά συστήματα, εμείς θα περιλαμβάνουμε μόνο τις βουλευτικές εκλογές, ενώ για τις χώρες με προεδρικά συστήματα, θα περιλαμβάνουμε τις προεδρικές εκλογές. Έτσι στην περίπτωση της Γαλλίας, η οποία έχει προεδρικό σύστημα διακυβέρνησης εμείς θα περιλαμβάνουμε τις προεδρικές εκλογές και στις περιπτώσεις της Ισπανίας και Ιρλανδίας που τα συντάγματα τους προβλέπουν κοινοβουλευτικά συστήματα διακυβέρνησης θα περιλαμβάνουμε μόνο τις βουλευτικές εκλογές.

Στην συνέχεια, θα πρέπει να δημιουργήσουμε μια επιπλέον ψευδομεταβλητή για τη μέτρηση της πολιτικής ιδεολογίας της κυβέρνησης. Η ψευδομεταβλητή **Ideology**, είναι αυτή που θα μετρήσει το πολιτικό χρώμα της κυβέρνησης και θα λαμβάνει τις τιμές **1** για την δεξιά (right) πολιτική ιδεολογία, **2** για την κέντρο-δεξιά (centre-right), **3** για την κεντρώα (centrist), **4** για την κέντρο-αριστερά (centre-left) και τέλος **5** για την αριστερά (left). Είναι σημαντικό να αναφέρουμε ότι η ιδεολογία της κυβέρνησης είναι δύσκολο να μετρηθεί, όταν τα πολιτικά συστήματα είναι ασταθή ή μη δημοκρατικά.

Οι πληροφορίες σχετικά με το έτος διεξαγωγής των εκλογών της κάθε χώρας, τις μορφές διακυβέρνησης και την πολιτική θέση της κυβέρνησης που καταλαμβάνει στην κλίμακα από τα αριστερά έως και τα δεξιά (Πίνακας 1) ανακτηθήκαν από την ιστοσελίδα http://www.nsd.uib.no/european_election_database. Αναλυτικότερες λεπτομέρειες σχετικά με τα παραπάνω παρατίθενται στους πίνακες του παραρτήματος.

Πίνακας 1: Απεικόνιση του έτους εκλογών και της πολιτικής τοποθέτησης της εκάστοτε κυβέρνησης για τις χώρες της Ιρλανδίας, Γαλλίας, Ισπανίας για την χρονική περίοδο 1980-2010

Χρονική Περίοδος	ΙΡΛΑΝΔΙΑ		ΓΑΛΛΙΑ		ΙΣΠΑΝΙΑ	
	Έτος Εκλογών	Πολιτική Τοποθέτηση	Έτος Εκλογών	Πολιτική Τοποθέτηση	Έτος Εκλογών	Πολιτική Τοποθέτηση
1980						
1981	✓	Κέντρο-Δεξιά	✓	Κέντρο-Αριστερά		
1982	✓	Κέντρο-Δεξιά			✓	Κέντρο-Αριστερά
1983						
1984						
1985						
1986					✓	Κέντρο-Αριστερά
1987	✓	Κέντρο-Δεξιά				
1988			✓	Κέντρο-Αριστερά		
1989	✓	Κέντρο-Δεξιά			✓	Κέντρο-Αριστερά
1990						
1991						
1992	✓	Κέντρο-Δεξιά				
1993					✓	Κέντρο-Αριστερά
1994						
1995			✓	Κέντρο-Δεξιά		
1996					✓	Κέντρο-Δεξιά
1997	✓	Κέντρο-Δεξιά				
1998						
1999						
2000					✓	Κέντρο-Δεξιά
2001						
2002	✓	Κέντρο-Δεξιά	✓	Κέντρο-Δεξιά		
2003						
2004					✓	Κέντρο-Αριστερά
2005						
2006						
2007	✓	Κέντρο-Δεξιά	✓	Κέντρο-Δεξιά		
2008					✓	Κέντρο-Αριστερά

4.3 Σύντομη περιγραφή των ποσοτικών μεταβλητών που παίρνουν μέρος στο εμπειρικό μοντέλο

- Δημόσιο χρέος

Δημόσιο Χρέος (public debt) είναι το σύνολο της οφειλής σε χρηματικές μονάδες του ευρύτερου δημόσιου τομέα σε δεδομένο χρονικό σημείο. Γενικά, το χρονικό σημείο αναφοράς είναι το τέλος κάθε χρόνου. Στον ευρύτερο δημόσιο τομέα συμπεριλαμβάνονται όλα τα επίπεδα δημόσιας διοίκησης όπως είναι η κεντρική ή ομοσπονδιακή κυβέρνηση, η νομαρχία, ο δήμος κ.λ.π..

Το δημόσιο χρέος αυξάνεται από έτος σε έτος κατά το πόσο που ο ετήσιος κρατικός προϋπολογισμός παρουσιάζει έλλειμμα ή αντιστρόφως μειώνεται κατά το ποσό που παρουσιάζει πλεόνασμα. Καθώς η εκάστοτε κυβέρνηση αντλεί τα έσοδά της από το μεγαλύτερο μέρος των πολιτών του κράτους, δηλαδή των φορολογούμενων, το δημόσιο χρέος έμμεσα είναι χρέος των φορολογούμενων. Διακρίνεται σε εσωτερικό χρέος, δηλαδή από πιστωτές που βρίσκονται εντός της συγκεκριμένης χώρας και σε εξωτερικό χρέος, δηλαδή από πιστωτές που εδρεύουν στο εξωτερικό. Οι κυβερνήσεις δανείζονται κυρίως εκδίδοντας και πουλώντας ομόλογα ή άλλα αξιόγραφα. Επίσης, ορισμένοι θεωρούν το σύνολο των υποχρεώσεων της κυβέρνησης, συμπεριλαμβανομένων των μελλοντικών πληρωμών, των συντάξεων και των πληρωμών για αγαθά και υπηρεσίες που η κυβέρνηση έχει συνάψει αλλά δεν έχουν ακόμη καταβληθεί, ως δημόσιο χρέος. Ο λόγος μεταξύ του δημόσιου χρέους και του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος αποτελεί ένα σημαντικό δείκτη της οικονομικής και χρηματοοικονομικής βιωσιμότητας του κράτους.⁹

Το ποσοστό του δημοσίου χρέους προκύπτει αν διαιρέσουμε το Χρέος προς το ΑΕΠ της χρονιάς και το πολλαπλασιάσουμε με το 100.

$$\text{Ποσοστό Χρέους} = (\text{Δημόσιο Χρέος} / \text{ΑΕΠ}) * 100$$

⁹ <http://el.wikipedia.org>

- *Δημοσιονομικό έλλειμμα/πλεόνασμα*

Δημοσιονομικό έλλειμμα (fiscal deficit) είναι το μέγεθος που εμφανίζεται όταν οι δαπάνες μιας κυβέρνησης είναι περισσότερες από τα έσοδα της ή πιο απλά όταν η κυβέρνηση ξοδεύει περισσότερα χρήματα από όσα κερδίζει. Όταν συμβαίνει το αντίθετο εμφανίζεται το δημοσιονομικό πλεόνασμα (fiscal surplus). Το μέγεθος ενός κυβερνητικού δημοσιονομικού ελλείμματος ή πλεονάσματος αποτελεί συχνά ένα σημαντικό πολιτικό ζήτημα και εκφράζεται συνήθως ως ποσοστό του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος.¹⁰

- *Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (Α.Ε.Π)*

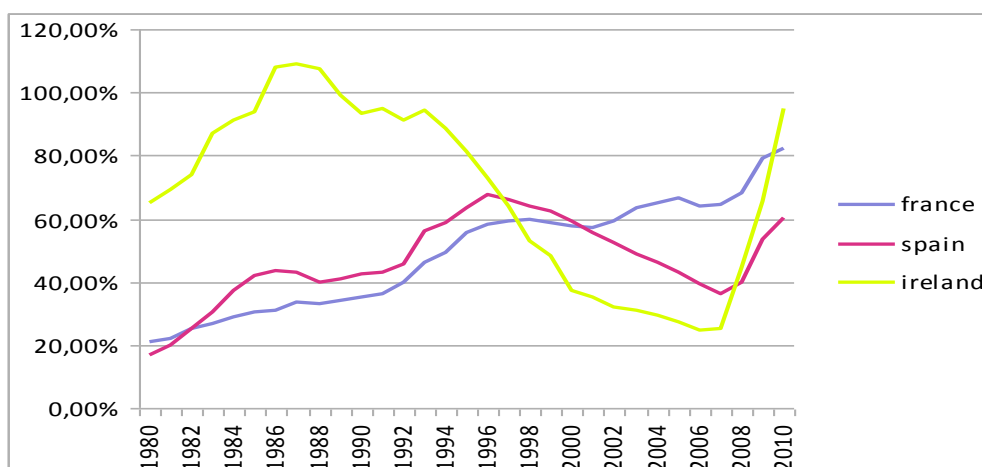
Το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (*Gross Domestic Product*) ή Α.Ε.Π (GDP) είναι το σύνολο όλων των προϊόντων και αγαθών που παράγει μια οικονομία, εκφρασμένο σε χρηματικές μονάδες. Με άλλα λόγια, είναι η συνολική αξία όλων των τελικών αγαθών (υλικών και άυλων) που παράχθηκαν εντός μιας χώρας σε διάστημα ενός έτους, ακόμα και αν μέρος αυτού παράχθηκε από παραγωγικές μονάδες που ανήκουν σε κατοίκους του εξωτερικού.¹¹

4.4 Διαγραμματική παρουσίαση των εξαρτημένων μεταβλητών

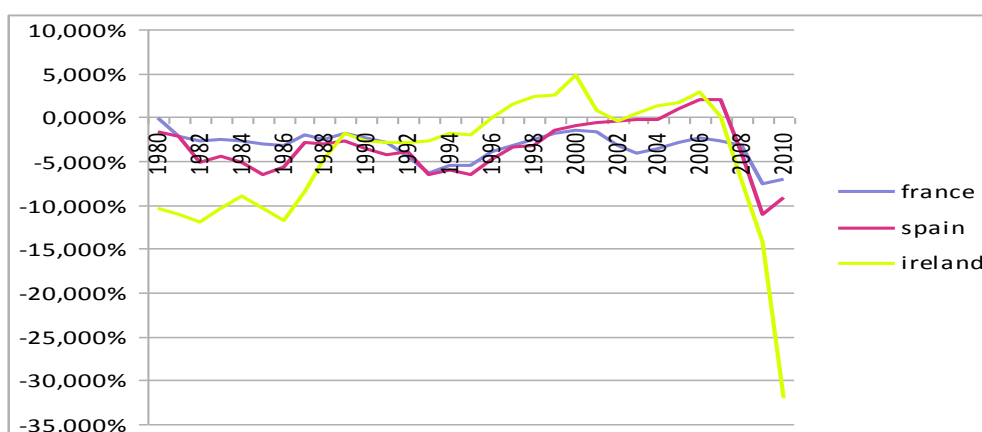
Πριν ξεκινήσουμε να παρουσιάσουμε τα αποτελέσματα από τις οικονομετρικές εκτιμήσεις και από τους διάφορους στατιστικούς ελέγχους που πραγματοποιήσαμε είναι ενδιαφέρον να απεικονίσουμε την εξέλιξη των εξαρτημένων μας μεταβλητών, δηλαδή του δημόσιου χρέους (Γράφημα 1) και δημοσιονομικού ελλείμματος/πλεονάσματος (Γράφημα 2) σε γραφική μορφή.

¹⁰ <http://wikipedia.qwika.com>

¹¹ <http://wikipedia.qwika.com>

Γράφημα 1: Διαχρονική εξέλιξη του δημόσιου χρέους για τις χώρες της Γαλλίας, Ισπανίας και Ιρλανδίας από το 1980-2010 (εκφρασμένο σε ποσοστά του Α.Ε.Π)

Γράφημα 2: Διαχρονική εξέλιξη του δημοσιονομικού ελλείμματος /πλεονάσματος για τις χώρες της Γαλλίας, Ισπανίας και Ιρλανδίας από το 1980-2010 (εκφρασμένο σε ποσοστά του Α.Ε.Π)

Παρατηρούμε ότι για την περίπτωση της Γαλλίας, το δημόσιο χρέος, εκφρασμένο ως ποσοστό του Α.Ε.Π έχει μια συνεχή ανοδική πορεία. Από τις αρχές της δεκαετίας του 2000 η συσσώρευση του δημόσιου χρέους και των δημοσιονομικών ελλειμμάτων στην χώρα αυτή άρχισε να παίρνει μεγάλες διαστάσεις λόγω των χαμηλών ρυθμών ανάπτυξης που παρουσίαζε και οδήγησαν σε μια εκτενή συζήτηση γύρω από την χρήση επεκτατικής δημοσιονομικής πολιτικής παρόλο που η ύπαρξη του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης καθιστούσε κάτι τέτοιο ουσιαστικά απαγορευτικό. Το δημόσιο χρέος παραμένει σημαντικός παράγοντας ελέγχου της δημοσιονομικής πολιτικής των κρατών

μελών της Ε.Ε στην οποία ανήκει και η Γαλλία, η Ιρλανδία και η Ισπανία. Επηρεάζει τα δημοσιονομικά ελλείμματα και όλα τα μακροοικονομικά μεγέθη της οικονομίας της και κυρίως τον πληθωρισμό.

Όσον αφορά την περίπτωση της Ισπανίας είναι εμφανής η τάση περιορισμού του δημόσιου χρέους και ελλείμματος της και γενικότερα η τάση για δημοσιονομική εξυγίανση της χώρας κατά την χρονική περίοδο 1998 έως και 2007.

Τέλος, στην περίπτωση της Ιρλανδίας παρατηρούμε ότι το δημόσιο χρέος της είναι ήδη πολύ υψηλό από τις αρχές του 1980 και τείνει να γιγαντώνεται. Από το 1994 έως και 2008 βλέπουμε μια καθοδική πορεία του δημοσίου χρέους η οποία και δεν συντηρείτε αφού το 2010 και πάλι το δημόσιο χρέος εκτινάσσεται και φτάνει στα παλιά του επίπεδα.

4.5 Αποτελέσματα εκτιμήσεων E-views

Προτού παραθέσουμε τα αποτελέσματα των οικονομετρικών εκτιμήσεων πάντα με τη βοήθεια του στατιστικού προγράμματος E-Views, αξίζει πάλι να αναφερθεί ότι το δείγμα μας αποτελείται από 30 παρατηρήσεις, μία για κάθε χρονιά και γίνεται χρήση ποσοτικών και ποιοτικών δεδομένων.

4.5.1 Η περίπτωση της Γαλλίας

Πίνακας 2: Εκτίμηση παλινδρόμησης με εξαρτημένη το δημόσιο χρέος και πλεόνασμα/έλλειμμα της Γαλλίας

Dependent Variable Sample : 1981 2010	SURPLUS/DEFICIT			DEBT		
	coefficient	t-stat	P-value	coefficient	t-stat	P-value
GDP	0.641406	6.926887	0.0000	-0.485351	-2.222880	0.0359
ELECTION	-0.825766	-2.372576	0.0257	-0.410435	-0.647439	0.5235
IDEOLOGY	0.123648	-0.959809	0.3463	-1.653157	-2.466439	0.0212
C	-1.843551	-3.154816	0.0042	9.378027	2.605198	0.0155
DEFICIT(-1)	0.716503	8.037243	0.0000			
DEFICIT				-1.396972	-6.219685	0.0000
DEBT(-1)				0.868613	20.03201	0.0000
	R-squared=0.837947 F-statistic=32.31759 Prob(F-statistic)= 0.000000			R-squared=0.995950 F-statistic=1180.248 Prob(F-statistic)= 0.000000		

Η εκτιμημένη εξίσωση που προκύπτει για το δημόσιο χρέος είναι η εξής:

$$DEBT_t = 9.378027 - 0.485351GDP_t - 0.410435ELECTION_t - 1.653157IDEOLOGY_t - 1.396972DEFICIT_t + 0.868613DEBT_t(-1)$$

Παρατηρούμε ότι ο συντελεστής προσδιορισμού R^2 που δείχνει το ποσοστό της μεταβλητότητας της εξαρτημένης μεταβλητής που ερμηνεύεται από την παλινδρόμηση είναι ίσος με 0.995950 και είναι πολύ υψηλός. Η τιμή F που αφορά στον έλεγχο της συνολικής στατιστικής σημαντικότητας του υποδείγματος ισούται με 1180,248 και είναι και αυτή αρκετά υψηλή. Η μεταβλητή που μετρά την πολιτική ιδεολογία της κυβέρνησης είναι στατιστικά σημαντική ($t = -2.466439$) ενώ αντίθετα η μεταβλητή που περιγράφει το έτος εκλογών είναι στατιστικά ασήμαντη ($t = -0.647439$). Αυτό σημαίνει ότι η πολιτική ιδεολογία της κυβέρνησης επηρεάζει το δημόσιο χρέος της Γαλλίας. Σημαντικό είναι να γνωρίζουμε επίσης, αν το σύνολο των μεταβλητών σε ένα υπόδειγμα εκτός του σταθερού όρου είναι στατιστικά σημαντικοί ή ασήμαντοι. Στην περίπτωση μας αφού το Prob (F-statistic) = 0.00000 και για τα δυο υποδείγματα το σύνολο των συντελεστών της παλινδρόμησης είναι στατιστικά σημαντικό. Ενδιαφέρον, επίσης, παρουσιάζει το ότι το χρέος με μία υστέρηση έχει θετικό πρόσημο, κάτι που μας οδηγεί στο συμπέρασμα του προβλήματος της μη διατηρησιμότητας του δημοσίου χρέους.

Η εκτιμημένη εξίσωση που προκύπτει για το δημοσιονομικό έλλειμμα/πλεόνασμα είναι η εξής:

$$DEFICIT_t = 0.641406GDP_t - 0.825766ELECTION_t + 0.123648IDEOLOGY_t + 0.716503DEFICIT_t(-1)$$

Παρατηρούμε ότι ο συντελεστής προσδιορισμού R^2 δείχνει το ποσοστό της μεταβλητότητας της εξαρτημένης μεταβλητής που ερμηνεύεται από την παλινδρόμηση και είναι ίσος με 0.837947 και αρκετά υψηλός. Σημαντικό είναι να γνωρίζουμε επίσης, αν το σύνολο των μεταβλητών σε ένα υπόδειγμα εκτός του σταθερού όρου είναι στατιστικά σημαντικοί ή ασήμαντοι. Στην περίπτωση μας αφού το Prob (F-statistic) = 0.00000 και για

τα δυο υποδείγματα το σύνολο των συντελεστών της παλινδρόμησης είναι στατιστικά σημαντικό.

4.5.2 Η περίπτωση της Ισπανίας

Πίνακας 3: Εκτίμηση παλινδρόμησης με εξαρτημένη το δημόσιο χρέος και πλεόνασμα/έλλειμμα

Dependent Variable Sample: 1981-2010	SURPLUS/DEFICIT			DEBT		
	coefficient	t-stat	P-value	coefficient	t-stat	P-value
GDP	0.649095	5.028673	0.0000	-0.746970	-3.812775	0.0008
ELECTION	-0.743535	-1.272109	0.2150	0.861777	1.340722	0.1926
IDEOLOGY	-0.408416	-1.350693	0.1889	0.213981	0.472282	0.6410
C	-1.327283	-1.074523	0.2929	1.437543	0.571149	0.5732
DEFICIT(-1)	0.702294	7.492412	0.0000			
DEFICIT				-0.917164	-6.883235	0.0000
DEBT(-1)				0.953460	29.43344	0.0000
	R-squared=0.817543 F-statistic= 28.00462 Prob(F-statistic)= 0.000000			R-squared=0.986487 F-statistic= 350.4073 Prob(F-statistic)= 0.000000		

Η εκτιμημένη εξίσωση που προκύπτει για το δημόσιο χρέος είναι η εξής:

$$DEBT_t = 1.437543 - 0.746970GDP_t - 0.861777 ELECTION_t + 0.213981 IDEOLOGY_t - 0.917164 DEFICIT_{t-1} - 0.953460 DEBT_{t-1}(-1)$$

Παρατηρούμε ότι ο συντελεστή προσδιορισμού R^2 δείχνει το ποσοστό της μεταβλητότητας της εξαρτημένης μεταβλητής που ερμηνεύεται από την παλινδρόμηση και είναι ίσος με 0.986487 και πολύ υψηλός. Η μεταβλητή που μετρά την πολιτική ιδεολογία της κυβέρνησης είναι στατιστικά ασήμαντη. Το ίδιο και η μεταβλητή που περιγράφει το έτος διεξαγωγής των εκλογών.

Η εκτιμημένη εξίσωση που προκύπτει για το δημοσιονομικό έλλειμμα/πλεόνασμα είναι η εξής:

$$\text{DEFICIT}_t = -1.327283 + 0.649095 \text{GDP}_t - 0.743535 \text{ELECTION}_t - 0.408416 \text{IDEOLOGY}_t \\ + 0.702294 \text{DEFICIT}_{t(-1)}$$

Παρατηρούμε ότι ο συντελεστή προσδιορισμού R^2 δείχνει το ποσοστό της μεταβλητότητας της εξαρτημένης μεταβλητής που ερμηνεύεται από την παλινδρόμηση και είναι ίσος με 0.817543 και αρκετά υψηλός. Η μεταβλητή που μετρά την πολιτική ιδεολογία της κυβέρνησης είναι στατιστικά ασήμαντη. Το ίδιο και η μεταβλητή που περιγράφει το έτος διεξαγωγής των εκλογών

4.5.3 Η περίπτωση της Ιρλανδίας

Πίνακας 4: Εκτίμηση παλινδρόμησης με εξαρτημένη το δημόσιο χρέος και πλεόνασμα/ έλλειμμα

Dependent Variable Sample : 1981 2010	SURPLUS/DEFICIT			DEBT		
	coefficient	t-stat	P-value	coefficient	t-stat	P-value
GDP	0.247096	1.437240	0.1630	-1.005990	-5.701724	0.0000
ELECTION	-0.200463	-0.173080	0.8640	-2.247488	-2.036701	0.0529
IDEOLOGY	-11.41327	-4.784283	0.0001	-2.087595	-0.723721	0.4762
C	21.30715	3.971988	0.0005	12.77903	2.012075	0.0556
DEFICIT(-1)	0.843906	7.130593	0.0000			
DEFICIT				-0.845203	-6.704813	0.0000
DEBT(-1)				0.907084	46.65088	0.0000
	R-squared=0.887630 F-statistic= 49.36979 Prob(F-statistic)= 0.000000			R-squared=0.993469 F-statistic=730.2063 Prob(F-statistic)= 0.000000		

Η εκτιμημένη εξίσωση που προκύπτει για το δημόσιο χρέος είναι η εξής:

$$\text{DEBT}_t = 12.77903 - 1.005990 \text{GDP}_t - 2.247488 \text{ELECTION}_t - 2.087595 \text{IDEOLOGY}_t - 0.845203 \\ \text{DEFICIT}_t + 0.907084 \text{DEBT}_{t(-1)}$$

Παρατηρούμε ότι ο συντελεστή προσδιορισμού R^2 δείχνει το ποσοστό της μεταβλητότητας της εξαρτημένης μεταβλητής που ερμηνεύεται από την παλινδρόμηση και είναι ίσος με 0.993469 και αρκετά υψηλός. Η μεταβλητή που μετρά την πολιτική ιδεολογία της κυβέρνησης είναι στατιστικά ασήμαντη και η μεταβλητή που περιγράφει το έτος διεξαγωγής των εκλογών στατιστικά σημαντική.

Η εκτιμημένη εξίσωση που προκύπτει για το δημοσιονομικό έλλειμμα /πλεόνασμα είναι η εξής:

$$\text{DEFICIT}_t = 21.30715 + 0.247096 \text{GDP}_t - 0.200463 \text{ELECTION}_t - 11.41327 \text{IDEOLOGY}_t + 0.843906 \text{DEFICIT}_{t(-1)}$$

Παρατηρούμε ότι ο συντελεστή προσδιορισμού R^2 δείχνει το ποσοστό της μεταβλητότητας της εξαρτημένης μεταβλητής που ερμηνεύεται από την παλινδρόμηση και είναι ίσος με 0.887630 και αρκετά υψηλός. Η μεταβλητή που μετρά την πολιτική ιδεολογία της κυβέρνησης είναι στατιστικά σημαντική και η μεταβλητή που περιγράφει το έτος διεξαγωγής των εκλογών στατιστικά ασήμαντη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5 : ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΗΣ ΕΜΠΕΙΡΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Στο κεφάλαιο αυτό γίνεται η περιγραφή των μεθοδολογιών που υιοθετούνται στα πλαίσια της οικονομετρικής διερεύνησης της παρούσας διπλωματικής.

5.1 Ανάλυση χρονολογικών σειρών και έλεγχοι στασιμότητας

Ένα εκτιμημένο υπόδειγμα αξιολογείται παίρνοντας υπόψη τα γνωστά κριτήρια, τα οποία είναι τα κριτήρια προβλεψιμότητας R^2 , τα κριτήρια συνολικής στατιστικής σημαντικότητας F και ατομικής στατιστικής σημαντικότητας t . Στο εκτιμημένο υπόδειγμα μας έχουμε χρονολογικές σειρές. Στην ανάλυση χρονολογικών σειρών, ο παραδοσιακός τρόπος αξιολόγησης που μας οδηγεί σε αξιόπιστα αποτελέσματα, είναι μόνο όταν οι μεταβλητές του υποδείγματος μας είναι στάσιμες. Αν οι μεταβλητές μας για οποιοδήποτε λόγο δεν είναι στάσιμες οι εκτιμητές της μεθόδου ελαχίστων τετραγώνων (OLS) είναι ασυνεπείς (inconsistent) και αυτό έχει σαν αποτέλεσμα οι διάφοροι στατιστικοί έλεγχοι που θα πραγματοποιηθούν να μην είναι έγκυροι. Εξάιρεση αποτελεί μόνο η περίπτωση κατά την οποία οι μεταβλητές δεν είναι στάσιμες αλλά συνολοκληρώνονται (Χάλκος, 2011).

Για το λόγο αυτό, είναι απαραίτητος ο έλεγχος στασιμότητας των μεταβλητών του υποδείγματος. Για τον έλεγχο στασιμότητας μιας χρονολογικής σειράς, χρησιμοποιούνται συνήθως οι λεγόμενοι έλεγχοι μοναδιαίας ρίζας (unit root tests) από τους οποίους οι πλέον γνωστοί είναι οι έλεγχοι των Dickey-Fuller (DF) και Phillips-Perron (PP). Αν μετά τους ανάλογους έλεγχους, διαπιστωθεί ότι μια σειρά δεν είναι στάσιμη, τότε παίρνουμε τις πρώτες διαφορές και επαναλαμβάνουμε το σχετικό έλεγχο, αναφορικά με την ύπαρξη μοναδιαίας ρίζας. Αν και η νέα σειρά δεν είναι στάσιμη, τότε παίρνουμε τις δεύτερες διαφορές κ.ο.κ. μέχρις ότου η τελική σειρά που θα προκύψει να είναι στάσιμη. Όταν μια σειρά γίνεται στάσιμη παίρνοντας τις πρώτες διαφορές είναι ολοκληρώσιμη πρώτης τάξης (Integrated of first order) συμβολιζόμενη ως $I(1)$. Επισημαίνεται (Harris, 1995) ότι αν μια

σειρά χαρακτηρίζεται π.χ από τρεις μοναδιαίες ρίζες τότε θα πρέπει να πάρουμε τρεις φορές τη διαφορά, για να προκύψει μια στάσιμη σειρά.

5.2 Τι αντιπροσωπεύει η συνολοκλήρωση

Η συνολοκλήρωση (cointegration), αντιπροσωπεύει την ύπαρξη μακροχρόνιας ισορροπίας ανάμεσα σε οικονομικές μεταβλητές. Υποδηλώνει ότι για ατομικές μη στάσιμες χρονολογικές σειρές ένας γραμμικός συνδυασμός δυο ή περισσότερων χρονολογικών σειρών μπορεί να είναι στάσιμος.

Τα συνήθη τεστ που χρησιμοποιούνται είναι τα Engle-Granger, το Augmented Engle-Granger, και το Cointegration Regression Durbin Watson. Συνολοκλήρωση δυο περισσότερων δείχνει ότι υπάρχει μακροχρόνια σχέση μεταξύ τους. Αν δυο μεταβλητές δεν είναι συνολοκληρώσιμες κάθε γραμμικός συνδυασμός θα είναι μη στάσιμος και έτσι και τα κατάλοιπα θα είναι επίσης μη στάσιμα (Χάλκος, 2011).

5.3 Η μέθοδος συνολοκλήρωσης ARDL (Augmented Autoregressive Distributed Lag Model)

Η κλασική ανάλυση συνολοκλήρωσης απαιτεί να διαχωρίζονται οι υπό εξέταση μεταβλητές του υποδείγματος σε στάσιμες ($I(0)$) και σε ολοκληρωμένες πρώτης τάξης ($I(1)$). Οι Pesaran & Shin (1994) και οι Pesaran et al. (1997) ανέπτυξαν τη μέθοδο συνολοκλήρωσης ARDL ή αλλιώς το διευρυμένο αυτοπαλίνδρομο υπόδειγμα κατανεμόμενων χρονικών υστερήσεων το οποίο μπορεί να εφαρμοστεί ανεξάρτητα αν οι μεταβλητές της συνάρτησης είναι $I(0)$ ή $I(1)$. Η μέθοδος αυτή έχει τρία βασικά πλεονεκτήματα :

Πρώτον, αποφεύγει τα προβλήματα τα οποία δημιουργούνται σε ορισμένες περιπτώσεις κατά τα πρώτα στάδια εφαρμογής της ανάλυσης συνολοκλήρωσης.

Δεύτερον, δίνει τη δυνατότητα εξοικονόμησης μεγάλου αριθμού βαθμών ελευθερίας επειδή αναφέρεται στην ύπαρξη συνολοκλήρωσης σε υποδείγματα μιας οικονομετρικής εξίσωσης. Το γεγονός αυτό είναι πολύ σημαντικό αν αναλογιστεί κανείς ότι συνήθως χρησιμοποιούνται σειρές με ετήσιες παρατηρήσεις και επομένως στη συμβατική μέθοδο του Johansen, η οποία συνοπτικά θα παρουσιαστεί στη συνέχεια, οι βαθμοί ελευθερίας που χάνονται θα είναι ίσοι με $N = n + p \times n^2$.

Τρίτον, είναι ευκολότερη στη χρήση από τη μέθοδο του Johansen.

Ωστόσο έχει ένα βασικό μειονεκτήμα : Είναι σαν μέθοδος σχετικά πιο αποτελεσματική σε μικρό ή πεπερασμένο μέγεθος δεδομένων ενός δείγματος.

Η μέθοδος συνολοκλήρωσης ARDL περιλαμβάνει τα ακόλουθα βήματα. Πρώτο βήμα για την προσέγγιση ARDL συνολοκλήρωσης είναι να εκτιμηθεί το υπόδειγμα με τη μέθοδο OLS για όλες τις δυνατές τιμές των $p=0,1,2,\dots,m$ και $q_i=0,1,2,\dots,m$ ($i=1,2,\dots,k$), δηλαδή εκτιμούνται συνολικά $(m+1)^{k+1}$ διαφορετικά ARDL υποδείγματα. Το δεύτερο βήμα είναι να επιδεχθεί το βέλτιστο ARDL υπόδειγμα το οποίο προσαρμόζεται καλύτερα στα δεδομένα με βάση συγκεκριμένα κριτήρια όπως το Schwarz ή Akaike κριτήριο. Σ' ένα επόμενο βήμα εξειδικεύεται το αντίστοιχο προς αυτό που έχει επιλεγεί, με βάση τα κριτήρια που προαναφέρθηκαν, υπόδειγμα τύπου διόρθωσης λαθών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6 : ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΜΠΕΙΡΙΚΗΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ

6.1 Έλεγχος στασιμότητας

Για τις ανάγκες της παρούσας διπλωματικής, εφαρμόσαμε για τον έλεγχο ύπαρξης μοναδιαίας ρίζας, τον επαυξημένο έλεγχο των Dickey & Fuller (ADF). Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζονται τα αποτελέσματα του επαυξημένου ελέγχου Dickey-Fuller για τη στασιμότητα των σειρών που χρησιμοποιούνται στην εμπειρική ανάλυση μας.

Πίνακας 5: Έλεγχοι στασιμότητας ADF στα επίπεδα και στις πρώτες διαφορές των μεταβλητών για την περίπτωση της Γαλλίας.

Μεταβλητές		Επίπεδα		Πρώτες	Διαφορές	
		Με σταθερά	Με σταθερά και τάση	Με σταθερά	Με σταθερά και τάση	
DEBT	ADF	-0.171613	-3.067146	-3.380950	-3.356070	k*
	5% **	-2.967767	-3.574244	-2.967767	-3.574244	2
DEFICIT	ADF	2.139211	-2.120708	-4.811444	-4.796917	2
	5%	-2.963972	-3.568379	-2.967767	-3.574244	2
GDP	ADF	-3.361603	-3.431399	-5.871868	-5.779955	2
	5%	-2.963972	-3.568379	-2.967767	-3.574244	2

* όπου κ η τάξη χρονικής υστέρησης

** για κριτική τιμή 5%

Πίνακας 6: Έλεγχοι στασιμότητας ADF στα επίπεδα και στις πρώτες διαφορές των μεταβλητών για την περίπτωση της Ισπανίας.

Μεταβλητές		Επίπεδα		Πρώτες	Διαφορές	
		Με σταθερά	Με σταθερά και τάση	Με σταθερά	Με σταθερά και τάση	
DEBT	ADF	-2.393808	-2.632463	-2.338090	-2.197160	k*
	5%	-2.967767	-3.574244	-2.967767	-3.574244	2
DEFICIT	ADF	-2.870152	-3.182679	-4.014134	-3.970029	2
	5%	-2.967767	-3.574244	-2.967767	-3.574244	2
GDP	ADF	-3.252636	-2.146300	-4.805961	-4.973600	2
	5%	-2.967767	-3.568379	-2.967767	-3.574244	2

Πίνακας 7: Έλεγχοι στασιμότητας ADF στα επίπεδα και στις πρώτες διαφορές των μεταβλητών για την περίπτωση της Ιρλανδίας.

Μεταβλητές		Επίπεδα		Πρώτες	Διαφορές	
		Με σταθερά	Με σταθερά και τάση	Με σταθερά	Με σταθερά και τάση	
DEBT	ADF	-2.433914	-1.166063	-0.717634	-0.672531	k*
	5%	-2.971853	-3.580623	-2.967767	-3.574244	2
DEFICIT	ADF	-0.160748	- 5.019869	-0.535622	-0.289385	2
	5%	-2.967767	-3.568379	-2.967767	-3.574244	2
GDP	ADF	-2.014749	-1.911480	-6.059695	-6.154232	2
	5%	-2.963972	-3.568379	-2.967767	-3.574244	2

Παρατηρώντας όλα τα παραπάνω αποτελέσματα των ελέγχων στασιμότητας που πραγματοποιήθηκαν διαπιστώνουμε ότι όλες οι σειρές, τόσο στην περίπτωση που δεν χρησιμοποιείται στον έλεγχο η χρονική τάση και σταθερός όρος όσο και στην περίπτωση που χρησιμοποιείται μόνο ο σταθερός όρος, εμφανίζουν μη στάσιμα χαρακτηριστικά. Αυτό αποτελεί την κύρια αιτία για την επιλογή της εφαρμογής της μεθόδου συνολοκλήρωσης ARDL που θα ακολουθήσουμε στη συνέχεια και τα εμπειρικά αποτελέσματα της οποίας θα παρουσιαστούν παρακάτω.

6.2 Εμπειρικά αποτελέσματα από την εφαρμογή της μεθόδου ARDL

6.2.1 Διερεύνηση της επίδρασης του πολιτικού χρώματος και του έτους εκλογών στο δημόσιο χρέος και έλλειμμα/πλεόνασμα της Γαλλίας

Λαμβάνοντας υπόψη τους ελέγχους στασιμότητας που πραγματοποιήθηκαν παραπάνω παρατηρούμε ότι υπάρχει πρόβλημα στασιμότητας στις μεταβλητές του υποδείγματος και για τις τρεις χώρες που εξετάζουμε οπότε και συνεχίζουμε εφαρμόζοντας την μεθοδολογία ARDL με σκοπό να διαπιστώσουμε αν οι μεταβλητές μας συνολοκληρώνονται. Επιλέγουμε με βάση το κριτήριο του Akaike, το ARDL υπόδειγμα που προσαρμόζεται καλύτερα στα δεδομένα μας. Τα αποτελέσματα των ελέγχων ARDL παρουσιάζονται στους παρακάτω πίνακες.

Πίνακας 8: Αποτελέσματα εκτίμησης του ARDL (2,0,0,2,0) υποδείγματος με εξαρτημένη το χρέος.

Η εξαρτημένη μεταβλητή είναι η <i>DEBT</i> Χρονική περίοδος 1982 με 2010			
<i>Ερμηνευτικές Μεταβλητές</i>	<i>Συντελεστές</i>	<i>Στατιστική ελέγχου t</i>	<i>[p-τιμή]</i>
DEBT(-1)	0,51030	3,9776	0,001
DEBT(-2)	0,38356	3,1430	0,005
GDP	-0,18134	-0,82875	0,417
DEFICIT	-1,9695	-6,9173	0,000
ELECTION	0,46592	-0,69920	0,492
ELECTION(-1)	1,3420	2,5887	0,018
ELECTION(-2)	0,97874	1,9060	0,071
IDEOLOGY	-1,177	-2,0683	0,052
C	4,6303	1,4366	0,166
Συντελεστής Προσδιορισμού $R^2 = 0,99764$			
Διορθωμένος Συντελεστής Προσδιορισμού $R^2 = 0,99670$			
Στατιστική $F(8, 20) = 1058,8 [0,000]$			
Στατιστική Durbin = 2,2244			

Στη συνέχεια για να δούμε αν οι μεταβλητές μας συνολοκληρώνονται εφαρμόζουμε τον έλεγχο στασιμότητας των Dickey Fuller (DF) στα κατάλοιπα της παραπάνω παλινδρόμησης τα οποία απαραίτητα πρέπει να αποτελούν μια στάσιμη σειρά διαφορετικά το συμπέρασμα του σχετικού ελέγχου για ύπαρξη μακροχρόνιας σχέσης ισορροπίας μεταξύ των εξεταζόμενων μεταβλητών που θα πραγματοποιήσουμε παρακάτω δεν θα αποτελεί αξιόπιστο σημείο αναφοράς.

Πίνακας 9: Αποτελέσματα εκτίμησης συνοκλήρωσης των καταλοίπων.

Έλεγχος DF των καταλοίπων (με σταθερό όρο και χωρίς τάση) Χρονική περίοδος 1984 με 2010
DF = -5,6146
ADF = -5,6277
95% Κριτική τιμή για ADF = -2,9750

Από τον παραπάνω έλεγχο διαπιστώνεται η στασιμότητα των καταλοίπων στο 95% επίπεδο στατιστικής σημαντικότητας ($ADF = -5,6277 < -2,9750$) και επομένως επιβεβαιώνεται το συμπέρασμα περί συνολοκλήρωσης μεταξύ των μεταβλητών.

Πίνακας 10: Αποτελέσματα εκτίμησης των μακροχρόνιων συντελεστών με την μέθοδο ARDL.

Η εξαρτημένη μεταβλητή είναι η <i>DEBT</i> Χρονική περίοδος 1982 με 2010			
<i>Ερμηνευτικές Μεταβλητές</i>	<i>Συντελεστές</i>	<i>Στατιστική ελέγχου t</i>	<i>[p-τιμή]</i>
GDP	-1,7084	-0,75648	0,458
DEFICIT	-18,5541	-3,1079	0,006
ELECTION	17,4739	1,1730	0,255
IDEOLOGY	-11,0941	-5,2626	0,000
C	43,6217	2,5104	0,021

Η σχέση συνολοκλήρωσης η οποία τελικά προέκυψε σύμφωνα με τα αποτελέσματα που παρουσιάζονται στον παραπάνω πίνακα είναι η εξής :

$$DEBT_t = 43,6217 - 1,7084GDP_t - 18,5541DEFICIT_t + 17,4739ELECTION_t - 11,0941IDEOLOGY_t$$

Παρατηρούμε ότι μακροχρόνια η μεταβλητή Ideology είναι στατιστικά σημαντική και έχει το αναμενόμενο αρνητικό πρόσημο. Αυτό σημαίνει ότι μακροχρόνια πολιτική ιδεολογία της εκάστοτε κυβέρνησης αυξάνει το δημόσιο χρέος της Γαλλίας.

Αφού είδαμε ότι οι μεταβλητές συνολοκληρώνονται προχωράμε στο υπόδειγμα διόρθωσης λαθών και τα αποτελέσματα παρουσιάζονται παρακάτω.

Πίνακας 11: Αποτελέσματα εκτίμησης του αντίστοιχου υποδείγματος διόρθωσης σφάλματος με εξαρτημένη το χρέος.

Η εξαρτημένη μεταβλητή είναι η <i>dDEBT</i> Χρονική περίοδος 1983 με 2010			
<i>Ερμηνευτικές Μεταβλητές</i>	<i>Συντελεστές</i>	<i>Στατιστική ελέγχου t</i>	<i>[p-τιμή]</i>
dDEBT 1	-0,38472	-3,0653	0,006
dGDP	-0,17725	0,78148	0,444
dDEFICIT	-1,9757	-6,6674	0,000
dELECTION	-0,47540	-0,69131	0,497
dELECTION 1	-0,97804	-1,8571	0,078
dIDEOLOGY	-1,1931	-1,9979	0,060
dC	4,7218	1,3941	0,179
ecm(-1)	-0,10762	-2,7247	0,013
Συντελεστής Προσδιορισμού $R^2 = 0,90965$			
Διορθωμένος Συντελεστής Προσδιορισμού $R^2 = 0,87161$			
Στατιστική $F(7, 20) = 27,3273[0,000]$			
Στατιστική h του Durbin $h = 2,2245$			

Τα αποτελέσματα του υποδείγματος διόρθωσης σφάλματος είναι τα παρακάτω:

$$dDEBT_t = (\text{όροι βραχυχρόνιας μορφής}) - 0,10762 * ecm$$

όπου ecm συμβολίζεται ο όρος του σφάλματος ισορροπίας και όπου d συμβολίζονται οι πρώτες διαφορές της μεταβλητής. Το σφάλμα ισορροπίας χρησιμοποιείται για να συνενώσει τη βραχυχρόνια με τη μακροχρόνια περίοδο. Όσον αφορά τον συντελεστή -0,10762 παρατηρούμε ότι είναι στατιστικά σημαντικός με ($t = -2,7247$) και έχει το αναμενόμενο αρνητικό πρόσημο (πρέπει να είναι αρνητικός, ανάμεσα στο διάστημα (0,-1) και στατιστικά σημαντικός). Επίσης, παρατηρούμε ότι βραχυχρόνια οι μεταβλητές Election και Ideology είναι στατιστικά σημαντικές και οι συντελεστές τους έχουν το αναμενόμενο αρνητικό πρόσημο. Αυτό σημαίνει ότι βραχυχρόνια η πολιτική ιδεολογία της κυβέρνησης και το έτος διεξαγωγής των εκλογών αυξάνουν το δημόσιο χρέος της Γαλλίας.

Πίνακας 12: Αποτελέσματα εκτίμησης του ARDL (1,1,0,0) υποδείγματος με εξαρτημένη το έλλειμμα.

Η εξαρτημένη μεταβλητή είναι η <i>SURPLUS/DEFICIT</i> Χρονική περίοδος 1982 με 2010			
<i>Ερμηνευτικές Μεταβλητές</i>	<i>Συντελεστές</i>	<i>Στατιστική έλεγχου t</i>	<i>[p-τιμή]</i>
DEFICIT(-1)	0,53650	4,3320	0,000
GDP	0,58135	5,7705	0,000
GDP(-1)	0,25115	1,8770	0,073
ELECTION	-0,88326	-2,4110	0,024
IDEOLOGY	-0,10898	-0,85409	0,402
C	-2,8444	-3,7374	0,001
Συντελεστής Προσδιορισμού $R^2 = 0,85947$			
Διορθωμένος Συντελεστής Προσδιορισμού $R^2 = 0,82892$			
Στατιστική $F(5, 23) = 28,1323 [0,000]$			
Στατιστική Durbin = 1,8138			

Συνεχίζουμε με τον έλεγχο στασιμότητας των καταλοίπων της παραπάνω παλινδρόμησης για να δούμε αν συνολοκληρώνονται οι μεταβλητές του υποδείγματος. Τα αποτελέσματα των εκτιμήσεων φαίνονται στον παρακάτω πίνακα.

Πίνακας 13: Αποτελέσματα εκτίμησης συνοκλήρωσης των καταλοίπων.

Έλεγχος DF των καταλοίπων (με σταθερό όρο και τάση) Χρονική περίοδος 1984 με 2010
DF = -4,8144
ADF = -3,4527
95% Κριτική τιμή για ADF = -2,9750

Από τον παραπάνω έλεγχο διαπιστώνεται η στασιμότητα των καταλοίπων στο 5% επίπεδο στατιστικής σημαντικότητας ($ADF = -3,4527 < -2,9750$) και επομένως επιβεβαιώνεται το συμπέρασμα περί συνοκλήρωσης μεταξύ των μεταβλητών .

Πίνακας 14: Αποτελέσματα εκτίμησης των μακροχρόνιων συντελεστών με την μέθοδο ARDL.

Η εξαρτημένη μεταβλητή είναι η <i>SURPLUS/DEFICIT</i> Χρονική περίοδος 1982 με 2010			
<i>Ερμηνευτικές Μεταβλητές</i>	<i>Συντελεστές</i>	<i>Στατιστική ελέγχου t</i>	<i>[p-τιμή]</i>
GDP	1.7961	4.5916	0.000
ELECTION	-1.9056	-1.9158	0.068
IDEOLOGY	-0.23512	-0.79636	0.434
C	-6.1368	-6.5242	0.000

Η σχέση συνολοκλήρωσης η οποία τελικά προέκυψε σύμφωνα με τα αποτελέσματα που παρουσιάζονται στον παραπάνω πίνακα είναι η εξής :

$$DEFICIT_{t=} - 6.1368 + 1.7961GDP_t - 1.9056 ELECTION_t - 0.23512 IDEOLOGY_t$$

Παρατηρούμε ότι μακροχρόνια η μεταβλητή Election είναι στατιστικά σημαντική και έχει το αναμενόμενο αρνητικό πρόσημο. Αυτό σημαίνει ότι μακροχρόνια τα δημοσιονομικά ελλείμματα είναι υψηλότερα στα έτη διεξαγωγής των εκλογών στην Γαλλία. Επιπλέον, όσον αφορά την μεταβλητή Ideology είναι στατιστικά ασήμαντη που σημαίνει ότι δεν επηρεάζει το έλλειμμα /πλεόνασμα της.

Πίνακας 15: Αποτελέσματα εκτίμησης του αντίστοιχου υποδείγματος διόρθωσης σφάλματος με εξαρτημένη το έλλειμμα.

Η εξαρτημένη μεταβλητή είναι η <i>SURPLUS/DEFICIT</i> Χρονική περίοδος 1980 με 2010			
<i>Ερμηνευτικές Μεταβλητές</i>	<i>Συντελεστές</i>	<i>Στατιστική ελέγχου t</i>	<i>[p-τιμή]</i>
dGDP	0,58135	5,7705	0.000
dELECTION	-0,88326	-2,4110	0,024
dIDEOLOGY	-0,10898	-0,85409	0,401
dC	-2,8444	-3,7374	0,001
ecm(-1)	-0,46350	-3,7426	0,001
Συντελεστής Προσδιορισμού $R^2 = 0,73149$			
Διορθωμένος Συντελεστής Προσδιορισμού $R^2 = 0,67311$			
Στατιστική $F(4, 24) = 15,6641 [0,000]$			
Στατιστική Durbin = 1,8138			

Τα αποτελέσματα του υποδείγματος διόρθωσης σφάλματος έχουν ως εξής:

$$dDEFICIT_t = (\text{όροι βραχυχρόνιας μορφής}) -0,46350 *ecm$$

όπου ecm είναι ο όρος του σφάλματος ανισορροπίας και όπου d οι πρώτες διαφορές της μεταβλητής. Όσον αφορά τον συντελεστή **0,46350** παρατηρούμε ότι είναι στατιστικά σημαντικός ($t = -3,7426$) και έχει το αναμενόμενο αρνητικό πρόσημο. Παρατηρούμε από τα αποτελέσματα ότι βραχυχρόνια η μεταβλητή Election είναι στατιστικά σημαντική και έχει το αναμενόμενο αρνητικό πρόσημο. Αυτό σημαίνει ότι βραχυχρόνια τα δημοσιονομικά ελλείμματα είναι υψηλότερα στα έτη διεξαγωγής των εκλογών.

6.4.2 Διερεύνηση της επίδρασης του πολιτικού χρώματος και του έτους εκλογών στο δημόσιο χρέος και έλλειμμα της Ισπανίας

Πίνακας 16: Αποτελέσματα εκτίμησης του ARDL (1,0,0,0,1) υποδείγματος με εξαρτημένη το χρέος.

Η εξαρτημένη μεταβλητή είναι η DEBT Χρονική περίοδος 1980 με 2010			
<i>Ερμηνευτικές Μεταβλητές</i>	<i>Συντελεστές</i>	<i>Στατιστική ελέγχου t</i>	<i>[p-τιμή]</i>
DEBT (-1)	0,94935	0,037764	0,000
GDP	0,77455	0,19570	0,001
DEFICIT	-0,85589	0,13587	0,000
ELECTION	0,96346	0,64399	0,149
IDEOLOGY	-0,55486	0,66310	0,412
IDEOLOGY(-1)	0,96178	0,56346	0,102
C	1,2663	3,1614	0,693
Συντελεστής Προσδιορισμού $R^2 = 0,98540$			
Διορθωμένος Συντελεστής Προσδιορισμού $R^2 = 0,9814$			
Στατιστική F (6, 22) = 1058,8 [0,000]			
Στατιστική Durbin = 2,4116			

Συνεχίζουμε με τον έλεγχο στασιμότητας των καταλοίπων της παραπάνω παλινδρόμησης για να δούμε αν συνολοκληρώνονται οι μεταβλητές του υποδείγματος. Τα αποτελέσματα φαίνονται στον παρακάτω πίνακα.

Πίνακας 17: Αποτελέσματα εκτίμησης συνοκλήρωσης των καταλοίπων.

Έλεγχος DF των καταλοίπων (με σταθερό όρο και τάση) Χρονική περίοδος 1984 με 2010
DF = -6,2082
ADF = -3,8910
95% Κριτική τιμή για ADF = -3,5867

Από τον παραπάνω έλεγχο διαπιστώνεται η στασιμότητα των καταλοίπων στο 5% επίπεδο στατιστικής σημαντικότητας ($ADF = -3,8910 < -3,5867$) και επομένως επιβεβαιώνεται το συμπέρασμα περί συνολοκλήρωσης μεταξύ των μεταβλητών.

Αφού είδαμε ότι οι μεταβλητές συνολοκληρώνονται προχωράμε στο υπόδειγμα διόρθωσης λαθών και τα αποτελέσματα παρουσιάζονται παρακάτω.

Πίνακας 18: Αποτελέσματα εκτίμησης των μακροχρόνιων συντελεστών με την μέθοδο ARDL

Η εξαρτημένη μεταβλητή είναι η <i>DEBT</i> Χρονική περίοδος 1982 με 2010			
<i>Ερμηνευτικές Μεταβλητές</i>	<i>Συντελεστές</i>	<i>Στατιστική ελέγχου t</i>	<i>[p-τιμή]</i>
GDP	-15,2919	-1,1683	0,255
DEFICIT	-16,8978	-1,3886	0,179
ELECTION	19,0215	0,93672	0,359
IDEOLOGY	8,0338	0,53303	0,599
C	25,0012	0,53354	0,599

Η σχέση συνολοκλήρωσης η οποία τελικά προέκυψε σύμφωνα με τα αποτελέσματα που παρουσιάζονται στον παραπάνω πίνακα είναι:

$$DEBT_t = 25,0012 - 15,2919GDP_t - 16,8978DEFICIT_t + 19,0215ELECTION_t + 8,0338IDEOLOGY_t$$

Παρατηρούμε ότι οι εξεταζόμενες μεταβλητές Election και Ideology είναι στατιστικά ασήμαντες πράγμα που σημαίνει ότι μακροχρόνια η πολιτική ιδεολογία και το έτος διεξαγωγής των εκλογών δεν επηρεάζει το δημόσιο χρέος της Ισπανίας.

Πίνακας 19: Αποτελέσματα εκτίμησης του αντίστοιχου υποδείγματος διόρθωσης σφάλματος με εξαρτημένη το χρέος.

Η εξαρτημένη μεταβλητή είναι η <i>dDEBT</i> Χρονική περίοδος 1982 με 2010			
Ερμηνευτικές Μεταβλητές	Συντελεστές	Στατιστική ελέγχου t	[p-τιμή]
dGDP	-0,77455	-3,9578	0,001
dDEFICIT	-0,85589	-6,2991	0,000
dELECTION	0,96346	1,4961	0,148
dIDEOLOGY	-0,55486	-0,83677	0,411
dC	1,2663	0,40056	0,692
ecm(-1)	-0,050651	-1,3412	0,193
Συντελεστής Προσδιορισμού $R^2 = 0,91357$			
Διορθωμένος Συντελεστής Προσδιορισμού $R^2 = 0,89000$			
Στατιστική $F(5, 23) = 46,5105 [0,000]$			
Στατιστική Durbin = 2,4116			

Τα αποτελέσματα του υποδείγματος διόρθωσης σφάλματος έχουν ως εξής:

$$dDEFICIT_t = (\text{όροι βραχυχρόνιας μορφής}) - 0,050651 * ecm$$

όπου ecm είναι ο όρος του σφάλματος ανισορροπίας και όπου d οι πρώτες διαφορές της μεταβλητής. Όσον αφορά τον συντελεστή **-0,050651** παρατηρούμε ότι είναι στατιστικά ασήμαντος (t= -1,3412), κατέχει βέβαια το αναμενόμενο αρνητικό πρόσημο και η τιμή του είναι οριακή. Αυτό σημαίνει ότι δεν υπάρχει βραχυχρόνια σχέση μεταξύ των εξεταζόμενων μεταβλητών.

Πίνακας 20 : Αποτελέσματα εκτίμησης του ARDL (1,1,0,0) υποδείγματος με εξαρτημένη το έλλειμμα.

Η εξαρτημένη μεταβλητή είναι η DEFICIT/SURPLUS Χρονική περίοδος 1982 με 2010			
<i>Ερμηνευτικές Μεταβλητές</i>	<i>Συντελεστές</i>	<i>Στατιστική έλεγχοι t</i>	<i>[p-τιμή]</i>
DEFICIT(-1)	0,77310	7,0494	0,000
GDP	0,87520	5,2428	0,000
GDP(-1)	-0,30069	-1,4975	0,148
ELECTION	-0,53917	-0,95795	0,348
IDEOLOGY	0,42424	-1,4298	0,166
ecm	-0,95880	-0,68412	0,501
Συντελεστής Προσδιορισμού $R^2 = 0,84780$			
Διορθωμένος Συντελεστής Προσδιορισμού $R^2 = 0,81471$			
Στατιστική F (5, 23) = 25,6227 [0,000]			
Στατιστική Durbin = 1,7891			

Συνεχίζουμε με τον έλεγχο στασιμότητας των καταλοίπων της παραπάνω παλινδρόμησης για να δούμε αν συνολοκληρώνονται οι μεταβλητές του υποδείγματος. Τα αποτελέσματα φαίνονται στον παρακάτω πίνακα.

Πίνακας 21: Αποτελέσματα εκτίμησης συνοκλήρωσης των καταλοίπων.

Έλεγχος DF των καταλοίπων (με σταθερό όρο και χωρίς τάση) Χρονική περίοδος 1984 με 2010
DF = -4,4547
ADF= -4,7061
95% Κριτική τιμή για ADF = -2,9750

Από τον παραπάνω έλεγχο διαπιστώνεται η στασιμότητα των καταλοίπων στο 95% επίπεδο στατιστικής σημαντικότητας ($ADF = -4,7061 < -2,9750$) και επομένως επιβεβαιώνεται το συμπέρασμα περί συνολοκλήρωσης μεταξύ των μεταβλητών.

Πίνακας 22: Αποτελέσματα εκτίμησης των μακροχρόνιων συντελεστών με την μέθοδο ARDL.

Η εξαρτημένη μεταβλητή είναι η <i>SURPLUS/DEFICIT</i> Χρονική περίοδος 1982 με 2010			
<i>Ερμηνευτικές Μεταβλητές</i>	<i>Συντελεστές</i>	<i>Στατιστική ελέγχου t</i>	<i>[p-τιμή]</i>
GDP	2,5320	2,3366	0,029
ELECTION	-2,3763	-0,85002	0,404
IDEOLOGY	-1,8697	-1,1430	0,265
C	-4,2256	0,76236	0,454

Η σχέση συνολοκλήρωσης η οποία τελικά προέκυψε σύμφωνα με τα αποτελέσματα που παρουσιάζονται στον παραπάνω πίνακα είναι:

$$DEFICIT_t = -4,2256 + 2,5320 GDP_t - 2,3763 ELECTION_t - 1,8697 IDEOLOGY_t$$

Παρατηρούμε ότι οι εξεταζόμενες μεταβλητές Election και Ideology είναι στατιστικά ασήμαντες πράγμα που σημαίνει ότι μακροχρόνια η πολιτική ιδεολογία και το έτος διεξαγωγής των εκλογών δεν επηρεάζει το έλλειμμα/ πλεόνασμα της Ισπανίας.

Πίνακας 23: Αποτελέσματα εκτίμησης του αντίστοιχου υποδείγματος διόρθωσης σφάλματος με εξαρτημένη το έλλειμμα.

Η εξαρτημένη μεταβλητή είναι η <i>SURPLUS/DEFICIT</i> Χρονική περίοδος 1982 με 2010			
<i>Ερμηνευτικές Μεταβλητές</i>	<i>Συντελεστές</i>	<i>Στατιστική ελέγχου t</i>	<i>[p-τιμή]</i>
dGDP	0,87520	5,2428	0,000
dELECTION	-0,53917	-0,95795	0,348
dIDEOLOGY	-0,42424	-1,4298	0,166
dC	-0,95880	-0,68412	0,500
ecm(-1)	-0,22690	-2,0689	0,049
Συντελεστής Προσδιορισμού $R^2 = 0,68152$			
Διορθωμένος Συντελεστής Προσδιορισμού $R^2 = 0,61228$			
Στατιστική F (6, 22) = 12,3044 [0,000]			
Στατιστική Durbin = 1,7891			

Τα αποτελέσματα του υποδείγματος διόρθωσης σφάλματος έχουν ως εξής:

$$dDEFIIT_t = (\text{όροι βραχυχρόνιας μορφής}) - 0,22690 * ecm$$

όπου ecm συμβολίζεται ο όρος του σφάλματος ισορροπίας και όπου d συμβολίζονται οι πρώτες διαφορές της μεταβλητής. Όσον αφορά τον συντελεστή παρατηρούμε ότι είναι στατιστικά σημαντικός ($t = -2,0689$) και έχει το αναμενόμενο αρνητικό πρόσημο. Ωστόσο οι μεταβλητές Election και Ideology είναι στατιστικά ασήμαντες και δεν επηρεάζουν βραχυχρόνια το έλλειμμα/πλεόνασμα της Ισπανίας

6.4.3 Διερεύνηση της επίδρασης του πολιτικού χρώματος και του έτους εκλογών στο δημόσιο χρέος και έλλειμμα της Ιρλανδία

Πίνακας 24: Αποτελέσματα εκτίμησης του ARDL (2,2,0,0,2) υποδείγματος με εξαρτημένη το χρέος.

Η εξαρτημένη μεταβλητή είναι η DEBT Χρονική περίοδος 1982 με 2010			
Ερμηνευτικές Μεταβλητές	Συντελεστές	Στατιστική ελέγχου t	[p -τιμή]
DEBT(-1)	0,63669	4,0647	0,001
DEBT(-2)	0,25736	1,7284	0,101
GDP	-0,96302	-4,3060	0,000
GDP(-1)	-0,43790	-1,4162	0,174
GDP(-2)	0,35524	1,4363	0,168
DEFICIT	-1,2153	-5,6636	0,000
ELECTION	-1,6280	-1,2507	0,227
IDEOLOGY	-5,5313	-1,6337	0,120
IDEOLOGY(-1)	-3,4401	-0,60245	0,554
IDEOLOGY(-2)	-6,7410	-2,3933	0,028
C	39,9862	2,8730	0,010
Συντελεστής Προσδιορισμού $R^2 = 0,99644$			
Διορθωμένος Συντελεστής Προσδιορισμού $R^2 = 0,99446$			
Στατιστική $F(10, 18) = 503,7880 [0,000]$			
Στατιστική Durbin = 2,0505			

Συνεχίζουμε με τον έλεγχο στασιμότητας των καταλοίπων της παραπάνω παλινδρόμησης για να δούμε αν συνολοκληρώνονται οι μεταβλητές του υποδείγματος. Τα αποτελέσματα φαίνονται στον παρακάτω πίνακα.

Πίνακας 25: Αποτελέσματα εκτίμησης συνοκλήρωσης των καταλοίπων.

Έλεγχος DF των καταλοίπων (με σταθερό όρο και τάση) Χρονική περίοδος 1984 με 2010
DF = -5,0844
ADF= -3,6374
95% Κριτική τιμή για ADF = -3,5867

Από τον παραπάνω έλεγχο διαπιστώνεται η στασιμότητα των καταλοίπων στο 95% επίπεδο στατιστικής σημαντικότητας ($ADF = -3,5867 < -3,6374$) και επομένως επιβεβαιώνεται το συμπέρασμα περί συνοκλήρωσης μεταξύ των μεταβλητών

Πίνακας 26 : Αποτελέσματα εκτίμησης των μακροχρόνιων συντελεστών με την μέθοδο ARDL.

Η εξαρτημένη μεταβλητή είναι η DEBT Χρονική περίοδος 1982 με 2010			
Ερμηνευτικές Μεταβλητές	Συντελεστές	Στατιστική ελέγχου t	[p -τιμή]
GDP	-9,8689	-2,4972	0,022
DEFICIT	-11,4697	-5,2417	0,000
ELECTION	-15,3651	-1,1565	0,263
IDEOLOGY	-148,2902	-2,7761	0,012
C	377,3821	3,7838	0,001

Η σχέση συνοκλήρωσης η οποία τελικά προέκυψε σύμφωνα με τα αποτελέσματα που παρουσιάζονται στον παραπάνω πίνακα είναι:

$$DEBT_t = 377,382 - 9,8689 GDP_t - 11,4697 DEFICIT_t - 15,3651 ELECTION_t - 148,2902 IDEOLOGY_t$$

Παρατηρούμε ότι η μεταβλητή Ideology είναι στατιστικά σημαντική πράγμα που σημαίνει ότι μακροχρόνια η πολιτική ιδεολογία αυξάνει το χρέος της Ιρλανδίας. .

Πίνακας 27: Αποτελέσματα εκτίμησης του αντίστοιχου υποδείγματος διόρθωσης σφάλματος με εξαρτημένη το χρέος.

Η εξαρτημένη μεταβλητή είναι η <i>dDEBT</i> Χρονική περίοδος 1982 με 2010			
<i>Ερμηνευτικές Μεταβλητές</i>	<i>Συντελεστές</i>	<i>Στατιστική ελέγχου t</i>	<i>[p-τιμή]</i>
dDEBT1	-0,25736	-1,7284	0,099
dGDP	-0,96302	-4,3060	0,000
dGDP1	-0,35524	-1,4363	0,166
dDEFICIT	-1,2153	-5,6636	0,000
dELECTION	-1,6280	-1,2507	0,225
dIDEOLOGY	-5,5313	-1,6337	0,118
dIDEOLOGY1	6,7410	2,3933	0,027
dC	39,9862	2,8730	0,009
ecm(-1)	-0,10596	-4,7774	0,000
Συντελεστής Προσδιορισμού $R^2 = 0,96857$			
Διορθωμένος Συντελεστής Προσδιορισμού $R^2 = 0,95110$			
Στατιστική F (8, 20) = 69,3286[0,000]			
Στατιστική Durbin = 2,0505			

Τα αποτελέσματα του υποδείγματος διόρθωσης σφάλματος έχουν ως εξής:

$$dDEFICIT_t = (\text{όροι βραχυχρόνιας μορφής}) - \mathbf{0,10596} * ecm$$

όπου ecm συμβολίζεται ο όρος του σφάλματος ανισορροπίας και όπου d συμβολίζονται οι πρώτες διαφορές της μεταβλητής. Όσον αφορά τον συντελεστή **-0,10596** παρατηρούμε ότι είναι στατιστικά σημαντικός ($t = -4,7774$) και έχει το αναμενόμενο αρνητικό πρόσημο. Επίσης, παρατηρούμε ότι η μεταβλητή Ideology είναι στατιστικά σημαντική και με θετικό πρόσημο πράγμα που σημαίνει ότι βραχυχρονια η πολιτική ιδεολογία της κυβέρνησης μειώνει το χρέος της Ιρλανδίας.

Πίνακας 28: Αποτελέσματα εκτίμησης του ARDL (1,0,0,1) υποδείγματος με εξαρτημένη το έλλειμμα.

Η εξαρτημένη μεταβλητή είναι η <i>SURPLUS/DEFICIT</i> Χρονική περίοδος 1982 με 2010			
<i>Ερμηνευτικές Μεταβλητές</i>	<i>Συντελεστές</i>	<i>Στατιστική ελέγχου t</i>	<i>[p-τιμή]</i>
DEFICIT(-1)	0,65395	7,8435	0,000
GDP	0,51251	4,2721	0,000
ELECTION	-0,47651	-0,60956	0,548
IDEOLOGY	-2,5048	-1,1599	0,258
IDEOLOGY(-1)	-16,1395	-6,0057	0,000
C	34,0317	8,3853	0,000
Συντελεστής Προσδιορισμού $R^2 = 0,95536$			
Διορθωμένος Συντελεστής Προσδιορισμού $R^2 = 0,94566$			
Στατιστική F (5, 23) = 98,4473 [0,000]			
Στατιστική Durbin = 1,8106			

Πίνακας 29: Αποτελέσματα εκτίμησης συνοκλήρωσης των καταλοίπων.

Έλεγχος DF των καταλοίπων (με σταθερό όρο και τάση) Χρονική περίοδος 1984 με 2010
DF = -4,4507
ADF = -3,9186
95% Κριτική τιμή για ADF = -3,5867

Από τον παραπάνω έλεγχο διαπιστώνεται η στασιμότητα των καταλοίπων στο 95% επίπεδο στατιστικής σημαντικότητας ($ADF = -3,9186 < -3,5867$) και επομένως επιβεβαιώνεται το συμπέρασμα περί συνολοκλήρωσης μεταξύ των μεταβλητών.

Αφού είδαμε ότι οι μεταβλητές συνολοκληρώνονται προχωράμε στο υπόδειγμα διόρθωσης λαθών και τα αποτελέσματα παρουσιάζονται παρακάτω.

Πίνακας 30: Αποτελέσματα εκτίμησης των μακροχρόνιων συντελεστών με την μέθοδο ARDL

Η εξαρτημένη μεταβλητή είναι η <i>SURPLUS/DEFICIT</i> Χρονική περίοδος 1982 με 2010			
<i>Ερμηνευτικές Μεταβλητές</i>	<i>Συντελεστές</i>	<i>Στατιστική ελέγχου t</i>	<i>[p-τιμή]</i>
GDP	1,4810	4,6209	0,000
ELECTION	-1,3770	-0,62215	0,540
IDEOLOGY	-53,8769	-4,2541	0,000
C	98,3425	3,9256	0,001

Η σχέση συνολοκλήρωσης η οποία τελικά προέκυψε σύμφωνα με τα αποτελέσματα που παρουσιάζονται στον παραπάνω πίνακα είναι:

$$DEFICIT_t = 98,3425 + 1,4810 GDP_t - 1,3770 ELECTION_t - 53,8769 IDEOLOGY_t$$

Παρατηρούμε ότι η εξεταζόμενη μεταβλητή Ideology είναι στατιστικά σημαντική πράγμα που σημαίνει ότι μακροχρόνια η πολιτική ιδεολογία της κυβέρνησης μειώνει το πλεόνασμα της και αυξάνει το έλλειμμα της Ιρλανδίας.

Πίνακας 31: Αποτελέσματα εκτίμησης του αντίστοιχου υποδείγματος διόρθωσης σφάλματος με εξαρτημένη το έλλειμμα.

Η εξαρτημένη μεταβλητή είναι η <i>SURPLUS/DEFICIT</i> Χρονική περίοδος 1982 με 2010			
<i>Ερμηνευτικές Μεταβλητές</i>	<i>Συντελεστές</i>	<i>Στατιστική ελέγχου t</i>	<i>[p-τιμή]</i>
dGDP	0,51251	4,2721	0,000
dELECTION	-0,47651	-0,60956	0,548
dIDEOLOGY	-2,5048	-1,1599	0,258
dC	34,0317	8,3853	0,000
ecm(-1)	-0,34605	-4,1506	0,000
Συντελεστής Προσδιορισμού $R^2 = 0,85782$			
Διορθωμένος Συντελεστής Προσδιορισμού $R^2 = 0,82691$			
Στατιστική F (6, 22) = 34,6905 [0,000]			
Στατιστική Durbin = 1,8106			

Τα αποτελέσματα του υποδείγματος διόρθωσης σφάλματος έχουν ως εξής:

$$dDEFIIT_t = (\text{όροι βραχυχρόνιας μορφής}) - 0,34605 * ecm$$

όπου ecm συμβολίζεται ο όρος του σφάλματος ισορροπίας και όπου d συμβολίζονται οι πρώτες διαφορές της μεταβλητής. Όσον αφορά τον συντελεστή **-0,34605** παρατηρούμε ότι είναι στατιστικά σημαντικός ($t = -4,1506$) και έχει το αναμενόμενο αρνητικό πρόσημο.

Παρατηρούμε ότι οι εξεταζόμενες μεταβλητές Election και Ideology είναι στατιστικά ασήμαντες πράγμα που σημαίνει ότι βραχυχρόνια η πολιτική ιδεολογία και το έτος διεξαγωγής των εκλογών δεν επηρεάζει το έλλειμμα/πλεόνασμα της Ιρλανδίας.

6.3 Σύνοψη εμπειρικών ευρημάτων

Από τα εμπειρικά αποτελέσματα της εφαρμογής ARDL βρέθηκαν ενδείξεις για την ύπαρξη Πολιτικών κύκλων στους Προϋπολογισμούς για την περίπτωση της Γαλλίας. Πιο συγκεκριμένα το δημοσιονομικό έλλειμμα της Γαλλίας ως ποσοστό του ΑΕΠ φαίνεται να αυξάνεται κατά την διάρκεια των ετών διεξαγωγής των εκλογών τόσο σε βραχυχρόνιο όσο και σε μακροχρόνιο επίπεδο. Όσον αφορά το δημόσιο χρέος της Γαλλίας διαπιστώνεται ότι η πολιτική ιδεολογία της κυβέρνησης το αυξάνει και μάλιστα τόσο στο μακροχρόνιο και στο βραχυχρόνιο διάστημα. Επίσης, ο χρόνος των εκλογών αυξάνει το δημόσιο χρέος μόνο σε βραχυχρόνιο επίπεδο. Για την περίπτωση της Ισπανίας δεν βρέθηκαν ενδείξεις για την ύπαρξη Πολιτικών κύκλων στους Προϋπολογισμούς αφού η πολιτική ιδεολογία και ο χρόνος διεξαγωγής των εκλογών δεν επηρεάζουν καθόλου το χρέος και το έλλειμμα/πλεόνασμα της ούτε σε βραχυχρόνιο ούτε σε μακροχρόνιο διάστημα. Τέλος, για την περίπτωση της Ιρλανδίας διαπιστώνουμε ότι μακροχρόνια η πολιτική ιδεολογία της κυβέρνησης αυξάνει το χρέος της αλλά και το έλλειμμα της. Στο βραχυχρόνιο επίπεδο τα πράγματα είναι διαφορετικά αφού η πολιτική ιδεολογία της κυβέρνησης φαίνεται να μειώνει το χρέος της.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7: ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΕΥΚΑΙΡΙΑ ΓΙΑ ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ

7.1 Συμπεράσματα

Η παρούσα εργασία είχε ως σκοπό τη διερεύνηση της επίδρασης του πολιτικού χρώματος της κυβέρνησης καθώς και του χρόνου διεξαγωγής των εκλογών στα δημοσιονομικά μεγέθη των χωρών της Γαλλίας, Ισπανίας και Ιρλανδία και συγκεκριμένα στο δημόσιο χρέος και δημοσιονομικό πλεόνασμα και έλλειμμα τους. Τα αποτελέσματα μας οδηγούν σε συμπεράσματα άκρως ενδιαφέροντα και για τις τρεις χώρες που εξετάζουμε καθώς γίνεται ξεκάθαρη η σχέση μεταξύ των δημοσιονομικών μεγεθών (χρέος και πλεόνασμα/έλλειμμα), των εκλογικών αναμετρήσεων και της πολιτικής ιδεολογίας της εκάστου κυβέρνησης.

Από τα εμπειρικά αποτελέσματα της εφαρμογής ARDL βρέθηκαν ενδείξεις για την ύπαρξη Πολιτικών κύκλων στους Προϋπολογισμούς για την περίπτωση της Γαλλίας. Πιο συγκεκριμένα το δημοσιονομικό έλλειμμα της Γαλλίας ως ποσοστό του ΑΕΠ φαίνεται να αυξάνεται κατά την διάρκεια των ετών διεξαγωγής των εκλογών και μάλιστα τόσο σε βραχυχρόνιο όσο και σε μακροχρόνιο επίπεδο. Αυτές οι δημοσιονομικές αυξήσεις μπορεί ενδεχομένως να δημιουργήθηκαν είτε από μείωση των εσόδων της κυβέρνησης είτε από μια αύξηση των δαπανών της προκειμένου η κυβέρνηση να ενισχύσει τις προοπτικές της για επανεκλογή. Όσον αφορά το δημόσιο χρέος της Γαλλίας διαπιστώνεται ότι η πολιτική ιδεολογία της κυβέρνησης το αυξάνει τόσο στο μακροχρόνιο και στο βραχυχρόνιο διάστημα. Επίσης, ο χρόνος των εκλογών αυξάνει το δημόσιο χρέος μόνο σε βραχυχρόνιο επίπεδο.

Για την περίπτωση της Ισπανίας δεν βρέθηκαν ενδείξεις για την ύπαρξη Πολιτικών κύκλων στους Προϋπολογισμούς αφού η πολιτική ιδεολογία και ο χρόνος διεξαγωγής των εκλογών δεν επηρεάζουν καθόλου το χρέος και το έλλειμμα/πλεόνασμα της ούτε σε βραχυχρόνιο ούτε σε μακροχρόνιο διάστημα. Η διαπίστωση αυτή ενισχύει το επιχείρημα πολλών μελετών που υποστηρίζουν ότι η υιοθέτηση του Σύμφωνου Σταθερότητας και

Ανάπτυξης (Σ.Σ.Α) και η τήρηση των κριτηρίων της Συνθήκης του Μάαστριχτ για τα δημοσιονομικά ελλείμματα και το δημόσιο χρέος, (δηλαδή το δημοσιονομικό έλλειμμα να μην υπερβαίνει το 3% και το δημόσιο χρέος να μην υπερβαίνει το 60%) από διάφορες ευρωπαϊκές χώρες, αποτελεί ένα τρόπο περιορισμού των υψηλών δημοσιονομικών ελλειμμάτων και του υψηλού δημόσιου χρέους τους, τα οποία στοχεύουν στην ικανοποίηση των προτιμήσεων των ψηφοφόρων τους και επίσης αποτελεί έναν τρόπο μείωσης του κομματισμού στα αποτελέσματα της δημοσιονομικής πολιτικής.

Τέλος, για την περίπτωση της Ιρλανδίας διαπιστώνουμε ότι μακροχρόνια η πολιτική ιδεολογία της κυβέρνησης αυξάνει το χρέος της αλλά και το έλλειμμα της. Στο βραχυχρόνιο επίπεδο τα πράγματα είναι διαφορετικά αφού η πολιτική ιδεολογία της κυβέρνηση φαίνεται να μειώνει το χρέος της. Αυτό αποτελεί μια λογική εξήγηση αν στεφτεί κανείς ότι η Ιρλανδία το μεγαλύτερο μέρος ετών που εξετάζουμε κυβερνήθηκε από κόμματα της δεξιάς, τα οποία δέχονται πιο εύκολα τα μικρά ελλείμματα και ως εκ τούτου το μικρότερο δυνατό χρέος.

Τα συμπεράσματα στα οποία καταλήξαμε, επιβεβαιώνονται από προηγούμενες μελέτες. Οι Alesina, et al (1997) παρατηρούν τα τελευταία χρόνια την ύπαρξη μεγάλων και επίμονων δημοσιονομικών ελλειμμάτων σε πολλές βιομηχανικές και μη βιομηχανικές χώρες καθώς την ύπαρξη μεγάλου δημόσιου χρέους σε πολλές από αυτές. Η ύπαρξη και δημιουργία αυτών των μεγάλων και επίμονων δημοσιονομικών ελλειμμάτων καθώς και η αύξηση του δημοσίου χρέους έχει αποδειχθεί ότι οφείλεται σε πολλές περιπτώσεις:

- Στο έτος διεξαγωγής των εκλογών κατά το οποίο αναμένονται από τις κυβερνήσεις ιδιαίτερα λαϊκίστικες επεκτατικές πολιτικές. Τέτοιες πολιτικές είναι οι αυξήσεις στις μεταβιβαστικές πληρωμές του δημοσίου προς τα νοικοκυριά, οι μειώσεις στους φόρους, οι αναβολές στις αυξήσεις των φόρων και οι αυξήσεις στις δημόσιες δαπάνες που δημιουργούν ένα αίσθημα κοινωνικής πρόνοιας και προσφέρουν μια εικόνα κοινωνικής ευημερίας. Ωστόσο, η αύξηση των δημόσιων δαπανών συνήθως δεν είναι ωφέλιμη για την οικονομία αλλά δημιουργεί μεγάλα δημοσιονομικά ελλείμματα και ως εκ τούτου την αύξηση του δημοσίου χρέους.

- Στην ιδεολογική τοποθέτηση των πολιτικών κομμάτων που αποτελούν την εκάστοτε κεντρική κυβέρνηση. Πράγματι, τα πολιτικά κόμματα της αριστεράς, φαίνονται να είναι πιο έτοιμα στο να δεχτούν την ύπαρξη μεγάλων δημοσιονομικών ελλειμμάτων ενώ αντίθετα τα πολιτικά κόμματα της δεξιάς φαίνεται να δέχονται πιο εύκολα τα μικρά ελλείμματα.
- Στις διάφορες δομές διακυβέρνησης και συγκεκριμένα στις κυβερνήσεις συνασπισμού ή αλλιώς στις κυβερνήσεις συμμαχίας. Οι κυβερνήσεις αυτές έχουν διαφορετικές προτιμήσεις όσον αφορά τις δημόσιες δαπάνες σε σχέση με τις μονοκομματικές κυβερνήσεις. Οι δημόσιες δαπάνες αναμένεται να είναι υψηλότερες όσο περισσότερα κόμματα αποτελούν την κυβέρνηση μιας χώρας. Γίνεται λοιπόν σαφές, ότι όσο μεγαλύτερος είναι ο αριθμός των εταίρων που συμμετέχουν σε μια κυβέρνηση τόσο μεγαλύτερη είναι η πιθανότητα αύξησης του δημόσιου χρέους και η δημιουργία υψηλών ελλειμμάτων.
- Στο εκλογικό σύστημα (το αναλογικό σε σχέση με πλειοψηφικό) καθώς και το σύστημα διακυβέρνησης μιας χώρας (το προεδρικό σε σχέση με το κοινοβουλευτικό).
- Στους κανόνες και στις ρυθμίσεις με βάση τις οποίες καταρτίζεται, εγκρίνεται και επιβάλλεται ο προϋπολογισμός. Η έλλειψη διαφάνειας στις διαδικασίες που αφορούν τον προϋπολογισμό είναι σημαντικό στοιχείο ώστε να έχουμε την δημιουργία υψηλών ελλειμμάτων.
- Στην δυνατότητα του κόμματος που βρίσκεται στην εξουσία από την μια να αυξάνει τις δημόσιες δαπάνες και να βελτιώνει τις πιθανότητες της επανεκλογής του και από την άλλη να περιορίζει τις δημοσιονομικές δυνατότητες του κόμματος της αντιπολίτευσης όταν αυτό κερδίσει τις εκλογές.

7.2 Πιθανές λύσεις για την αποφυγή των πολιτικών κύκλων

Η έλλειψη εμπιστοσύνης στα πρόσωπα των πολιτικών καθώς και η αλλοπρόσαλλη πολιτική διαδικασία έχει οδηγήσει πολλούς οικονομολόγους και πολιτικούς επιστήμονες να υποστηρίζουν ότι είναι ανάγκη να τεθεί η οικονομία έξω από το πεδίο της πολιτικής. Εφόσον, οι υπεύθυνοι χάραξης της οικονομικής πολιτικής είναι καιροσκόποι, ορισμένοι οικονομολόγοι συμφωνούν ότι ίσως να μην έπρεπε να χρησιμοποιούν τα πανίσχυρα εργαλεία της νομισματικής και δημοσιονομικής πολιτικής αλλά αυτά να ανατεθούν σε μια αυτόνομη υπηρεσία πέραν της Κεντρικής Τράπεζας όσον αφορά την νομισματική πολιτική και του Δημόσιου Ταμείου για την δημοσιονομική. Είναι λοιπόν καίριας σημασίας, για να περιοριστεί η δυνατότητα πρόκλησης Πολιτικό - οικονομικών κύκλων, η θεσμοθέτηση ενός τέτοιου μηχανισμού μέσω του οποίου θα εξασφαλίζεται η δημοσιονομική και νομισματική πειθαρχία.

Μια άλλη πιθανή λύση για την αποφυγή πολιτικών κύκλων που προκαλούνται από τους καιροσκόπους πολιτικούς αποτελεί η επίσημη δημοσίευση του μακροπρόθεσμου σχεδίου που αφορά την διαχείριση της οικονομίας μιας χώρας από την κυβέρνηση σε κρίσιμες περιόδους. Η δημοσίευση αυτή θα πρέπει να διέπεται από διαφάνεια και συνεχή ενημέρωση των οικονομικών μονάδων για την τρέχουσα χρηματοοικονομική κατάσταση της κεντρικής διοίκησης και του ευρύτερου δημόσιου τομέα. Επιπλέον, είναι απαραίτητη η θεσμοθέτηση ενός λεπτομερούς απολογισμού και μιας καθαρής λογιστικής απεικόνισης στο τέλος της ετήσιας οικονομικής διαχείρισης που να συνοδεύεται από σαφή αναφορά και αιτιολόγηση των αποκλίσεων από τα προϋπολογισμένα μεγέθη. Αυτή η διαδικασία εφαρμόζεται ήδη στις χώρες της Γαλλίας και της Σουηδίας με αποτέλεσμα οι χώρες αυτές να επιτυγχάνουν να έχουν λιγότερο από ένα πολιτικό κύκλο σε σχέση με τα κράτη των Ηνωμένων Πολιτειών Αμερικής, του Καναδά, της Ιαπωνίας και της Δυτικής Γερμανίας τα οποία δεν την ακολουθούν.

Επιπλέον, θεσμικές μεταρρυθμίσεις όπως η κατάρτιση ενός ισοσκελισμένου κρατικού προϋπολογισμού μπορεί να προστατέψει την οικονομία από τον καιροσκοπισμό των πολιτικών και την εμφάνιση πολιτικών κύκλων καθώς δεν θα επιτρέπεται από τις κυβερνήσεις να υπερβαίνουν οι δημόσιες δαπάνες τα δημόσια έσοδα. Στις Ηνωμένες Πολιτείες οι κυβερνήτες πολλών πολιτειών δρουν σύμφωνα με τον ισοσκελισμένο

προϋπολογισμό ως έναν κανόνα δημοσιονομικής πολιτικής εφόσον τα συντάγματα των πολιτειών αυτών τον επιβάλλουν.

Η εκπαίδευση των πολιτών σχετικά με τις μακροπρόθεσμες οικονομικές ανάγκες μιας χώρας αποτελεί σαφώς μια καλή αλλά και πρακτική λύση για την εμφάνιση λιγότερων πολιτικών κύκλων. Η μεγαλύτερη μάζα των πολιτών θα πρέπει να συνειδητοποιήσει ότι η οικονομική και κοινωνική ευημερία που απολαμβάνει κατά καιρούς είναι μέρος μιας επίπλαστης οικονομικής ευημερίας, η οποία οφείλεται σε κάποιο βαθμό στις πελατειακές σχέσεις κομμάτων και ψηφοφόρων.

Τέλος, η αλλαγή στην συμπεριφορά των πολιτικών κομμάτων αποτελεί ίσως την σημαντικότερη λύση για την εξάλειψη των πολιτικών κύκλων. Από την μια πλευρά δεν πρέπει ούτε τα πολιτικά κόμματα να καταργηθούν, ούτε να μην γίνονται οι εκλογικές αναμετρήσεις όποτε και όσες φορές η δημοκρατία μας το θεωρεί απαραίτητο. Από την άλλη όμως θα πρέπει τα πολιτικά κόμματα να αλλάξουν την συμπεριφορά τους σε ότι αφορά τις πελατειακές σχέσεις που έχουν με τους ψηφοφόρους τους. Αυτές οι πελατειακές σχέσεις, ψηφοφόρων και κομμάτων, που διογκώνονται σε περιόδους εκλογικών αναμετρήσεων, επιδρούν σημαντικά στα δημοσιονομικά μεγέθη μιας οικονομίας όπως είναι τα πρωτογενή ελλείμματα και το χρέος του ευρύτερου δημόσιου τομέα και έχουν σημαντικό μερίδιο στη δημιουργία μιας επίπλαστης οικονομικής και κοινωνικής ευημερίας. Συνεπώς, θα πρέπει αυτές οι σχέσεις αν όχι να εξαφανιστούν τουλάχιστον να εξασθενήσουν σημαντικά σε μια περίοδο που οι μελλοντικές εξελίξεις δεν προδιαγράφονται καθόλου ευνοϊκές για τις οικονομίες των χωρών.

7.3 Μελλοντικές προεκτάσεις για έρευνα

Η συγκεκριμένη μελέτη εξετάζει την επίδραση του πολιτικού χρώματος της κυβέρνησης καθώς και του χρόνου διεξαγωγής των εκλογών στα δημοσιονομικά μεγέθη των χωρών της Γαλλίας, Ισπανίας και Ιρλανδία και συγκεκριμένα στο δημόσιο χρέος και δημοσιονομικό έλλειμμα/πλεόνασμα τους. Μελλοντική έρευνα θα μπορούσε να εξετάσει την επίδραση πολιτικού χρώματος της κυβέρνησης και του χρόνου διεξαγωγής των εκλογών σε διαφορετικά δημοσιονομικά μεγέθη όπως για παράδειγμα στις δημόσιες δαπάνες, στα δημόσια έσοδα, στις επενδύσεις, στις εξαγωγές, στις μεταβιβαστικές πληρωμές, στους φόρους και αυτό να πραγματοποιηθεί σε περισσότερες από τρεις χώρες. Επίσης, ενδιαφέρον θα είχε σε μελλοντική έρευνα αν λαμβάναμε υποψιν μας την προκαθοριστικότητα των εκλογών δημιουργώντας μια επιπλέον ψευδομεταβλητή η οποία θα λαμβάνει την τιμή 1 σε ένα έτος εκλογών εάν ο χρόνος των εκλογών είναι προκαθορισμένος και 0 σε ένα έτος εκλογών εάν ο χρόνος των εκλογών δεν είναι προκαθορισμένος. Με αυτόν τον τρόπο θα μπορούσαμε να έχουμε ασφαλέστερες εκτιμήσεις. Τέλος, σημαντικό είναι να τεκμηριωθούν τα εμπειρικά ευρήματα από τις παραπάνω μελλοντικές έρευνες, μέσω της υιοθέτησης προηγμένων οικονομετρικών τεχνικών ώστε παράλληλα να αποτελέσουν και αξιόπιστα σημεία αναφοράς.

Βιβλιογραφία

Ξένη Βιβλιογραφία

- Alesina A. (1987). Macroeconomic Policy in a Two-Party System as a Repeated Game. *Quarterly Journal of Economics*, 102: 651- 678.
- Alesina A. (1988). Macroeconomics and politics. NBER *Macroeconomics Annual*. Cambridge, MA: MIT Press.
- Alesina A. (1990). Evaluating rational partisan business cycle theory: A response. *Economics and Politics*, 5: 1–30.
- Alesina A. & Perotti R. (1997). *Fiscal Expansions and Fiscal Adjustments in OECD Countries*. *IMF*, 44(2): 210-248.
- Alesina A. & Roubini N. (1992). Political Cycles in OECD Economies. *Review of Economic Studies*. 59: 663-688.
- Alesina A. Roubini N. & Cohen G. (1992). Macroeconomic policy and elections in OECD democracies. *Economics and Politics* 4: 1–30.
- Alesina A. Roubini N. & Cohen G. (1993). Electoral business cycle in industrial democracies. *European Journal of Political Economy*, 9: 1-23.
- Alesina A. Roubini N. & Cohen G. (1997). Political Cycles and the Macroeconomy. *MIT Press*, Cambridge, MA.
- Alesina A. and Sachs J. (1988). Political parties and the business cycle in the United States 1948–1984. *Journal of Money Credit and Banking*, 20: 63–82.
- Alesina A. & Tabellini G. (1990). A positive theory of fiscal deficits and government debt. *The Review of Economic Studies*, 53: 403-414.
- Alt J.E. & Lassen D.D. (2006). Fiscal transparency, Political parties, and debt in OECD Countries. *European Economic Review*, 50: 1403–1439.
- Brender A. & Drazen A. (2005). Political budget cycles in new versus established Democracies. *Journal of Monetary Economics*, 52: 1271–95.
- Brender A. & Drazen A. (2008). How do budget deficits and economic growth affect re-election prospects? Evidence from a large cross-section of countries. *American Economic Review*, 2203-2220.
- Bogdan D., Moldovan N. & Oana L. (2010). Correlation between electoral cycle and fiscal policy decisions in Romania. *EuroEconomica*, 1(24): 1582-8859

- Dergiades T. & Tsouldifis L. (2009). Revisiting Residential Demand for electricity in Greece: New evidence from the ARDL approach to cointegration, *Empirical Economics*, 1-21.
- Downs A. (1957). *An Economic Theory of Democracy*, New York, Harper & Row.
- Drazen A. (2000a). The Political Business Cycle After 25 Years, *NBER Macroeconomics Annual*, MIT Press, Cambridge MA.
- Drazen A. (2000b). *The AFPM Model of the Political Business Cycle: Theory and Evidence*, working paper.
- Efthyvoulou G. (2010). Political Budget Cycles in the European Union and the Impact of Political Pressures: A dynamic panel regression analysis, *Birkbeck Working Papers in Economics and Finance*, No 1002.
- Facchini F. & Melki M. (2012). Growth and Political Ideology in a Democracy: The French experience, 1871 - 2009”, *Centre d'Economie de la Sorbonne*, France, No 12003.
- Haber G. & Neck R. (2006). Sustainability of Austrian Public Debt: A Political Economy Perspective, *CESifo Working Paper*, No. 1816
- Hibbs D. (1977). Political Parties and Macroeconomic Policy. *The American Political Science Review*, 71: 146-187.
- Hibbs D. (1986). Political Parties and Macroeconomic Policies and Outcomes in the United States. *The American Economic Review*, Papers and Proceedings, 76: 66-70.
- Hibbs D. (1992). Partisan theory after fifteen years. *European Journal of Political Economy*, 8: 361–373.
- Ito T. (1990a). The Timing of Elections and Political Business Cycles in Japan. *Journal of Asian Economics*, 1: 135 - 146.
- Lindbeck A. (1975). Business Cycles, Politics and International Economic Dependence, *Skandnaviska EnskildaBanken Quarterly Review*, 2: 53 - 68.
- Lohmann S. (1992). Optimal Commitment in Monetary Policy: Credibility versus Flexibility. *The American Economic Review*, 82: 273-286.
- MaRae D. (1977). Political Model of the Business Cycle. *Journal of Political Economy*, 85: 239-64.
- Mink M. & de Haan J. (2005). Has the Stability and Growth Pact impeded political budget cycles in the European Union? *CESifo Working Paper*, No. 1532.
- Nordhaus W. (1975). The Political Business Cycles. *Review of Economic Studies*, 42: 169-190.
- Nordhaus W. (1989). Alternative approaches to the political business cycle. *Brookings Papers in Economic Activity*, 1-49.
- Persson T. & Tabellini G. (1990). *Macroeconomic Policy, Credibility and Politics*, London, Harwood Academic Publishers.

- Persson T. & Tabellini G. (2002). *Do electoral cycles differ across political systems?*. mimeo, IIES, Stockholm University.
- Pesaran M.H. & Pesaran B. (1997). Working with Microfit 4.0: *Interactive Econometric Analysis*. Oxford University Press, Oxford.
- Potrafke N. (2012). Political cycles and economic performance in OECD countries: empirical evidence from 1951-2006, *Public Choice*, 150(1): 155-179.
- Reichenvater A. (2007). *Business Cycles, Political Incentives and the Macroeconomy: Comparison of Models*, University of Joensuu.
- Rogoff K. (1990). Equilibrium Political Budget Cycles. *American Economic Review*, 80: 21-36.
- Rogoff K. & Sibert A. (1988). Elections and Macroeconomics Policy Cycle, *The Review of Economic Studies*, 55: 1-16.
- Roubini N. & Sachs J.D. (1989). Political and Economic Determinants of Budget Deficits in the Industrial Democracies. *European Economic Review*, 903-938.
- Schuknecht L. (1996). Political Business Cycles and Fiscal Policies in Developing Countries. *Kyklos*, 49: 155-170.
- Shi M. & Svensson J. (2002a). Political Budget Cycles In Developed and Developing Countries, CEPR Discussion Paper No. 3352.
- Shi M. & Svensson J. (2002b). Conditional political budget cycles, CEPR Discussion Paper No. 3352.
- Shi M. & Svensson J. (2003). Political Budget Cycles: A Review of Recent Developments. *Nordic Journal of Political Economy*, 29: 67-76.
- Shi M. & Svensson J. (2006). Political Budget Cycles: Do they differ across countries and why? *Journal of Public Economics*, 90: 1367-1389.
- Sieg G. (2006). A Model of an Opportunistic-Partisan Political Business Cycle, *Scottish Journal of Political Economy*, 53(2): 242-252.
- Tabellini G. & Alesina A. (1990). Voting on the Budget Deficit. *American Economic Review*, 37-52.
- Terrones M. (1989). Macroeconomic Policy Choices under Alternative Electoral Structures: A signaling Approach, Mimeo.
- Tufte E.R. (1978). *Political Control of the Economy*, Princeton, New Jersey, Princeton University Press.
- Warin T. & Donahue K. (2006). The Stability and Growth Pact: A European answer to political budget cycles?. *Middlebury College Economics Discussion Paper*, No. 06-06.

Ελληνική Βιβλιογραφία

Λαμπρινίδης Μ. (1984). *Η θεωρία του Εκλογικού - Οικονομικού Κύκλου: Παρουσίαση και Κριτική*, Σπουδαί.

Χάλκος Γ. (2000). *Στατιστική: Θεωρία, Εφαρμογές και χρήση στατιστικών προγραμμάτων σε Η/Υ*, Τυπωθήτω, Αθήνα.

Χάλκος Γ. (2006). *Οικονομετρία: Θεωρία και πράξη*, Γκιούρδας εκδοτική, Αθήνα

Mankiw N.G. (2002). *Μακροοικονομική Θεωρία*, Β΄ τόμος, Τέταρτη αναθεωρημένη έκδοση: Ιανουάριος, Αθήνα, Εκδόσεις: Gutenberg.

Ηλεκτρονικές Πηγές

<http://el.wikipedia.org>

<http://wikipedia.qwika.com>

http://www.nsd.uib.no/european_election_database

http://en.wikipedia.org/wiki/Elections_in_Spain

http://en.wikipedia.org/wiki/Elections_in_the_Republic_of_Ireland

http://en.wikipedia.org/wiki/Elections_in_France

Παράρτημα

Πίνακας 1. Τα μοντέλα των πολιτικών κύκλων με βάση την νομισματική πολιτική και οι ηγέτες τους.

	<i>Ευκαιριακό μοντέλο</i>	<i>Κομματικό μοντέλο</i>
Αξιοποίηση της εκμεταλλεύσιμης καμπύλης Phillips	Nordhaus (1975) Lindbeck (1976)	Hibbs (1977)
Ενσωμάτωση Ορθολογικών προσδοκιών	Rogoff (1990) Persson & Tabellini (1990)	Alesina (1987)

Πίνακας 2. Απεικόνιση των ετών διεξαγωγής των Προεδρικών εκλογών στην Γαλλία από το 1980-2010, ο εκλεγμένος πρόεδρος, το κόμμα με το οποίο κατέβηκε και η ιδεολογική τοποθέτηση του.

 ΓΑΛΛΙΑ	1981	1988	1995	2002	2007
ΠΡΟΕΔΡΟΣ	François Mitterrand	François Mitterrand	Jacques Chirac	Jacques Chirac	Nicolas Sarkozy
ΚΟΜΜΑ	Socialist Party (PS)	Socialist Party (PS)	Rally for the Republic (RPR)	Rally for the Republic (RPR)	Union for a Popular Movement (UMP)
ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΙΔΕΟΛΟΓΙΑ	Centre-left	Centre-left	Centre-right	Centre-right	Centre-right

ΠΗΓΗ: ΙΔΙΑ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ

* Σημείωση : Η Γαλλία εκλέγει σε εθνικό επίπεδο τον αρχηγό κράτους, τον πρόεδρο. Ο πρόεδρος εκλέγεται για πενταετή θητεία, απευθείας από τους πολίτες (στο παρελθόν εκλεγόταν κάθε επτά χρόνια). Έχει ένα σύστημα όπου, αν και υπάρχουν πολλά πολιτικά κόμματα, μόνο δύο κόμματα θα έχουν την ευκαιρία να εκλεγούν σε σημαντικές θέσεις.

Πίνακας 3. Απεικόνιση των ετών διεξαγωγής των βουλευτικών εκλογών στην Ιρλανδία από το 1980-2010, ο εκλεγμένος πρόεδρος, το κόμμα με το οποίο εκλεχθηκε και η ιδεολογική τοποθέτηση του.

 ΙΡΛΑΝΔΙΑ	ΠΡΟΕΔΡΟΣ	ΚΟΜΜΑ	ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΙΔΕΟΛΟΓΙΑ
1981	Charles Haughey	Fianna Fáil	Centre-right
1982	Charles Haughey	Fianna Fáil	Centre-right
1987	Charles Haughey	Fianna Fáil	Centre-right
1989	Charles Haughey	Fianna Fáil	Centre-right
1992	Albert Reynolds	Fianna Fáil	Centre-right
1997	Bertie Ahern	Fianna Fáil	Centre-right
2002	Bertie Ahern	Fianna Fáil	Centre-right
2007	Bertie Ahern	Fianna Fáil	Centre-right
2011	Enda Kenny	Fine Gael	Centre to centre-right

ΠΗΓΗ: ΙΔΙΑ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ

Πίνακας 4. Απεικόνιση των ετών διεξαγωγής των Βουλευτικών εκλογών στην Ισπανία από το 1980-2010, ο εκλεγμένος πρόεδρος, το κόμμα με το οποίο κατέβηκε και η ιδεολογική τοποθέτηση του.

 ΙΣΠΑΝΙΑ	ΠΡΟΕΔΡΟΣ	ΚΟΜΜΑ	ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΙΔΕΟΛΟΓΙΑ
1982	Felipe González	Spanish Socialist Workers' Party (PSOE)	Centre-left
1986	Felipe González	Spanish Socialist Workers' Party (PSOE)	Centre-left
1989	Felipe González	Spanish Socialist Workers' Party (PSOE)	Centre-left
1993	Felipe González	Spanish Socialist Workers' Party (PSOE)	Centre-left
1996	José María Aznar	People's Party	centre-right
2000	José María Aznar	People's Party	centre-right
2004	José Luis Rodríguez Zapatero	Spanish Socialist Workers' Party (PSOE)	Centre-left
2008	José Luis Rodríguez Zapatero	Spanish Socialist Workers' Party (PSOE)	Centre-left
2011	Mariano Rajoy	People's Party	centre-right

ΠΗΓΗ: ΙΔΙΑ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ

Πίνακας 5. Ετήσια στοιχεία για την χρονική περίοδο 1980-2010 που αφορούν την Ισπανία*

Έτος	Χρέος ως % του ΑΕΠ	Πλεόνασμα/Έλλειμμα ως % του ΑΕΠ	% μεταβολή του ΑΕΠ
1980	16.556	-1.771	1.203
1981	19.992	-2.133	-0.408
1982	25.109	-5.234	1.239
1983	30.340	-4.449	1.652
1984	37.028	-5.127	1.698
1985	42.006	-6.531	2.362
1986	43.247	-5.649	3.432
1987	43.084	-2.965	5.709
1988	39.576	-3.089	5.285
1989	40.982	-2.657	5.004
1990	42.456	-3.574	3.847
1991	43.031	-4.249	2.525
1992	45.364	-3.917	0.851
1993	56.089	-6.562	-1.314
1994	58.609	-5.992	2.335
1995	63.304	-6.485	4.122
1996	67.447	-4.854	2.421
1997	66.121	-3.393	3.865
1998	64.116	-3.207	4.469
1999	62.351	-1.431	4.745
2000	59.261	-0.984	5.053
2001	55.503	-0.661	3.645
2002	52.550	-0.480	2.704
2003	48.740	-0.217	3.098
2004	46.216	-0.345	3.267
2005	43.024	0.957	3.615
2006	39.562	2.012	4.017
2007	36.116	1.898	3.563
2008	39.848	-4.145	0.858
2009	53.259	-11.130	-3.639
2010	60.117	-9.242	-0.410

* Τα στοιχεία που παρατίθενται στους πίνακες προέρχονται από το International Monetary Fund (IMF), World Economic Outlook Database, September 2011 & April 2010 και χρησιμοποιήθηκαν στην οικονομετρική ανάλυση της παρούσας διπλωματικής.

Πίνακας 6. Ετήσια στοιχεία για την χρονική περίοδο 1980-2010 που αφορούν την Γαλλία*

Έτος	Χρέος ως % του ΑΕΠ	Πλεόνασμα/Έλλειμμα ως % του ΑΕΠ	%μεταβολή του ΑΕΠ
1980	20.719	-0.105	1.809
1981	21.998	-2.227	0.969
1982	25.342	-2.764	2.415
1983	26.717	-2.485	1.239
1984	29.074	-2.764	1.548
1985	30.625	-3.026	1.799
1986	31.087	-3.241	2.380
1987	33.289	-2.049	2.512
1988	33.249	-2.630	4.466
1989	34.010	-1.834	4.332
1990	35.216	-2.432	2.645
1991	36.009	-2.919	1.011
1992	39.748	-4.536	1.187
1993	46.261	-6.419	-0.817
1994	49.388	-5.445	2.170
1995	55.512	-5.456	2.248
1996	58.030	-4.028	1.036
1997	59.399	-3.311	2.214
1998	59.541	-2.630	3.547
1999	58.851	-1.809	3.209
2000	57.405	-1.524	4.073
2001	56.942	-1.655	1.759
2002	59.037	-3.286	1.065
2003	63.190	-4.090	1.077
2004	65.047	-3.617	2.274
2005	66.669	-2.966	1.941
2006	63.950	-2.376	2.416
2007	64.215	-2.751	2.260
2008	68.208	-3.343	0.320
2009	79.011	-7.574	-2.186
2010	82.326	-7.083	1.522

* Τα στοιχεία που παρατίθενται στους πίνακες προέρχονται από το International Monetary Fund (IMF), World Economic Outlook Database, September 2011 & April 2010 και χρησιμοποιήθηκαν στην οικονομετρική ανάλυση της παρούσας διπλωματικής.

Πίνακας 7. Ετήσια στοιχεία για την χρονική περίοδο 1980-2010 που αφορούν την Ιρλανδία*

Έτος	Χρέος ως % του ΑΕΠ	Πλεόνασμα/Έλλειμμα ως % του ΑΕΠ	% μεταβολή του ΑΕΠ
1980	65.183	-10.446	2.898
1981	69.403	-11.139	2.513
1982	74.115	-11.905	1.493
1983	86.926	-10.339	-0.730
1984	91.046	-9.024	3.206
1985	93.797	-10.326	1.947
1986	108.200	-11.833	0.425
1987	109.241	-8.480	3.640
1988	107.471	-4.875	2.997
1989	98.806	-1.893	5.614
1990	93.493	-2.778	7.711
1991	94.612	-2.876	1.641
1992	91.386	-2.911	3.580
1993	94.213	-2.689	2.314
1994	88.815	-1.860	5.894
1995	81.198	-2.035	9.592
1996	72.700	-0.107	8.086
1997	63.672	1.431	11.495
1998	53.044	2.240	8.432
1999	47.984	2.580	10.653
2000	37.465	4.683	9.447
2001	35.198	0.843	5.743
2002	31.912	-0.530	6.477
2003	30.729	0.347	4.385
2004	29.129	1.324	4.595
2005	27.057	1.666	6.175
2006	24.711	2.889	5.356
2007	24.936	0.075	6.024
2008	44.356	-7.338	-3.036
2009	65.245	-14.197	-7.096
2010	94.924	-31.977	-1.545

* Τα στοιχεία που παρατίθενται στους πίνακες προέρχονται από το International Monetary Fund (IMF), World Economic Outlook Database, September 2011 & April 2010 και χρησιμοποιήθηκαν στην οικονομετρική ανάλυση της παρούσας διπλωματικής.